

**Státní
veterinární
správa**

Odbor ochrany zdraví a pohody zvířat

**Zpráva o činnosti v oblasti
ochrany zdraví zvířat v roce 2025**

**Informační
bulletin
č. 2/2026**

Obsah

1	STRATEGICKÉ CÍLE V OBLASTI OCHRANY ZDRAVÍ ZVÍŘAT	4
1.1	Souhrn činností v roce 2025	4
1.2	Personální obsazení v roce 2025	6
2	STAVY ZVÍŘAT	7
2.1	SKOT	7
2.2	OVCE	9
2.3	KOZY	11
2.4	PRASATA	13
2.5	KONĚ	15
2.6	DRŮBEŽ	16
2.7	RYBY	17
2.8	PORÁŽKY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	19
2.9	PŘESUNY ZVÍŘAT DLE TRACES	20
2.10	DEPOPULACE	22
3	KONTROLA ZDRAVÍ ZVÍŘAT A NAŘÍZENÉ VAKCINACE	25
3.1	PŘEŽVÝKAVCI (SKOT, OVCE a KOZY)	25
3.1.1	<i>Tuberkulóza skotu (Bovine tuberculosis – Mycobacterium bovis)</i>	25
3.1.2	<i>Tuberkulóza koz (Mycobacterium bovis in caprine animals)</i>	26
3.1.3	<i>Brucelóza skotu (Brucellosis – Brucella abortus)</i>	27
3.1.4	<i>Brucelóza ovcí a koz (Brucellosis – Brucella melitensis)</i>	29
3.1.5	<i>Infekční bovinní rinotracheitida (Infectious bovine rhinotracheitis)</i>	30
3.1.6	<i>Enzootická leukóza skotu (Enzootic bovine leukosis)</i>	31
3.1.7	<i>Transmisivní spongiformní encefalopatie (Transmissible spongiform encephalopathy)</i>	33
3.1.8	<i>Bovinní virová diarrhoea (BVD)</i>	34
3.1.9	<i>Katarální horečka ovcí (Bluetongue)</i>	34
3.1.10	<i>Mor malých přežvýkavců</i>	37
3.1.11	<i>Neštovice ovcí a koz (Sheep pox and goat pox)</i>	39
3.1.12	<i>Nodulární dermatitida skotu (Lumpy skin disease)</i>	40
3.1.13	<i>Slintavka a kulhavka (Foot and mouth disease)</i>	42
3.1.14	<i>Maedi-Visna (Maedi-Visna)</i>	46
3.1.15	<i>Artritida a encefalitida koz (Caprine arthritis and encephalitis)</i>	47
3.1.16	<i>Schmallenberg virus (SBV)</i>	47
3.1.17	<i>Genotypizace ovcí</i>	48
3.2	PRASATA	50
3.2.1	<i>Klasický mor prasat – KMP (Classical swine fever – CSF)</i>	50
3.2.2	<i>Vezikulární choroba prasat (Swine vesicular disease – SVD)</i>	51
3.2.3	<i>Aujeszkyho choroba prasat (Aujeszky's disease)</i>	51
3.2.4	<i>Brucelóza prasat (Brucellosis suis)</i>	52
3.3	DRŮBEŽ	52
3.3.1	<i>Aviární influenza – Ptačí chřipka (Avian influenza)</i>	52
3.3.2	<i>Newcastleská choroba – Pseudomor drůbeže (Newcastle disease)</i>	61
3.3.3	<i>Programy tlumení salmonel v chovech drůbeže (Salmonella control programmes)</i>	65
3.4	KOŇOVITÍ	70
3.4.1	<i>Infekční anémie koní (Equine infectious anaemia – EIA)</i>	70
3.4.2	<i>Západonilská horečka (West Nile fever – WNF)</i>	71
3.5	VOLNĚ ŽIJÍCÍ	73
3.5.1	<i>Brucelóza zajíců (Brucellosis suis v. leporis)</i>	73
3.5.2	<i>Tularémie (Tularemie)</i>	74
3.5.3	<i>Vzteklina (Rabies)</i>	75
3.5.4	<i>Africký mor prasat (African swine fever – ASF)</i>	78
3.5.5	<i>Aujeszkyho choroba u prasat divokých (Aujeszky's disease in wild boar)</i>	82
3.5.6	<i>Trichinelóza prasat divokých (Trichinellosis in wild boar)</i>	83
3.5.7	<i>Trichinelóza u lišek (Trichinellosis in foxes)</i>	84
3.5.8	<i>Alveokokóza lišek</i>	84

3.6	RYBY	85
3.6.1	<i>Koi herpesviróza, virová hemoragická septikémie, infekční nekróza krvetvorné tkáně</i>	85
3.6.2	<i>Hromadné úhyny ryb</i>	87
3.7	VČELY	88
3.7.1	<i>Mor včeliho plodu (American foulbrood of honey bees)</i>	88
3.7.2	<i>Hniloba včeliho plodu (European foulbrood of honey bees)</i>	89
3.7.3	<i>Varroáza (Varroosis of honey bees)</i>	90
3.7.4	<i>Hromadné úhyny včelstev</i>	92
4	ČINNOST ODDĚLENÍ PRO ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ – KC BRNO	93
4.1	Simulační cvičení Státní veterinární správy a vojenské veterinární služby Armády ČR	93
4.2	Pohotovostní plány pro případ výskytu nebezpečných nálezů a mimořádných událostí	95
5	ČINNOST POHOTOVOSTNÍCH STŘEDISEK PRO ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍ (PSMS)	
	V ROCE 2025	96
5.1	Depopulace ohnisek nebezpečných nálezů	96
6	LABORATORNÍ DIAGNOSTIKA	97

1 Strategické cíle v oblasti ochrany zdraví zvířat

Mezi hlavní strategické cíle Státní veterinární správy (SVS) v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2025 patřilo:

- udržení statusů země prosté – brucelózy skotu a malých přežvýkavců, tuberkulózy skotu, enzootické leukózy skotu, Aujeszkyho choroby prasat v chovech domácích prasat, klasického moru prasat, vztekliny, slintavky a kulhavky, moru malých přežvýkavců, afrického moru koní, infekce virem nakažlivé chudokrevnosti lososů (ISAV) s delecí ve vysoce polymorfní oblasti, Newcastleké choroby drůbeže, infekční bovinní rinotracheitidy a rovněž udržení statusu země se zanedbatelným rizikem bovinní spongiformní encefalopatie a klasické klusavky;
- ozdravování od nebezpečných nákaz a snížení prevalence původců nebezpečných nákaz:
 - Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže,
 - monitoring katarální horečky ovcí,
 - monitoring a eradikace aviární chřivky v chovech drůbeže a monitoring aviární chřivky u volně žijících ptáků,
 - monitoring a eradikace afrického moru prasat;
- ochrana území České republiky (ČR) před zavlečením aktuálně se vyskytujících nákaz v zemích Evropské unie (EU) nebo ve třetích zemích jako je slintavka a kulhavka, vztekлина, tuberkulóza nebo brucelóza skotu, nodulární dermatitida skotu, klasický mor prasat, africký mor prasat, neštovice ovcí a koz, mor malých přežvýkavců a jiné;
- příprava a realizace pohotovostních plánů v případě podezření nebo výskytu nebezpečných nákaz na území ČR;
- zajištění vzdělávání úředních veterinárních lékařů, soukromých veterinárních lékařů, chovatelské a myslivecké veřejnosti.

1.1 Souhrn činností v roce 2025

Hlavním cílem činnosti SVS v oblasti zdraví zvířat v průběhu roku 2025 bylo udržení dobré nakažové situace, ochrana území ČR před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonóza), nebo pro zdraví zvířat a v případě výskytu těchto nákaz přijetí opatření k zamezení šíření těchto nákaz.

O stále dobré nakažové situaci svědčí mezinárodní statusy země prosté, které uděluje Evropská komise, nebo Světová organizace pro zdraví zvířat – WOA. ČR se v roce 2025 podařilo udržet všechny v minulosti získané nakažové statusy. V prosinci 2025 se ČR podařilo obnovit status země prostá afrického moru prasat. V únoru 2025 se ČR podařilo znovuobnovit status země prosté HPAI u drůbeže, získaný od Světové organizace pro zdraví zvířat (WOAH). O tento status však ČR opětovně přišla v květnu 2025 v souvislosti s výskytem HPAI u drůbeže. V červenci 2025 se ČR podařilo znovuobnovit status země prosté HPAI u drůbeže, získaný od WOA. O tento status však opět ČR přišla v listopadu 2025 v souvislosti s výskytem HPAI u drůbeže.

Po více než 4 letech byl začátkem prosince 2022 v ČR opět potvrzen africký mor prasat (AMP) v populaci prasat divokých na území Libereckého kraje. Podobně jako v roce 2017 se opět potvrdilo, že včasný záchyt AMP byl umožněn celoplošným pasivním monitoringem, v rámci kterého jsou na celém území ČR na AMP vyšetřována všechna nalezená uhynulá nebo dopravním prostředkem sražená prasata divoká již od roku 2014. Po potvrzení této nebezpečné nákazy SVS v souladu s evropskou i národní legislativou přijala celou řadu opatření s cílem zamezit šíření AMP v populaci prasat divokých a zejména zabránit jeho zavlečení do chovů domácích prasat.

V roce 2025 byl potvrzen pouze 1 případ AMP u nalezeného uhynulého prasete divokého, jehož datum úhynu byl stanoven na srpen 2024. Tento pozitivní případ neměl vliv na pozitivní vývoj nálezové situace.

V roce 2025 nadále pokračoval pasivní monitoring AMP u domácích prasat, kdy jsou v indikovaných případech vyšetřovány prasnice po zmetání, hromadné úhyny prasat nebo podezření na nákazu na celém území ČR. Všechna vyšetření provedena v průběhu roku 2025 byla negativní na AMP.

V roce 2025 došlo ke zhoršení nálezové situace v ČR vzhledem k Newcastlelské chorobě drůbeže (NCD). V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno celkem 17 ohnisek NCD v malochovech drůbeže. Z toho ve 2 případech bylo vyhlášeno uzavřené pásmo na základě analýzy rizika provedené prostřednictvím KVS SVS, zároveň se v těchto 2 ohniscích nacházelo více než 50 ks drůbeže. Nadále však platí, že ČR je od 24. 7. 2018 prostá NCD dle WOAHA, poněvadž tento status by ČR ztratila až při výskytu NCD v komerčním chovu drůbeže (chov registrovaný dle plemenářského zákona).

V roce 2025 došlo v ČR stejně jako v předešlém roce k výskytu ohnisek/případů vysoce patogenní ptačí chřipky (HPAI) subtypu H5N1, a to jak v chovech drůbeže a ptáků chovaných v zajetí, tak u volně žijících ptáků. Celkem bylo potvrzeno 12 ohnisek HPAI v chovech drůbeže (z toho 1 na jatkách) a 27 ohnisek u ptáků chovaných v zajetí. Dále bylo zjištěno 16 případů HPAI u volně žijících ptáků.

Ozdravování chovů skotu od **infekční bovinní rinotracheitidy (IBR)** v České republice probíhalo v letech 2006 až 2020 a bylo úspěšně završeno v lednu 2020. **ČR tak je s platností od 6. 11. 2020 zařazena do seznamu zemí se statusem IBR prosté.**

Nadále však probíhá celoplošný monitoring IBR v hospodářstvích s chovem skotu dle Metodiky kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2025 (Metodika).

Od roku 2007 probíhají v chovech drůbeže **programy tlumení výskytu salmonel**. Ze závěrů programů za rok 2025 vyplývá, že i v roce 2025 bylo ve všech kategoriích drůbeže dosaženo cílů stanovených evropskou legislativou. Jedná se celkově o nejlepší výsledky od zavedení programů.

Pozornost byla věnována také onemocněním, která mohou být přenášena krev sajícím hmyzem a u kterých mohou být zvířata významným rezervoárem. V chovech skotu, ovcí a koz byly v indikovaných případech odebrány vzorky na **Q horečku**. V roce 2024 bylo ukončeno plošné sledování výskytu protilátek proti **západonilské horečce u koní**.

Mezi nebezpečné zoonózy patří i **tularémie**. Tularémie je onemocnění s přírodní ohniskovostí, což znamená, že její výskyt je charakteristický pro určité lokality. Na území České republiky probíhá pasivní monitoring, v rámci kterého se vyšetřují nalezení uhynulí zajíci a ulovení zajíci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. V roce 2025 byly potvrzeny 2 případy tularémie.

Nebezpečným parazitem pro člověka je **Trichinella spp.** Případným rizikem pro člověka může být maso prasat divokých, v němž se mohou vyskytovat vývojová stadia tohoto parazita. Proto je prováděno vyšetřování všech ulovených prasat divokých na přítomnost vývojových stádií trichinel. V roce 2025 byly zjištěny dva pozitivní případy.

V roce 2016 byl zahájen monitoring **alveokokózy** u lišek a v roce 2017 byl rozšířen i na psíky mývalovité. Onemocnění způsobované tasemnicí *Alveococcus multilocularis*, jejíž hlavním hostitelem v Evropě je liška obecná, je přenosné i na člověka. U něj se po nakažení vyvíjí mezihostitelské stádium, napadající především játra, ale i plíce a jiné orgány. Vyšetření se provádí u ulovených nebo uhynulých lišek nebo psíků mývalovitých na celém území ČR v rozsahu 4 ks na 100 km². V roce 2025 bylo vyšetřeno celkem 2 390 vzorků s pozitivním výsledkem u 664 vzorků.

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. **Od roku 2004 má ČR status státu prostého vztekliny.** Riziko rozšíření nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nálezové situaci v Polsku. Proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření čtyř lišek nebo psíků mývalovitých na 100 km². Za rok 2025 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 541 zvířat – celkem 2 455 volně žijících zvířat (z toho 2 369 lišek), celkem 86 domácích zvířat (z toho 63 koček, 21 psů a 2 tuňi). Všechna vyšetření byla negativní. V ČR je nadále povinná vakcinace psů starších 3 měsíců a také platí pro chovatele povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem, a to bezprostředně po poranění a 5. den po poranění.

V roce 2025 bylo takto vyšetřeno celkem 1 577 zvířat, přičemž nebyl zjištěn žádný případ onemocnění vzteklinou.

Stejně jako v předchozím roce řešila SVS i v roce 2025 několik ohnisek **nebezpečných nákaz ryb**. V roce 2025 bylo potvrzeno 1 ohnisko infekční nekrózy krvetvorné tkáně (IHN), 1 ohnisko virové hemoragické septikémie (VHS) v chovu pstruha duhového a 1 ohnisko koi herpesvirózy (KHV) v chovu kaprů. Všechny chovy se nacházely v Kraji Vysočina. SVS řešila také 2 případy hromadných úhynů ryb z jiných než infekčních příčin.

Nejčastějším zdravotním problémem v chovech **včel**, který byl řešen SVS v roce 2025, byl mor včelího plodu a hniloba včelího plodu. V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno celkem 138 ohnisek moru včelího plodu. Ve srovnání s předchozím rokem jde o nárůst počtu nově vyhlášených ohnisek za rok. V roce 2025 byl zaznamenán nejvyšší počet ohnisek v Moravskoslezském kraji. V roce 2025 byl na stanovištích včel v Olomouckém, Libereckém, Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji prokázán výskyt hniloby včelího plodu. Celkem se jednalo od 72 ohnisek, přičemž nejvyšší počet ohnisek byl zaznamenán v Olomouckém a Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji.

1.2 Personální obsazení v roce 2025

Odbor ochrany zdraví a pohody zvířat

MVDr. Tomáš Jarosil, ředitel odboru
Renata Lukšová
Natália Holasová

Oddělení pro řešení krizových situací

MVDr. Petr Kučinský, CSc., vedoucí oddělení
Ing. František Svoboda
MVDr. Hynek Siksta
MVDr. Luděk Závada

Oddělení ochrany zdraví zvířat

MVDr. Klára Jelínková, Ph.D., vedoucí oddělení
MVDr. Jana de Sousa Trépa Magalhaes
MVDr. Katarína Juhásová
MVDr. Aneta Pierzynová, Ph.D.
Ing. Tereza Pechová
MVDr. Eva Indrová, Ph.D.
MVDr. Jana Jeřábková, Ph.D.
MVDr. Richard Wallo
MVDr. Tereza Kárná

2 Stavby zvířat

2.1 SKOT

Populace skotu v ČR

Tabulka č. 1: Skot – počet hospodářství

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	26	26	32	28	28
Středočeský	2 346	2 354	2 338	2 269	2 209
Jihočeský	3 064	3 062	3 072	3 012	2 981
Plzeňský	1 956	1 927	1 917	1 900	1 889
Karlovarský	472	473	466	471	461
Ústecký	886	869	885	877	876
Liberecký	1 028	1 048	1 049	1 015	973
Královéhradecký	1 493	1 458	1 441	1 383	1 339
Pardubický	1 609	1 559	1 532	1 458	1 457
Vysočina	2 146	2 128	2 100	2 102	2 056
Jihomoravský	821	777	773	754	756
Olomoucký	1 046	1 011	986	969	979
Zlínský	1 300	1 287	1 278	1 227	1 219
Moravskoslezský	2 006	1 945	1 962	1 929	1 906
Celkem ČR	20 199	19 924	19 831	19 394	19 129

Zdroj: Integrovaný zemědělský registr (IZR)

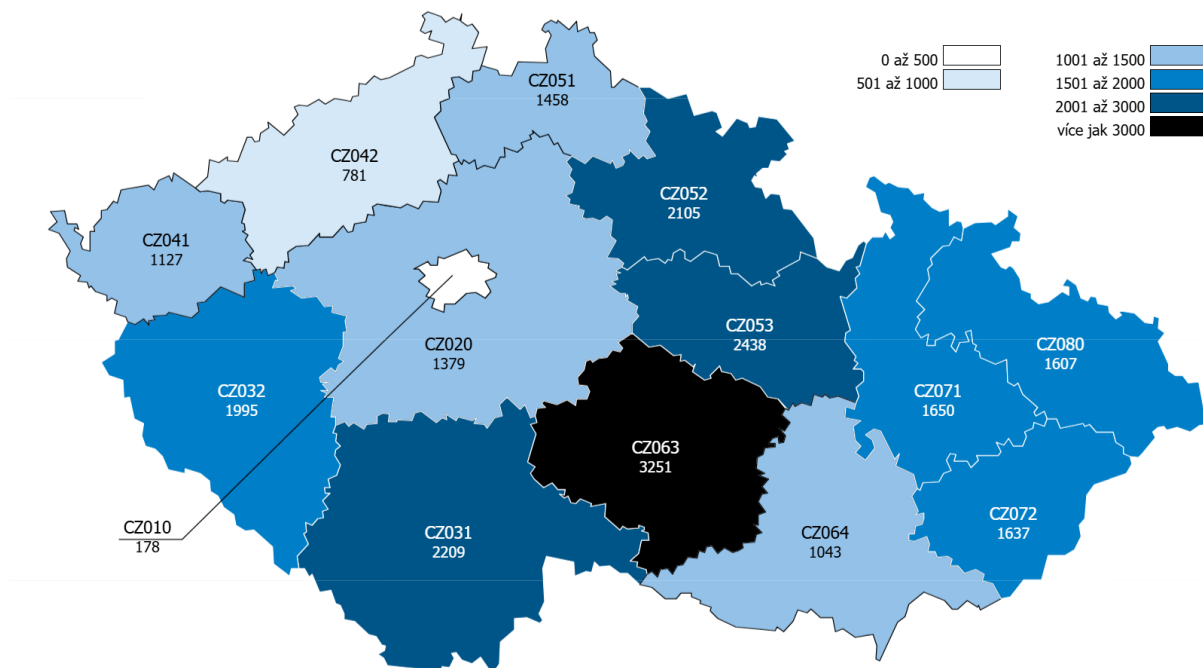
Tabulka č. 2: Skot – počet zvířat

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	834	903	889	875	886
Středočeský	153 870	154 724	154 427	152 869	151 953
Jihočeský	227 628	228 043	226 917	223 212	222 158
Plzeňský	158 280	159 787	154 995	152 790	150 888
Karlovarský	38 138	40 280	37 172	38 459	37 360
Ústecký	42 147	42 606	42 780	42 713	41 709
Liberecký	47 992	49 051	47 000	46 896	46 143
Královéhradecký	101 667	102 570	100 359	99 374	100 172
Pardubický	115 894	112 968	110 774	110 128	110 164
Vysočina	220 729	221 411	220 219	222 112	220 954
Jihomoravský	72 805	71 788	72 809	73 163	75 066
Olomoucký	88 770	87 464	84 505	84 868	86 943
Zlínský	64 126	64 453	64 172	64 902	64 895
Moravskoslezský	88 615	89 312	86 356	86 613	87 226
Celkem ČR	1 421 495	1 425 360	1 403 374	1 398 974	1 396 517

Zdroj: IZR

Denzita skotu v ČR

Mapa č. 1: Skot – denzita na 100 km²

CZ010	Hlavní město Praha
CZ020	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ063	Kraj Vysočina
CZ064	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ080	Moravskoslezský kraj

2.2 OVCE

Populace ovcí v ČR

Tabulka č. 3: Ovce – počet hospodářství

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	89	93	91	100	104
Středočeský	2 921	2 924	2 969	2 928	2 858
Jihočeský	2 330	2 328	2 326	2 241	2 168
Plzeňský	1 664	1 652	1 653	1 619	1 576
Karlovarský	509	512	517	513	522
Ústecký	1 176	1 187	1 197	1 202	1 202
Liberecký	1 149	1 162	1 167	1 141	1 125
Královéhradecký	1 602	1 594	1 598	1 580	1 581
Pardubický	1 432	1 422	1 437	1 399	1 381
Vysočina	1 366	1 392	1 395	1 362	1 315
Jihomoravský	1 028	1 049	1 034	1 012	987
Olomoucký	1 066	1 053	1 059	1 026	997
Zlínský	1 400	1 404	1 417	1 374	1 343
Moravskoslezský	1 934	1 871	1 864	1 835	1 770
Celkem ČR	19 166	19 643	19 724	19 332	18 929

Zdroj: IZR

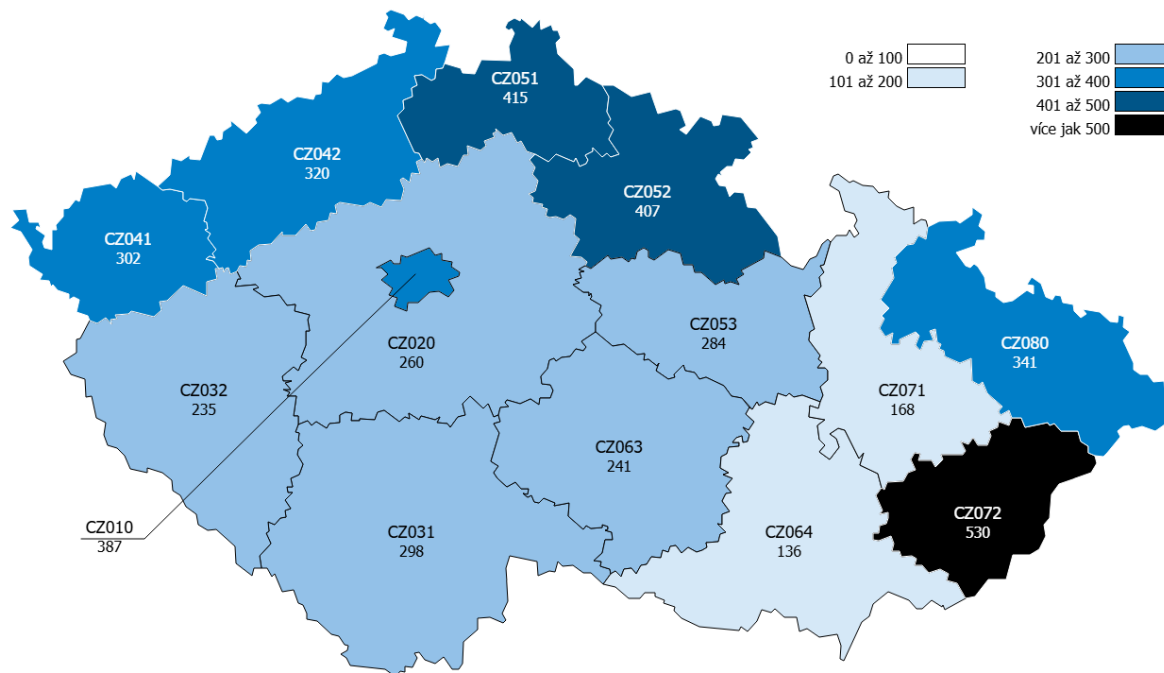
Tabulka č. 4: Ovce – počet zvířat

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	1 230	1 028	1 101	1 721	1 923
Středočeský	31 603	31 047	30 669	28 715	28 732
Jihočeský	34 061	33 510	33 328	30 908	30 069
Plzeňský	20 485	19 846	19 745	18 518	17 779
Karlovarský	11 285	11 564	10 911	9 972	10 033
Ústecký	16 055	16 747	17 072	17 214	17 118
Liberecký	15 257	15 132	14 837	13 540	13 137
Královéhradecký	20 747	20 233	20 587	19 496	19 384
Pardubický	14 793	14 456	13 813	13 121	12 840
Vysočina	18 032	17 252	17 493	16 891	16 378
Jihomoravský	11 874	12 211	11 861	10 731	9 815
Olomoucký	9 969	9 984	9 340	8 645	8 851
Zlínský	22 270	22 002	22 492	21 224	21 044
Moravskoslezský	19 467	19 632	19 645	19 179	18 541
Celkem ČR	247 128	244 644	242 894	229 875	225 644

Zdroj: IZR

Denzita ovcí v ČR

Mapa č. 2: Ovce – denzita na 100 km²

CZ010	Hlavní město Praha
CZ020	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ063	Kraj Vysočina
CZ064	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ080	Moravskoslezský kraj

2.3 KOZY

Populace koz v ČR

Tabulka č. 5: Kozy – počet hospodářství

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	64	71	70	69	68
Středočeský	1 359	1 342	1 336	1 319	1 258
Jihočeský	908	903	893	865	836
Plzeňský	664	666	664	662	633
Karlovarský	270	259	250	258	252
Ústecký	615	623	626	626	623
Liberecký	524	527	531	526	515
Královéhradecký	616	632	625	615	602
Pardubický	538	548	554	551	541
Vysočina	585	588	582	568	528
Jihomoravský	824	829	836	831	775
Olomoucký	618	625	622	606	577
Zlínský	467	465	469	464	429
Moravskoslezský	776	755	732	707	682
Celkem ČR	8 828	8 835	8 790	8 667	8 319

Zdroj: IZR

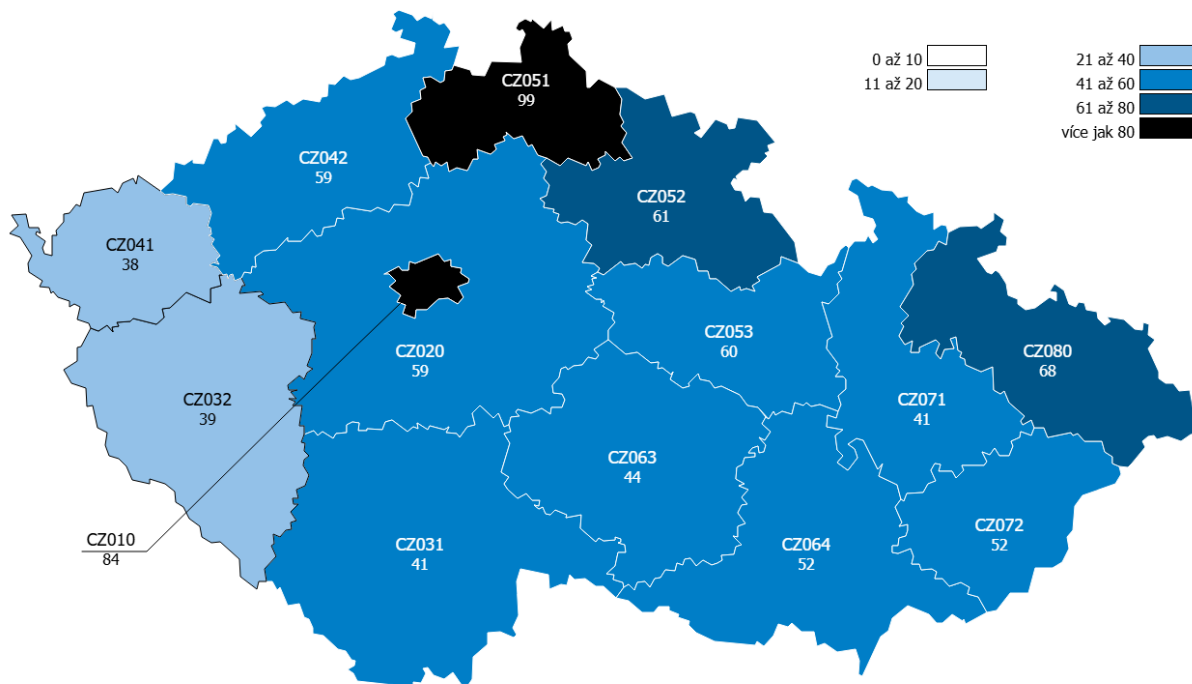
Tabulka č. 6: Kozy – počet zvířat

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	382	425	455	394	417
Středočeský	7 776	7 506	7 552	6 836	6 505
Jihočeský	5 224	5 009	4 913	4 311	4 128
Plzeňský	3 718	3 546	3 402	3 245	2 960
Karlovarský	1 743	1 744	1 555	1 410	1 285
Ústecký	3 402	3 311	3 313	3 271	3 196
Liberecký	3 619	3 585	3 586	3 242	3 150
Královéhradecký	3 056	3 294	3 262	3 059	2 914
Pardubický	2 820	2 900	2 897	2 811	2 733
Vysočina	3 527	3 717	3 511	3 297	3 031
Jihomoravský	4 589	4 375	4 363	4 076	3 761
Olomoucký	2 546	2 646	2 483	2 286	2 203
Zlínský	2 320	2 353	2 337	2 190	2 067
Moravskoslezský	4 446	4 074	3 920	3 775	3 714
Celkem ČR	49 168	48 485	47 549	44 203	42 064

Zdroj: IZR

Denzita koz v ČR

Mapa č. 3: Kozy – denzita na 100 km²

CZ010	Hlavní město Praha
CZ020	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ063	Kraj Vysočina
CZ064	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ080	Moravskoslezský kraj

2.4 PRASATA

Populace prasat v ČR

Tabulka č. 7: Prasata – počet hospodářství

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	23	15	27	25	26
Středočeský	1 292	841	1 223	1 173	1 150
Jihočeský	801	512	735	698	677
Plzeňský	528	339	482	453	445
Karlovarský	67	40	62	63	64
Ústecký	370	208	352	335	319
Liberecký	281	204	220	205	198
Královéhradecký	537	353	540	497	475
Pardubický	830	582	804	765	722
Vysočina	1 104	753	1 001	955	867
Jihomoravský	978	611	908	876	819
Olomoucký	556	373	536	508	458
Zlínský	431	266	382	360	325
Moravskoslezský	525	352	488	456	422
Celkem ČR	8 321	5 449	7 760	7 369	6 967

Zdroj: IZR

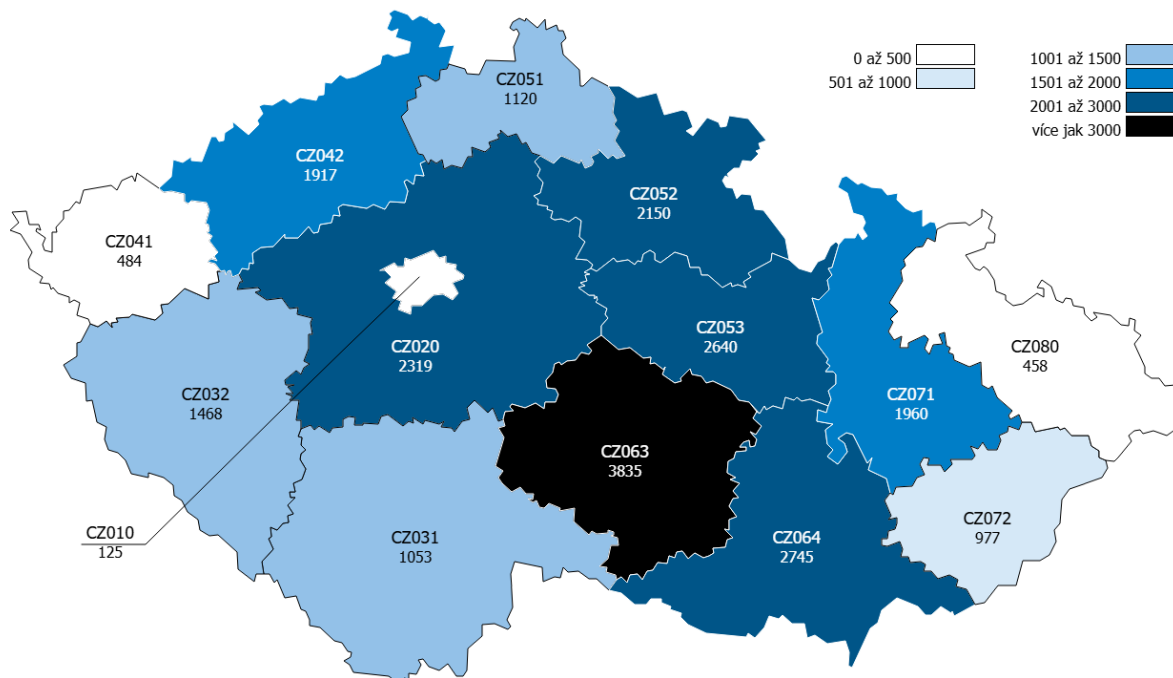
Tabulka č. 8: Prasata – počet zvířat

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	443	503	563	631	625
Středočeský	268 761	245 219	251 327	257 233	255 466
Jihočeský	132 389	113 914	115 025	108 846	105 976
Plzeňský	110 446	91 200	98 065	108 096	111 002
Karlovarský	19 192	15 666	14 707	15 880	16 063
Ústecký	107 467	103 447	101 879	105 368	102 270
Liberecký	36 909	27 034	34 248	35 788	35 429
Královéhradecký	109 793	94 931	100 876	100 625	102 314
Pardubický	131 656	125 362	128 038	116 917	119 301
Vysočina	267 972	243 093	250 267	257 750	260 678
Jihomoravský	186 517	153 360	173 433	176 721	197 581
Olomoucký	95 986	77 139	92 226	96 616	103 259
Zlínský	56 766	25 412	41 896	43 339	38 728
Moravskoslezský	33 751	23 180	24 548	24 645	24 867
Celkem ČR	1 558 048	1 339 460	1 427 098	1 448 455	1 473 559

Zdroj: IZR

Denzita prasat v ČR

Mapa č. 4: Prasata – denzita na 100 km²

CZ010 Hlavní město Praha
 CZ020 Středočeský kraj
 CZ031 Jihočeský kraj
 CZ032 Plzeňský kraj
 CZ041 Karlovarský kraj
 CZ042 Ústecký kraj
 CZ051 Liberecký kraj

CZ052 Královéhradecký kraj
 CZ053 Pardubický kraj
 CZ063 Kraj Vysočina
 CZ064 Jihomoravský kraj
 CZ071 Olomoucký kraj
 CZ072 Zlínský kraj
 CZ080 Moravskoslezský kraj

2.5 KONĚ

Populace koní a oslů v ČR

Tabulka č. 9: Koně a osli – počet hospodářství

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	160	160	170	179	177
Středočeský	3 683	3 755	3 861	4 020	4 126
Jihočeský	2 309	2 367	2 444	2 526	2 598
Plzeňský	1 884	1 698	2 041	2 097	2 143
Karlovarský	547	567	583	604	625
Ústecký	1 629	1 698	1 745	1 823	1 854
Liberecký	1 267	1 301	1 343	1 396	1 426
Královéhradecký	1 819	1 873	1 930	1 988	2 051
Pardubický	1 450	1 496	1 543	1 604	1 640
Vysočina	1 447	1 487	1 542	1 612	1 649
Jihomoravský	1 673	1 727	1 781	1 847	1 885
Olomoucký	1 727	1 779	1 795	1 839	1 864
Zlínský	1 519	1 576	1 642	1 700	1 743
Moravskoslezský	2 158	2 210	2 277	2 355	2 418
Celkem ČR	23 272	23 694	24 697	25 590	26 199

Zdroj: IZR

Tabulka č. 10: Koně a osli – počet zvířat

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	-	11 209	11 533	11 885	12 194
Středočeský	-	21 110	21 927	22 986	23 910
Jihočeský	-	12 179	12 733	13 338	13 864
Plzeňský	-	8 834	9 163	9 576	9 944
Karlovarský	-	3 403	3 523	3 643	3 792
Ústecký	-	8 202	8 407	8 719	9 031
Liberecký	-	5 709	6 003	6 269	6 485
Královéhradecký	-	8 993	9 272	9 596	9 879
Pardubický	-	7 643	7 920	8 294	8 555
Vysočina	-	6 427	6 669	6 901	7 106
Jihomoravský	-	11 370	11 760	12 226	12 565
Olomoucký	-	7 692	7 908	8 163	8 331
Zlínský	-	7 377	7 614	7 960	8 211
Moravskoslezský	-	11 009	11 458	11 825	12 169
Celkem ČR	98 374	131 157	135 890	141 381	146 036

Zdroj: IZR

2.6 DRŮBEŽ

Populace drůbeže v ČR

Tabulka č. 11: Drůbež – stavy v ČR

Druh a kategorie drůbeže	2021	2022	2023	2024	2025
Reprodukční chovy	4 944 924	5 002 400	5 193 954	4 914 507	2 457 484
Nosnice – konzumní vejce	10 166 345	9 812 533	10 021 711	9 363 758	6 912 692
Kuřata chovaná na maso	129 392 836	125 709 659	124 562 856	125 850 153	141 763 539
Kur domácí celkem	144 504 105	140 524 592	139 778 521	140 128 418	151 133 715
Krůty – rodičovský chov	0	0	0	0	0
Krůty výkrm	771 964	878 807	770 461	824 330	824 000
Krůty celkem	771 964	878 807	770 461	824 330	824 000
Kachny rodičovský chov	145 991	107 517	102 126	150 551	100 779
Kachny výkrm	4 964 742	4 046 872	5 257 619	4 588 224	3 973 415
Kachny celkem	5 110 733	4 154 389	5 359 745	4 738 775	4 074 194
Husy rodičovský chov	5 885	2 100	9 177	10 808	8 347
Husy výkrm	148 626	182 117	139 788	164 532	134 338
Husy celkem	154 511	184 217	148 965	175 340	142 685
Celkem	150 541 313	145 742 005	146 057 692	145 866 863	156 174 594

Zdroj: SVS a Ústřední evidence drůbeže

2.7 RYBY

Populace ryb v ČR

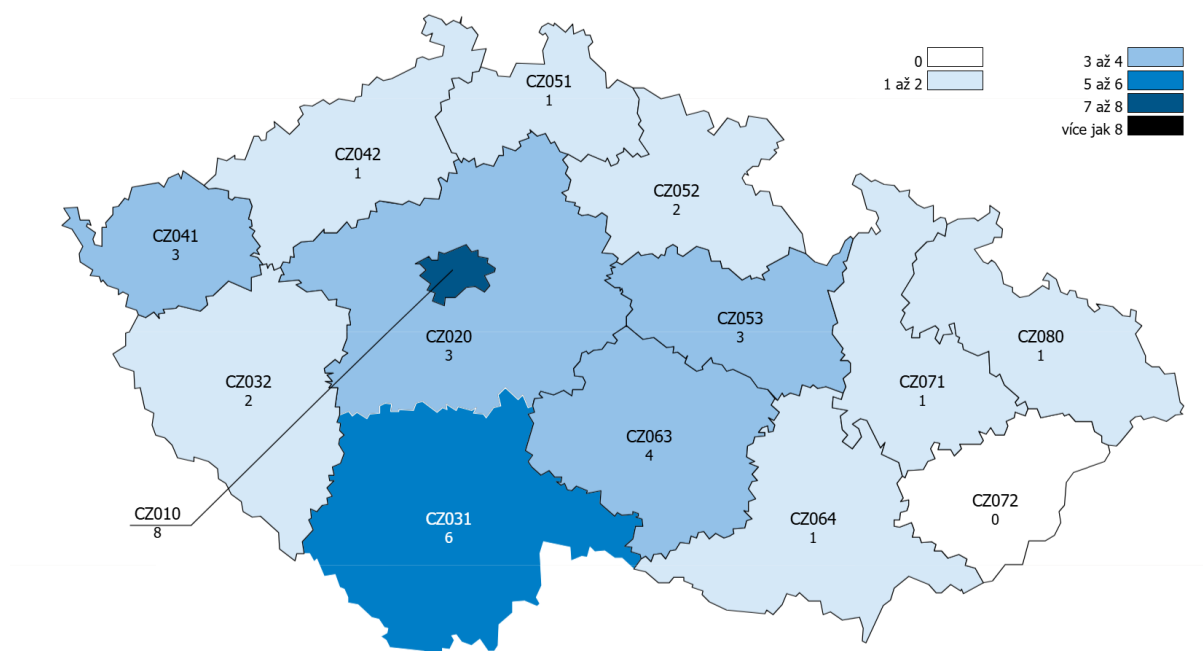
Tabulka č. 12: Ryby – počet schválených zařízení akvakultury po krajích

Kraj	2021	2022	2023	2024	2025
Hlavní město Praha	44	44	44	42	41
Středočeský	313	311	313	314	312
Jihočeský	583	595	612	619	620
Plzeňský	156	156	161	179	186
Karlovarský	101	104	100	91	91
Ústecký	48	48	48	50	48
Liberecký	34	34	36	35	35
Královéhradecký	93	93	94	97	97
Pardubický	110	110	111	114	113
Vysočina	214	223	233	234	239
Jihomoravský	62	64	65	64	63
Olomoucký	83	82	81	75	74
Zlínský	39	41	41	13	8
Moravskoslezský	57	57	57	62	66
Celkem ČR	1 937	1 962	1 996	1 989	1 993

Zdroj: SVS

Denzita ryb v ČR

Mapa č. 5: Ryby – denzita na 100 km²

CZ010	Hlavní město Praha
CZ020	Středočeský kraj
CZ031	Jihočeský kraj
CZ032	Plzeňský kraj
CZ041	Karlovarský kraj
CZ042	Ústecký kraj
CZ051	Liberecký kraj

CZ052	Královéhradecký kraj
CZ053	Pardubický kraj
CZ063	Kraj Vysočina
CZ064	Jihomoravský kraj
CZ071	Olomoucký kraj
CZ072	Zlínský kraj
CZ080	Moravskoslezský kraj

2.8 PORÁŽKY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Tabulka č. 13: Porážky hospodářských zvířat a počet prohlídek jatečných zvířat v letech 2021–2025

Kategorie zvířat	2021	2022	2023	2024	2025
krávy	109 330	108 676	113 915	116 613	113 126
jalovice	29 548	28 205	29 311	30 630	30 141
ostatní skot	105 027	95 648	93 394	86 024	82 609
telata	7 949	7 676	7 042	6 922	5 972
celkem skot	251 854	240 205	243 662	240 189	231 848
prasnice	52 100	57 164	42 779	47 215	53 354
ostatní prasata	2 334 943	2 221 825	2 148 097	2 264 709	2 282 104
kanci	488	585	701	800	760
celkem prasata	2 387 531	2 279 574	2 191 577	2 312 724	2 336 218
ovce, jehňata	9 855	8 560	8 282	8 116	7 515
kozy, kůzlata	1 082	998	1 177	1 139	1 033
koně, hříbata	77	59	67	64	83
celkem velká zvířata	2 650 399	2 529 440	2 444 765	2 552 913	2 576 697
kuřata	122 219 899	116 124 980	112 643 402	114 795 353	119 192 814
slepice, kohouti	2 396 347	2 304 866	2 371 925	1 930 487	1 811 752
krůty	175 774	171 838	172 813	172 328	196 243
celkem hrabavá drůbež	124 792 020	118 601 684	115 188 140	116 898 168	121 200 809
kachny, husy	3 749 923	3 712 545	3 561 382	3 849 121	3 335 137
králíci	775 050	648 865	562 130	488 400	477 835
běžci	1 259	1 150	700	786	867
Celkem všechna zvířata	134 611 568	125 493 684	121 757 117	122 003 994	127 591 345

Zdroj: SVS

2.9 PŘESUNY ZVÍŘAT DLE TRACES

Systém **TRACES** (TRAdE Control and Expert System) umožňuje sledovat pohyb zvířat a produktů živočišného původu na území EU i mimo něj. Cílem je zajistit zdraví zvířat, dobré životní podmínky zvířat a veterinární opatření v souvislosti s veřejným zdravím.

Tabulka č. 14: Dovoz živých zvířat z EU do ČR v roce 2025 - počet zvířat

Země původu	koně	skot	prasata	ovce	kozy
Belgie	231	578	0	0	4
Bulharsko	0	0	0	0	0
Dánsko	26	5 257	34 642	0	0
Estonsko	0	0	0	0	0
Francie	86	215	21	10	0
Chorvatsko	5	0	0	0	0
Irsko	93	0	62	0	0
Itálie	148	0	18	0	0
Litva	4	0	0	0	0
Lucembursko	0	0	0	0	0
Lotyšsko	4	0	0	0	0
Maďarsko	85	699	11 117	0	0
Německo	435	9 537	52 289	25	0
Nizozemsko	133	0	1 114	0	5
Polsko	320	3	0	0	2
Portugalsko	12	0	0	0	0
Rakousko	245	34	45	18	4
Rumunsko	22	85	0	0	0
Řecko	4	0	0	0	0
Slovensko	223	1 163	69 436	3	0
Slovinsko	15	0	0	0	0
Španělsko	116	0	0	0	0
Švédsko	8	3	0	0	0
Celkem EU	2 215	17 574	168 744	56	15

Tabulka č. 15: Vývoz živých zvířat z ČR do zemí EU v roce 2025 - počet zvířat

Země určení	koně	skot	prasata	ovce	kozy
Belgie	436	23 019	0	0	0
Bulharsko	3	129	3 707	7	6
Dánsko	21	0	0	0	0

Země určení	koně	skot	prasata	ovce	kozy
Estonsko	1	0	0	0	0
Francie	290	2	0	3	3
Chorvatsko	2	37 773	6 336	165	5
Irsko	11	0	0	0	0
Itálie	286	79 612	12 608	0	9
Kypr	1	0	0	0	0
Litva	1	0	4	0	0
Lotyšsko	3	0	0	0	0
Maďarsko	162	5 750	93 326	74	1
Malta	0	0	117	0	0
Německo	785	6 894	11 878	319	0
Nizozemsko	263	1 673	12	13 245	0
Polsko	581	23 094	131 586	112	70
Portugalsko	6	0	0	0	0
Rakousko	605	35 332	24 466	3 772	43
Rumunsko	4	6	41 891	0	0
Řecko	4	1 136	4 984	0	0
Slovensko	704	2 795	65 810	632	66
Slovinsko	11	10 011	1 350	3	0
Španělsko	92	12 802	0	5	0
Švédsko	7	0	0	0	4
Celkem EU	4 279	240 028	398 075	18 337	198

Tabulka č. 16: Export živých zvířat z ČR do třetích zemí v roce 2025 – počet zvířat

Země určení	koně	skot	prasata	ovce	kozy
Albánie	0	781	1 050	0	0
Alžírsko	0	15 182	0	0	0
Ázerbájdžán	0	2 417	0	0	0
Bosna a Hercegovina	0	1 039	3 120	64	0
Černá Hora	0	54	0	0	0
Egypt	0	4 233	0	0	0
Gruzie	0	528	0	0	0
Indie	26	28	0	0	0
Indonésie	2	0	0	0	0
Kazachstán	0	1 392	0	0	0
Kosovo	0	4 362	0	0	0
Kyrgyzstán	0	127	0	0	0

Země určení	koně	skot	prasata	ovce	kozy
Libanon	0	1 390	0	0	0
Libye	0	805	0	0	0
Moldavsko	0	623	17 419	0	53
Severní Makedonie	0	414	150	0	0
Spojené arabské emiráty	6	0	0	0	0
Spojené království	24	0	0	0	0
Srbsko	0	1 018	0	48	0
USA	11	0	0	0	0
Švýcarsko	46	0	0	0	0
Tchaj-wan	0	0	0	6	0
Ukrajina	2	1 761	0	2	0
Celkem třetí země	115	36 154	21 739	118	53

2.10 DEPOPULACE

Tabulka č. 17: Usmrcení zvířat při likvidaci nákaz v roce 2025

Nákaza	Okres	Druh zvířat	Způsob utracení	Datum utracení	PSMS
HPAI (H5N1)	Ústí nad Orlicí (Koldín)	kur, kachna husa, páv	inj. T61	07.01.2025	KVSE
HPAI (H5N1)	Teplice (Háj u Duchcova)	kur, kachny	inj. T61	15.01.2025	KVSU
HPAI (H5N1)	Strakonice (Katovice)	kur	inj. T61	16.01.2025	KVSC
HPAI (H5N1)	Praha - východ (Zvánovice)	kur, kachny	inj. T61	04.02.2025	KVSS
HPAI (H5N1)	Praha - východ (Zvánovice)	kur	inj. T61	04.02.2025	KVSS
HPAI (H5N1)	Rokycany (Strašice)	kur	inj. T61	06.02.2025	KVSP
HPAI (H5N1)	Praha (Miškovice)	kur	inj. T62	12.02.2025	KVSA
HPAI (H5N1)	Tachov (Nahý Újezdec)	kur, kachny, krůty, perličky	CO ₂ Big Bag	21.02.2025	KVSP
HPAI (H5N1)	Břeclav (Nová Ves)	kur, kachny, krůty, perličky	inj. T61	18.03.2025	KVSB
HPAI (H5N1)	Klatovy (Malý Bor)	kur	inj. T61	01.04.2025	KVSP
NCD	Jičín (Nemyčeves)	kur, kachny, holuni	inj. T61	17.04.2025	KVSH
HPAI (H5N1)	Příbram (Nechvalice-Ředice)	kur	inj. T61	10.05.2025	KVSS
HPAI (H5N1)	Znojmo (Čejkovice u Znojma)	bažanti, slepice, kachny husy, krůty, pávi, orebice, prasata domácí (2 ks), prasata divoká (5 ks)	CO ₂ kontejner (drůbež), pithing (prasata)	21.05.2025	PSMS Brno
IHN, VHS	Žďár nad Sáz. (Mostiště)	pstruh duhový	CO ₂ kontejner	04.06.2024	PSMS Brno

Nákaza	Okres	Druh zvířat	Způsob utracení	Datum utracení	PSMS
NCD	Bruntál (Dívčí Hrad)	holubi, slepice	inj. T61	14.06.2025	KVST
HPAI (H5N1)	Znojmo (Mišovice)	kur	inj. T62	15.07.2025	KVSB
NCD	Liberec (Vápno)	drůbež vodní, slepice	inj. T63	08.08.2025	KVSL
NCD	Liberec (Cvikov)	kur	inj. T64	21.08.2025	KVSL
NCD	Pelhřimov (Humpolec)	kur	inj. T65	03.09.2025	KVSI
Salmonela (S. typhimurium)	Hodonín (Milotice u Kyjova)	kur	CO ₂ BigBag	03.09.2025	PSMS Brno
NCD	Mělník (Medonosy)	kur	inj. T61	08.09.2025	KVSS
HPAI (H5N1)	Benešov (Dlouhé Plole)	husy, kachny, slepice	CO ₂ Big Bag	30.09.2025	KVSS
Cholera drůbeže	Kutná Hora (Markovice)	slepice	CO ₂ kontejner	01.10.2025	PSMS HK
NCD	Liberec (Doubí u Liberce)	slepice	inj. T61	16.10.2025	KVSL
HPAI (H5N1)	Třebíč (Slavíkovice u Jemnice)	kur, kachny, husy	inj. T61	27.10.2025	SVL
HPAI (H5N1)	Žďár nad Sáz. (Meziboří)	kur	inj. T61	05.11.2025	KVSI
HPAI	Český Těšín (Karviná)	kur	inj. T61	05.11.2025	KVST
HPAI (H5N1)	Třebíč (Valdívov)	kachny	CO ₂ kontejner	12.11.2025	PSMS Brno
HPAI (H5N1)	Ústí nad Orlicí (Albrechtice)	kur	CO ₂ kontejner	13. - 15.11.2025	PSMS HK
HPAI (H5N1)	Nymburk (Nouzov)	kachny	CO ₂ kontejner	18.11.2025	PSMS Brno
NCD	Bělá pod Bezdězem (STČ)	kur	inj. T61	18.11.2025	KVSS
HPAI (H5N1)	Strakonice (Blatná 1)	kachny	CO ₂ kontejner	20.11.2025	PSMS HK
HPAI (H5N1)	Strakonice (Blatná 2)	kachny	CO ₂ kontejner	20.11.2025	PSMS HK
HPAI (H5N1)	Strakonice (Blatná 3)	kachny	CO ₂ kontejner	21.11.2025	PSMS Brno
HPAI (H5N1)	Strakonice (Skály)	bažanti	CO ₂ kontejner	24.11.2025	PSMS Brno
HPAI (H5N1)	Karviná (Č. Těšín - Mosty)	slepice	inj. T63	05.11.2025	KVST
HPAI (H5N1)	Přerov (Skalička u Hranic)	slepice	inj. T64	20.11.2025	KVSM
HPAI (H5N1)	Ústí nad Orlicí (Albrechtice)	slepice	inj. T65	20.11.2025	KVSE
HPAI (H5N1)	Strakonice (Blatná - Mačkov)	kachny	CO ₂ kontejner	27.11.2025	PSMS HK
NCD	Frýdek (MS)	kur	inj. T61	24.11.2025	KVST
HPAI (H5N1)	Strakonice (Lažánky)	kur	inj. T61	26.11.2025	KVSC
HPAI (H5N1)	Jihlava ZOO	různé druhy	inj. Penbital	11.12.2025	KVSI
NCD	Žďár nad Sáz. (Dolní Čepí)	kur	inj. T61	04.12.2025	KVSI
NCD	Ivančice	kur	inj. T61	28.11.2025	KVSB

Nákaza	Okres	Druh zvířat	Způsob utracení	Datum utracení	PSMS
NCD	Nymburk (Kamenné Zboží)	kur	inj. T61	10.12.2025	KVSS
NCD	Nový Jičín (Studénka)	kur	inj. T61	18.11.2025	KVST
NCD	Trnobřany	kur, kachny, krůty	inj. T61	11.12.2025	KVSU
NCD	Strakonice (Vodňany)	kur	inj. T61	03.12.2025	KVSC
HPAI	Žďár nad Sáz. (Bobrová)	slepice, kachny	inj. T61	08.12.2025	KVSI
HPAI	Opava (Sudice)	kur	inj. T61		KVSM
HPAI	Písek (Nosetín)	slepice, husy	inj. T62	16.12.2025	KVSC
HPAI	Havlíčkův Brod (Šachotín)	slepice, kachny, husy, perličky	inj. T61	18.12.2025	KVSI
HPAI	Jičín (Bystřice)	slepice, kachny, holubi	inj. T61	18.12.2025	PSMS HK
NCD	Jeseník (Lipová Lázně)	slepice	inj. T61	18.12.2025	KVSM
HPAI	Vyškov (Nové Hvězdlice)	slepice	inj. T61	18.12.2025	KVSI
NCD	Nové Hvězdlice (JM)	kur	inj. T61	23.12.2025	KVSI
HPAI (H5N1)	Havl. Brod (Habry I)	slepice	CO2 kontejner	23.12.2025	PSMS Brno
HPAI (H5N1)	Havl. Brod (Habry II)	slepice	CO2 kontejner	30.12.2025	PSMS Brno
HPAI	Jindřichův Hradec (Jindřiš)	slepice, vodní drůbež (kachny, husy)	inj. T61	31.12.2025	KVSC

3 Kontrola zdraví zvířat a nařízené vakcinace

3.1 PŘEŽVÝKAVCI (SKOT, OVCE a KOZY)

3.1.1 Tuberkulóza skotu (Bovine tuberculosis – *Mycobacterium bovis*)

Tuberkulóza skotu (TBC) je chronické onemocnění vyvolané infekcí *Mycobacterium bovis*. Je přenosné na ovce, kozy a další savce včetně člověka. Zdrojem infekce je nemocné zvíře, případně člověk. K nakažení dochází vdechnutím nebo perorálně.

Ozdravovací program byl v ČR úspěšně ukončen v roce 1968 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za oficiálně prosté tuberkulózy, pokud jde o stáda skotu. Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků WOAH kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2025

V rámci monitoringu se v roce 2025, stejně jako v předcházejících letech, prováděla jednoduchá tuberkulinace:

- u skotu (vyjma jatečných) při dovozu ze třetích zemí,
- u skotu (vyjma jatečných) při dovozu z členských států EU, které nemají status země nebo regionu prostého tuberkulózy,
- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě,
- u skotu samičího pohlaví staršího 24 měsíců – vyšetřuje se 5 % zvířat v jednotlivých krajích; maximální počet v jednom hospodářství je omezen na 50 ks, z důvodu prošetření většího počtu hospodářství.

Zároveň je na jatkách v rámci veterinárně hygienické prohlídky zvířat po poražení sledován výskyt patologicko-anatomických změn charakteristických pro TBC. V případě nálezů se vzorky zasílají ke kultivaci do laboratoří k vyloučení TBC.

Monitoring TBC skotu

Za celý rok 2025 byla jednoduchá tuberkulinace (Bovitubal) provedena celkem u 40 728 kusů skotu na 4 086 hospodářstvích (viz tabulka č. 18).

Tabulka č. 18: Monitoring TBC skotu (jednoduchá tuberkulinace) v letech 2021–2025

Rok	Počet vyšetřených plemenných býčků, býků a zvířat z jiných členských států		Počet vyšetřených krav (dojnic) starších 24 měsíců jednoduchou tuberkulinací		Počet bakteriologicky pozitivních zvířat
	Počet zvířat	Pozitivní	Počet zvířat	Pozitivní reakce	
2021	10 212	0	54 394	0	0
2022	10 142	0	57 344	0	0
2023	9 916	0	56 462	0	0
2024	10 415	0	32 983	0	0
2025	9 776	0	30 952	0	0

* V případě zjištění pozitivní nebo dubiozní reakce se přijímají na hospodářstvích v souladu s § 13 zákona č. 166/1999 Sb. předběžná veterinární opatření zahrnující zákaz přesunu zvířat. Nařizuje se provedení simultánní tuberkulinace pro potvrzení nebo vyloučení nákazy TBC v odstavu 42 dní od provedení jednoduché tuberkulinace nebo okamžitě v případě zjištění pozitivního výsledku sérologického vyšetření. Ve všech případech byla nákaza prostřednictvím simultánní tuberkulinace vyloučena a na základě toho byla zrušena nařízená veterinární opatření na všech hospodářstvích. Postup při došetření je v souladu s vyhláškou č. 299/2003 Sb.

Ohniska TBC skotu v Evropě v roce 2025

Mapa č. 6: Ohniska TBC skotu v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 200 (Francie 93, Itálie 36, Španělsko 33, Polsko 7, Německo 6, Maďarsko 6, Belgie 1 a Rakousko 18).

Členské státy úředně prosté TBC skotu v roce 2025 podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/620: Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Španělsko (vyjmenované oblasti), Francie, Itálie (vyjmenované oblasti), Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko (vyjmenované oblasti), Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko.

3.1.2 Tuberkulóza koz (*Mycobacterium bovis* in caprine animals)

V rámci monitoringu se v roce 2025 jednoduchá tuberkulínace (Bovitubal) prováděla, stejně jako v předcházejících letech, v hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka, ve kterých se vyšetřovalo 25 % samicích zvířat starších 12 měsíců (nejméně však 50 kusů v hospodářství nebo všechna zvířata, pokud je počet nižší než 50).

Za celý rok 2025 byla provedena tuberkulínace na 106 hospodářstvích u celkem 2 180 koz.

Monitoring TBC koz

Tabulka č. 19: Monitoring TBC koz (jednoduchá tuberkulínace) – počet prošetřených hospodářství v letech 2021–2025

Kozy (nad 12 měsíců)	2021	2022	2023	2024	2025
Celkem	106	114	102	104	106
Hospodářství s pozitivními reagenty	0	0	0	1*	0

* Výsledek nařízené simultánní tuberkulínace provedené v odstupu 42 dnů od jednoduché tuberkulínace byl negativní.

Tabulka č. 20: Monitoring TBC koz (jednoduchá tuberkulínace) – počet vyšetřených zvířat v letech 2021–2025

Kozy (nad 12 měsíců)	2021	2022	2023	2024	2025
Celkem	2 976	2 724	2 442	2 733	2 180
Pozitivní	0	0	0	1*	0

* Výsledek nařízené simultánní tuberkulínace provedené v odstupu 42 dnů od jednoduché tuberkulínace byl negativní.

3.1.3 Brucelóza skotu (Brucellosis – Brucella abortus)

Brucelóza skotu je nebezpečná nákaza skotu a dalších přežvýkavců, přenosná i na člověka. Původcem je Brucella abortus. Nákazu šíří nemocné zvíře, které vylučuje původce zejména při zmetání nebo porodu a také mlékem. Dále se šíří infikovanými předměty, stelivem, krmivem a vodou. Nákaza může být rozšířena i osobami přicházejícími z jiných ohnisek, drobnými zvířaty a hlodavci. K nakažení dochází zpravidla perorálně, méně často pohlavním stykem. Nejdůležitějším příznakem je zmetání, zpravidla ve druhé polovině březosti, a s tím spojené zadržetí plodových obalů.

Ozdravovací program byl v ČR úspěšně ukončen v roce 1964 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za oficiálně prosté brucelózy (Brucella abortus), pokud jde o stáda skotu. Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků WOAH kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2025

Vyšetření se, stejně jako v předcházejících letech, provádělo:

- u skotu (vyjma jatečného) při dovozu ze třetích zemí (sérologicky),
- u skotu (vyjma jatečného) při dovozu z členských států EU, které nemají status země nebo regionu úředně prostého brucelózy (sérologicky),
- u plemenných býčků a býků v insemináčnických stanicích a přirozené plemenitbě (sérologicky),
- u všech zmetalek bezprostředně po zmetání,
- u zmetků nebo plodových obalů, jestliže byla matka neznámá (bakteriologicky),
- u skotu samičího pohlaví staršího 24 měsíců – vyšetřuje se 5 % zvířat v jednotlivých krajích; maximální počet v jednom hospodářství je omezen na 50 ks, z důvodu prošetření většího počtu hospodářství.

Monitoring brucelózy skotu

Za celý rok 2025 bylo vyšetřeno celkem 44 288 zvířat na 4 740 hospodářstvích, přičemž nebyl zjištěn žádný bakteriologicky pozitivní nález.

Tabulka č. 21: Monitoring brucelózy skotu v letech 2021–2025

Rok	Sérologické vyšetření + bakteriologické vyšetření zmetků	
	Počet vyšetření	Pozitivní / Dubiózní
2021	74 382	4*
2022	75 914	2*
2023	74 179	0
2024	48 060	0
2025	44 288	1*

* Individuálním došetřením zvířat specifickými testy byla nákaza ve všech případech vyloučena

Ohniska brucelózy skotu v Evropě v roce 2025

Mapa č. 7: Ohniska brucelózy skotu v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 1 - Itálie

Členské státy úředně prosté brucelózy u skotu v roce 2025 podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/620: Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Itálie (vyjmenované oblasti), Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko (vyjmenované oblasti), Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Severní Irsko.

3.1.4 Brucelóza ovcí a koz (Brucellosis – *Brucella melitensis*)

Brucelóza u ovcí a koz je vleklé onemocnění, projevující se zejména aborty, respektive záněty varlat a nadvarlat a záněty dalších částí pohlavních orgánů. Nakazit se mohou velbloudi, skot, pes nebo i člověk. Vyskytuje se především ve Středomoří a na Blízkém a Středním Východě. Původce se u infikovaných koz, ovcí a velbloudů dlouhou dobu vylučuje do mléka, které je poté významným zdrojem infekce. Velké množství bakterií je vylučováno při abortu nebo předčasném porodu.

Brucelóza ovcí a koz nebyla v ČR nikdy zaznamenána a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za oficiálně prosté brucelózy (*Brucella melitensis*). Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků WOAH kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2025

Vyšetření se stejně jako v minulých letech provádělo:

- u plemenných licentovaných beranů a kozlů (sérologicky),
- u minimálně 25 % ovcí a koz samičího pohlaví v hospodářstvích zařazených do kontroly užitkovosti nebo v hospodářstvích (stádech) s tržní produkcí mléka (v případě koz); u všech nekastrovaných beranů a kozlů starších 6 měsíců na hospodářstvích zařazených do kontroly užitkovosti (sérologicky),
- u zmetalek bezprostředně po zmetání (sérologicky),
- u zmetků nebo u jejich plodových obalů, jestliže byla matka neznámá (bakteriologicky).
- u beranů a kozlů během 28 dnů před začátkem karantény ve středisku pro odběr spermatu (sérologicky)
- u beranů a kozlů v karanténní stáji ve středisku pro odběr spermatu (nejméně 21 dnů po přijetí, sérologicky)
- u beranů a kozlů ve středisku pro odběr spermatu 1× ročně (sérologicky)

Monitoring brucelózy ovcí a koz

Za celý rok 2025 bylo vyšetřeno celkem 14 886 ovcí na 1 402 hospodářstvích a 4 752 koz na 448 hospodářstvích.

Tabulka č. 22: Monitoring brucelózy ovcí a koz 2021–2025

Rok	OVCE – Sérologické vyšetření + bakteriologické vyšetření zmetků		KOZY – Sérologické vyšetření + bakteriologické vyšetření zmetků	
	Zvířata	Pozitivní	Zvířata	Pozitivní
2021	16 712	2*	6 725	0
2022	16 112	0	6 074	1*
2023	15 961	0	5 556	0
2024	14 684	0	5 821	0
2025	14 886	0	4 752	0

* Individuálním došetřením krve zvířat specifickými testy byla nákaza ve všech případech vyloučena

Ohniska brucelózy ovcí a koz v Evropě

V roce 2025 nebylo zaznamenáno žádné ohnisko brucelózy ovcí a koz.

Členské státy úředně prosté brucelózy ovcí a koz v roce 2025 podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/620: Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Španělsko, Francie, Itálie (vyjmenované oblasti), Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko (vyjmenované oblasti), Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Severní Irsko.

3.1.5 Infekční bovinní rinotracheitida (Infectious bovine rhinotracheitis)

Infekční rinotracheitida skotu – infekční pustulární vulvovaginitida (IBR) je nebezpečná nákaza skotu postihující především respirační nebo reprodukční ústrojí. Klinický průběh může být skrytý nebo zjevný. Původcem je bovinní herpesvirus 1 (BHV-1). Infikované zvíře je celoživotním nosičem a možným občasným vylučovatelem viru. K nakažení může dojít v jakémkoli věku. Přenos infekce je přímý nebo nepřímý. Nákaza není přenosná na člověka.

Dokončení ozdravování od infekční rinotracheitidy skotu a získání statusu země IBR prosté

Ozdravování chovů skotu od IBR v ČR započalo již v roce 2006 spuštěním Národního ozdravovacího programu od IBR (NOP). V této době bylo v ČR pouze 19 % hospodářství IBR prostých. Postupně se podařilo dosáhnout stavu, kdy bylo IBR prostých již 99,86 % všech hospodářství s chovem skotu. Na základě těchto výsledků byl NOP ukončen k 31. 12. 2016. Ozdravování dále pokračovalo na zbývajících neozdravených hospodářstvích, a to prostřednictvím nařízených MVO a současně také probíhal celoplošný monitoring IBR ve všech již ozdravených hospodářstvích. K 1. 1. 2020 tak v ČR zůstávalo pouze 43 IBR pozitivních zvířat ve dvou hospodářstvích patřících stejnému chovateli. Všechna tato zvířata byla odsunuta z hospodářství dne 17. 1. 2020 a v ČR tak nebyl žádný skot s pozitivním výsledkem vyšetření na IBR.

SVS následně dne 27. 1. 2020 odeslala na Evropskou komisi žádost o přiznání statusu země prosté IBR pro celou ČR. Tato žádost byla schválena a **ČR tak byla s platností od 6. 11. 2020 zařazena do seznamu zemí se statusem IBR prosté.**

V průběhu roku 2020 byla reinfekce IBR zjištěna v dalších pěti hospodářstvích. I na všech těchto hospodářstvích byla situace řešena v rámci nařízených MVO s vyřazením všech pozitivních zvířat. K 31. 12. 2020 tak v ČR nebyl žádný skot s pozitivním výsledkem vyšetření na IBR.

Výsledky monitoringu 2021 - 2025

V roce 2021 bylo potvrzeno celkem 80 pozitivních zvířat na 6 hospodářstvích. V roce 2022 byla potvrzena 3 pozitivní zvířata na 1 hospodářství. V roce 2023 byla potvrzena 4 pozitivní zvířata na 1 hospodářství. V roce 2024 bylo potvrzeno 1 pozitivní zvíře na jednom hospodářství. V roce 2025 bylo potvrzeno 13 pozitivních zvířat na jednom hospodářství. Situace byla řešena nařízením MVO s vyřazením všech pozitivních zvířat. Podle nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/689 se při potvrzení pozitivního případu na IBR těmto hospodářstvím odebrává status IBR prostého hospodářství (od 21. 4. 2021). Pro opětovné získání statusu musí hospodářství splnit podmínky platné podle tohoto nařízení, tzn. vyřazení všech pozitivních zvířat a dále nejdříve po 30 dnech (od odstranění IBR pozitivních zvířat) provést sérologické vyšetření zvířat v chovu podle podmínek nařízení 2020/689.

Monitoring IBR

Rozsah vyšetření v roce 2025

- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě (sérologicky),
- u zmetalek bezprostředně po zmetání (sérologicky),
- u zmetků nebo plodových obalů, jestliže byla matka neznámá (virologicky – PCR),
- při přemístění zvířat (vyjma jatečných) z členských států, které nemají status země nebo regionu úředně prostého nebo dodatečné garance na IBR se provádí vyšetření všech zvířat od stáří 6 měsíců (dle rozhodnutí KVS SVS).

Schéma vyšetření v hospodářstvích:

Na všech hospodářstvích se statusem hospodářství IBR prosté se použilo jedno z následujících vyšetření:

- sérologické vyšetření krve od všech zvířat starších 36 měsíců v hospodářstvích úředně prostých, kde jsou chována vakcinovaná a/nebo nevakcinovaná zvířata (1× ročně),

- sérologické vyšetření krve (1× ročně) a/nebo sérologické vyšetření mléka v hospodářstvích úředně prostých bez vakcinovaných zvířat (podmínky odběru vzorků krve a mléka a četnost odběru vzorků mléka stanovuje Metodika).
- V případě, že pro daný rok však je dané hospodářství vybráno pro provedení zdravotních zkoušek na brucelózu a enzootickou leukózu, podléhá provedení zdravotních zkoušek na IBR/IPV stejným podmínkám – z důvodů zjednodušení výběru zvířat pro vyšetření chovatelem a SVL. To znamená, že v tomto případě jsou na IBR/IPV na daném hospodářství vyšetřena všechna zvířata samičího pohlaví starší 24 měsíců, maximálně však 50 kusů.
- Stále zůstává v platnosti změna z roku 2024, kdy z povinného vyšetření na IBR/IPV byli vyřazeni samci skotu určení na výkrm. U samců zůstalo povinné vyšetření na IBR/IPV pouze u plemenných býků.
- Dále nově od roku 2025 jsou z povinného vyšetření na IBR/IPV vyjmuta zařízení, v nichž je chován skot starší 36 měsíců do počtu 10 kusů skotu/zařízení (pro tato zařízení však platí povinné vyšetření plemenných býků na IBR/IPV podle příslušných kódů) – tato zařízení jsou nejméně riziková z pohledu možného přenosu IBR/IPV a v případě, že se v zařízení nachází plemenný býk, je vyšetření tohoto zvířete dostačující pro zhodnocení nakažového statusu zařízení.

Kromě sérologického vyšetření krve je tedy umožněno v rámci monitoringu v hospodářstvích se statusem IBR prosté bez vakcinovaných zvířat provést sérologické vyšetření mléka.

Tabulka č. 23: Monitoring IBR 2021–2025

Rok	Počet vyšetřených zvířat	Počet prošetřených hospodářství	Počet pozitivních zvířat/ počet pozitivních hospodářství
2020	664 904	12 035	-
2021	652 065	11 548	80 / 6
2022	713 224	11 893	3 / 1
2023	714 159	11 900	4 / 1
2024	709 979	11 960	1 / 1
2025	531 565	7 415	13 / 1

3.1.6 Enzootická leukóza skotu (Enzootic bovine leukosis)

Enzootická leukóza skotu (EBL) je nebezpečná nákaza probíhající po dlouhou dobu bez klinických příznaků. Původcem onemocnění jsou viry čeledi Retroviridae. Přenosná je i na ovce a kozy. Zdrojem infekce jsou výměšky nemocných zvířat, obzvláště v období porodu. K nakažení dochází perorálně při přímém kontaktu, nebo hematogenně, prostřednictvím hmyzu a nedezinfikovaných nástrojů. Inkubační doba je několik let.

Ozdravovací program zaměřen na eradikaci byl úspěšně dokončen k 30. 6. 1996 a při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise (ES) č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za úředně prosté enzootické leukózy skotu, pokud jde o stáda skotu. Pro udržení uvedeného statusu je nutné dle platné legislativy EU a požadavků WOAH kódu provádět monitoring uvedené nákazy.

Rozsah vyšetření v roce 2025

Sérologické vyšetření se, stejně jako v předcházejících letech, provádělo:

- u skotu (vyjma jatečného) při dovozu ze třetích zemí,
- u skotu z členských států EU, které nemají status země prosté leukózy,
- u plemenných býčků a býků v inseminačních stanicích a přirozené plemenitbě,

- u skotu samičího pohlaví staršího 24 měsíců – vyšetřuje se 5 % zvířat v jednotlivých krajích; maximální počet v jednom hospodářství je omezen na 50 ks, z důvodu prošetření většího počtu hospodářství.

Monitoring enzootické leukózy skotu

Za celý rok 2025 bylo vyšetřeno celkem 41 216 zvířat na 4 728 hospodářstvích.

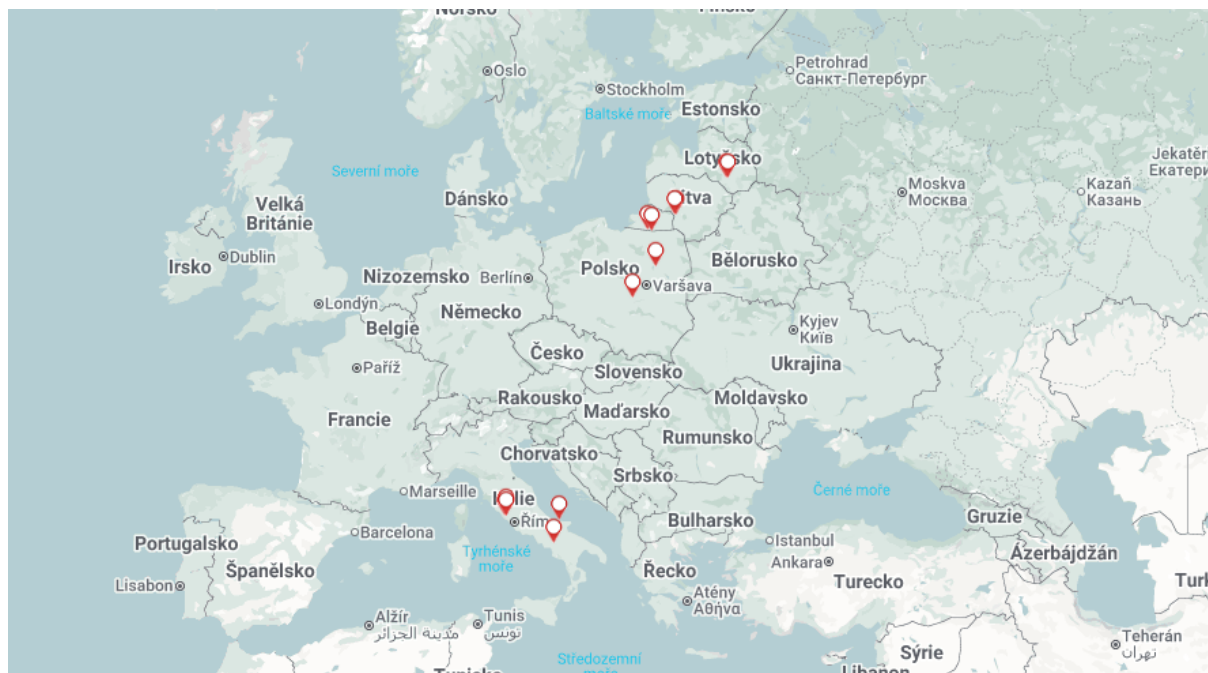
Tabulka č. 24: Monitoring enzootické leukózy skotu 2021–2025

Rok	Sérologické vyšetření	
	Zvířata	Pozitivní
2021	70 872	0
2022	72 084	0
2023	71 353	0
2024	44 405	2*
2025	41 216	0

* Individuálním došetřením sérologicky pozitivních zvířat specifickými testy byla nákaza ve všech případech vyloučena

Ohniska enzootické leukózy skotu v Evropě

Mapa č. 8: Ohniska enzootické leukózy skotu v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 14 (Litva 2, Lotyšsko 2, Polsko 4 a Itálie 6).

Členské státy úředně prosté EBL v roce 2025 podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/620:

Belgie, Česká republika, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Španělsko, Francie (vyjmenované oblasti), Itálie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Polsko, Portugalsko (vyjmenované oblasti), Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Severní Irsko.

3.1.7 Transmisivní spongiformní encefalopatie (Transmissible spongiform encephalopathy)

Spolufinancováno
EVROPSKOU UNÍÍ

Transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) jsou neurodegenerativní onemocnění projevující se změnami v chování a poruchami koordinace pohybů končící vždy letálně. Za původce onemocnění jsou považovány priony, které v hostitelském organismu napadají bez imunitní odezvy centrální nervový systém. Do komplexu TSE patří celá řada onemocnění, z nichž u hospodářských zvířat jsou nejznámější bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) a klusavka (scrapie), které mají charakter nebezpečné nákazy.

Zdrojem nákazy je krmivo kontaminované prionem způsobujícím TSE. Inkubační doba TSE je obecně u všech vnímavých zvířat velmi dlouhá, u skotu 2–10 let (s průměrem 4–5 let), u ovcí a koz 1–5 let v závislosti na velikosti infekční dávky, vnímavosti k onemocnění a stresovým vlivům. Klinicky se všechny TSE projevují jako subakutně nebo chronicky probíhající bezhorečnatá onemocnění, jednoho nebo několika kusů zvířat ze stáda, spojená se ztrátou kondice a příznaky typickými pro narušení centrálního nervového systému.

Vyšetřování skotu na BSE v rámci aktivního monitoringu bylo zahájeno 1. 2. 2001 a do 31. 12. 2009 bylo diagnostikováno celkem 30 pozitivních případů. Poslední pozitivní případ BSE byl zaznamenán v květnu 2009. Od května 2015 má ČR od WOAH přiznán status země se zanedbatelným rizikem BSE, což je nejlepší možný status, jaký lze z pohledu BSE získat.

Aktivní monitoring klusavky (scrapie) u ovcí a koz byl zahájen v roce 2002 a do 31. 12. 2023 bylo diagnostikováno celkem 54 pozitivních případů klasické formy a 8 případů atypické formy klusavky. Všechny případy klusavky (klasické i atypické) byly zjištěny pouze u ovcí. Poslední případ klasické formy klusavky byl potvrzen v roce 2008 a poslední případ atypické klusavky v roce 2017.

Monitoring TSE – rozsah vyšetření je stanoven přílohou III. nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 a rozhodnutím Komise č. 719/2009 v platném znění.

Rozsah vyšetření v roce 2025

V roce 2025 pokračoval monitoring BSE v následujícím rozsahu:

Nevyšetřuje se na jatkách poražený zdravý skot, který byl narozen v EU (kromě Bulharska a Rumunska). Zdravý poražený skot narozený v Bulharsku a Rumunsku nebo ve třetích zemích se vyšetřuje ve věku od 30 měsíců. Uhynulý, přeřazený a nutně poražený skot se vyšetřuje od 48 měsíců věku v případě, že se jedná o zvířata narozená v EU (kromě Bulharska a Rumunska). Uhynulý, přeřazený a nutně poražený skot narozený v Bulharsku a Rumunsku nebo ve třetích zemích se vyšetřuje od 24 měsíců věku.

V rámci monitoringu klusavky (scrapie) u ovcí a koz v roce 2025 se stejně jako v předcházejících letech vyšetřovala všechna uhynulá, utracená a nutně poražená zvířata starší 18 měsíců.

Tabulka č. 25: Počet vyšetřených zvířat a pozitivních případů na TSE 2021–2025

Rok	Skot		Ovce		Kozy	
	Počet	Pozitivní	Počet	Pozitivní	Počet	Pozitivní
2021	24 872	0	1 870	0	650	0
2022	23 975	0	1 875	0	713	0
2023	18 704	0	3 118	0	881	0
2024	19 711	0	3 050	0	595	0
2025	22 213	0	2 704	0	526	0

Výskyt BSE v Evropě

V roce 2021 byly zjištěny 3 případy atypické formy BSE v Evropě, v roce 2022 nebyl do systému ADIS hlášen žádný případ BSE, v roce 2023 bylo v Evropě hlášeno 5 atypických případů BSE (Španělsko, Švýcarsko (2), Irsko a Nizozemsko). V roce 2024 byly v Evropě potvrzeny 3 případy atypické formy BSE (Španělsko, Polsko a Irsko). V roce 2025 nebyl v Evropě potvrzen žádný případ atypické formy BSE.

3.1.8 Bovinní virová diarrhoea (BVD)

Bovinní virová diarrhoea (BVD) je celosvětově rozšířené infekční virové onemocnění, které způsobuje významné ekonomické ztráty v chovech skotu. Infekce virem BVD se může projevovat širokou škálou klinických příznaků ve všech věkových kategoriích a je dáována do souvislosti s reprodukčními problémy, imunosupresí, onemocněním respiračního aparátu, gastrointestinálního aparátu i centrální nervové soustavy.

V roce 2022 byla změněna příloha VII prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/620, pokud jde o členské státy nebo jejich oblasti se statutem území prostého BVD a dále členské státy nebo jejich oblasti se schváleným volitelným eradikačním programem pro BVD.

Členské státy nebo jejich oblasti se statutem území prostého BVD [v roce 2025 podle prováděcího nařízení Komise \(EU\) 2021/620](#) jsou: Rakousko – celé území, Finsko – celé území, Švédsko – celé území, Dánsko – celé území, Německo – vyjmenované oblasti.

Členské státy nebo jejich oblasti se schváleným eradikačním programem pro BVD jsou: Německo – vyjmenované oblasti, Irsko – celé území.

Česká republika nemá oficiální eradikační (ozdravovací) program pro infekci BVD.

Od 1. 1. 2023 však ČR zavedla pro chovatele skotu možnost zapojení svých hospodářství do programu dozoru za účelem udělení statusu zařízení prostého BVD v souladu s platnou Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace (příloha č. 6) – v uvedené příloze je program podrobně popsán. Program je dobrovolný a veškerá provedená vyšetření hradí chovatel. Status zařízení prostého BVD uděluje jednotlivým hospodářstvím na základě žádosti chovatele místně příslušná KVS SVS, která posoudí splnění veškerých požadovaných podmínek. Chovatel musí předem oznámit příslušné KVS SVS zapojení svého hospodářství do uvedeného programu dozoru. Aktuálně je celkem **78 hospodářství** s uděleným statutem zařízení prosté BVD a **43 hospodářství** je zapojeno do programu o udělení statusu.

Pokud zařízení (hospodářství) v ČR získá status zařízení prostého BVD, je možné přemístění skotu z tohoto zařízení do výše uvedených členských států nebo oblastí členských států za splnění podmínek příslušného vyšetření zvířat na BVD podle nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/688 (bez nutnosti provedení karantény).

Uvedený program je určen zejména pro chovatele skotu, kteří chtějí obchodovat s výše uvedenými členskými státy. Cílem programu je úřední udělení statusu zařízení prostého BVD těm hospodářstvím, které splní veškeré legislativní požadavky. Nejedná se o ozdravovací program pro hospodářství, v nichž se BVD vyskytuje. Pokud chovatel zjistí přítomnost infekce virem BVD ve svém hospodářství, je doporučeno nejprve chov od BVD ozdravit. Dlouhodobě se ozdravováním chovů skotu, v nichž se vyskytuje nákaza BVD, zabývá SVÚ Jihlava.

3.1.9 Katarální horečka ovcí (Bluetongue)

Katarální horečka ovcí (KHO) nazývaná také *modrý jazyk* (bluetongue) je přenosné virové onemocnění (čeleď Reoviridae) ovcí a dalších přežvýkavců (i volně žijících) přenášené pakomáry z rodu *Culicoides* (tiplíci). Nákaza není přenosná kontaktem mezi zvířaty. V klinické formě se vyskytuje zejména u ovcí, zvláště u jehňat. Průběh může být perakutní až chronický. V případě perakutního průběhu ovce uhne za 7–9 dní od nakažení v důsledku prudkého plicního edému, při kterém z nozder vytéká pěnovitý sekret a dochází k udušení. U chronického průběhu může ovce také uhynout během 3 až 5 týdnů od nakažení, a to vlivem následných bakteriálních komplikací, které způsobují hlavně pasterely, a následkem

celkového vyčerpání organismu. Virus poškozuje cévní endotel, v krevním řečišti se vytvářejí sraženiny, vzniká kongesce (městnání krve), edém (otok), hemoragie (krvácení), zánět a nekróza (odumření tkáně). Inkubační doba je u ovcí 4-6 dní. Prvním příznakem po uplynutí inkubační doby je stoupající tělesná teplota, 40,5 °C až 42 °C. Za dva dny od počátku zvýšené teploty dochází k otokům pysků, nozder, líce, víček a mezisaničí, někdy také uší. Dále dochází ke kongesci dutiny ústní, nosní, spojivky a oblasti paznehtů. Z nozder vytéká zvýšené množství sekretu, který se později stává mukopurulentní (*sore muzzle* – hnisavá tlama). Zvířata jsou apatická. Protože je dutina ústní značně bolestivá, ovce při přijímání potravy drží krmení chvíli v tlamě bez žvýkání a to proto, aby došlo k provlhčení a tím k změkčení krmiva. Může dojít k otoku jazyka, který se stane cyanotickým (bluetongue) a k jeho vyčnívání z dutiny ústní. Zvířata se pohybují obtížně důsledkem zánětlivých změn v oblasti paznehtů, kde můžeme pozorovat červeno-fialový oteklý pás na rozhraní rohoviny a kůže.

U skotu mohou být klinické příznaky nevýrazné, a proto se skot stává významným zdrojem viru a hraje důležitou roli v jeho přenášení.

První ohnisko (pozitivní případ) KHO, sérotypu 8, bylo v ČR zjištěno v listopadu 2007 na farmě skotu v okrese Cheb (Karlovarský kraj). V roce 2008 bylo zaznamenáno dalších 9 ohnisek KHO, z toho v 7 případech byl s průkazem viru (PCR), zbylá 2 ohniska v roce 2008 byla vyhlášena na základě pozitivního sérologického nálezu u tzv. ověřovacích (sentinelových) zvířat. V roce 2009 byla vyhlášena čtyři ohniska na základě nálezu protilátek u sentinelových zvířat bez průkazu viru.

Poslední pozitivní případ KHO, sérotypu 8, byl zjištěn v září 2009 a celkový počet ohnisek (pozitivních případů) KHO v ČR byl 14.

V roce 2008 byla zahájena plošná povinná vakcinace všeho skotu, ovcí a koz starších 3 měsíců. Vakcinace proti KHO ve stejném rozsahu pokračovala každoročně až do 28. 4. 2011, kdy byla ukončena.

Od 29. 4. 2013 byla celá ČR uznána jako země bez výskytu (prostá) KHO (2 roky po ukončení vakcinace) až do 6. 9. 2024.

V roce 2024 byl v ČR po 15 letech bez výskytu opětovně potvrzen výskyt nákazy katarální horečky ovcí. Konkrétně byl v ČR potvrzen sérotyp 3 KHO.

První ohnisko katarální horečky ovcí, sérotypu 3, v ČR bylo potvrzeno dne 6. 9. 2024 na hospodářství s chovem ovcí, koz a skotu v Jindřichovicích, okres Sokolov, Karlovarský kraj. V podzimním období docházelo k dalšímu šíření nákazy a byla potvrzena další ohniska nákazy jak v Kraji Karlovarském, tak v dalších krajích ČR. V potvrzených ohniscích byla nařízena mimořádná veterinární opatření v souladu s legislativou. Od září do konce prosince 2024 bylo v ČR potvrzeno celkem 115 ohnisek KHO sérotypu 3 v krajích Ústeckém, Karlovarském, Libereckém, Středočeském, Jihočeském, Plzeňském a v kraji Vysočina. V ostatních krajích ČR nebyla v roce 2024 nákaza potvrzena.

ÚVS SVS vydala dne 10. 9. 2024 Nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) ve znění pozdějších změn, v němž byly uvedeny územní celky, které zahrnovalo pásmo katarální horečky ovcí v ČR (tzn. oblast ČR s výskytem KHO). Do 29. 10. 2024 byla ČR rozdělena na část území oficiálně prostou KHO a část území, které zahrnovalo pásmo KHO. Ponechání prosté části ČR usnadňovalo chovatelům zvířat vnímavých ke KHO obchodování se zvířaty s ostatními členskými státy. Bylo však omezeno přemísťování zvířat mezi těmito 2 částmi ČR, kdy zvířata, která měla být přemísťována z pásma KHO v ČR do části prosté ČR, musela splňovat určité zdravotní garance dané podmínkami celostátního Nařízení Státní veterinární správy – MVO. Z důvodu šíření nákazy bylo prostřednictvím Nařízení Státní veterinární správy (MVO) ze dne 29. 10. 2024 rozšířeno pásmo katarální horečky ovcí na celou ČR. To znamená, že od uvedeného data je celá ČR státem bez statusu prostého ke katarální horečce ovcí.

SVS ČR zavedla v ČR entomologický monitoring za účelem stanovení období sezónně prostého katarální horečky ovcí v ČR (tedy období bez aktivity přenašečů onemocnění, tiplíků rodu *Culicoides*). V ČR bylo rozmístěno celkem 39 pastí na odchyt hmyzu v chovech hospodářských zvířat. Laboratorní vyšetření zachyceného hmyzu provádí SVÚ Jihlava. Na základě výsledků entomologického monitoringu bylo vyhlášeno období sezónně prosté KHO v ČR ode dne 29. 11. 2024. V tomto období nedochází k šíření nákazy KHO prostřednictvím tiplíků rodu *Culicoides*. Období sezónně prosté KHO v ČR bylo

ukončeno se vzestupem aktivity tiplíků rodu Culicoides na základě výsledků entomologického monitoringu dne 1. 5. 2025. Entomologický monitoring byl ukončen k datu 12. 5. 2025 na základě toho, že došlo k záchytu počtu Culicoides nad stanovenou mez (5 jedinců Culicoides samičího pohlaví na 1 past), což již značí zahájení období s aktivitou Culicoides, kdy již může dojít k přenosu a šíření KHO prostřednictvím Culicoides.

ÚVS SVS vydala dne 1. 5. 2025 Nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) ve znění pozdějších změn, v němž byly uvedeny územní celky, které zahrnovalo pásmo katarální horečky ovcí v ČR (tzn. oblast ČR s výskytem KHO). Toto vymezení na dvě části vycházelo z předpokladu výskytu nákazy v roce 2024 a zabránění jejímu rozsáhlejšímu šíření do východních částí republiky. Zároveň však pro obchodování s ostatními ČS byla celá ČR prohlášena za neprostou. Vzhledem k průběžnému šíření nákazy do východních částí republiky bylo toto pásmo postupně zvětšováno až bylo dne 17. 10. 2025 rozšířeno na celou Českou republiku. V roce 2025 bylo od 1. 10. 2025 opět rozmístěno celkem 39 pastí na odchyt hmyzu v chovech hospodářských zvířat. Na základě výsledků entomologického monitoringu bylo vyhlášeno období sezónně prosté KHO v ČR ode dne 1. 12. 2025.

V roce 2025 bylo evidováno celkem 349 pozitivních chovů, z toho 292 skotu, 49 chovů ovcí a 3 chovy koz.

Monitoring KHO

Aktivní monitoring KHO byl zahájen v roce 2007. Od té doby probíhá každoročně, a to v období výskytu vektorů (tiplíků), tedy přibližně květen až listopad. Do konce roku 2012 měl monitoring dvě části – vyšetření krve zvířat (virologicky nebo sérologicky) a entomologický monitoring, který byl zaměřen na aktivitu vektorů (tiplíků). Entomologický monitoring následně od roku 2013 neprobíhal, a to až do roku 2024, kdy byl opětovně zahájen.

V roce 2024 aktivní monitoring probíhal v období květen – listopad 2024. Provádělo se sérologické vyšetření metodou ELISA na stanovení přítomnosti protilátek proti KHO a v případě pozitivního nálezu následuje virologické vyšetření PCR metodou na stanovení přítomnosti původce – viru KHO.

Během roku 2024 bylo v rámci aktivního monitoringu sérologicky vyšetřeno celkem 3 622 kusů skotu na 364 hospodářstvích.

V roce 2025 probíhal aktivní monitoring obdobně jako v roce 2024. Během roku 2025 bylo v rámci aktivního monitoringu sérologicky vyšetřeno celkem 4080 kusů skotu na 370 hospodářstvích.

Tabulka č. 26: Monitoring skotu KHO v období 2021–2025 – sérologické vyšetření metodou ELISA

Rok	Počet hospodářství	Počet zvířat	Pozitivní
2021	164	1 081	6*
2022	155	1 133	8*
2023	157	1 120	2*
2024	364	3 622	156
2025	370	4 080	728

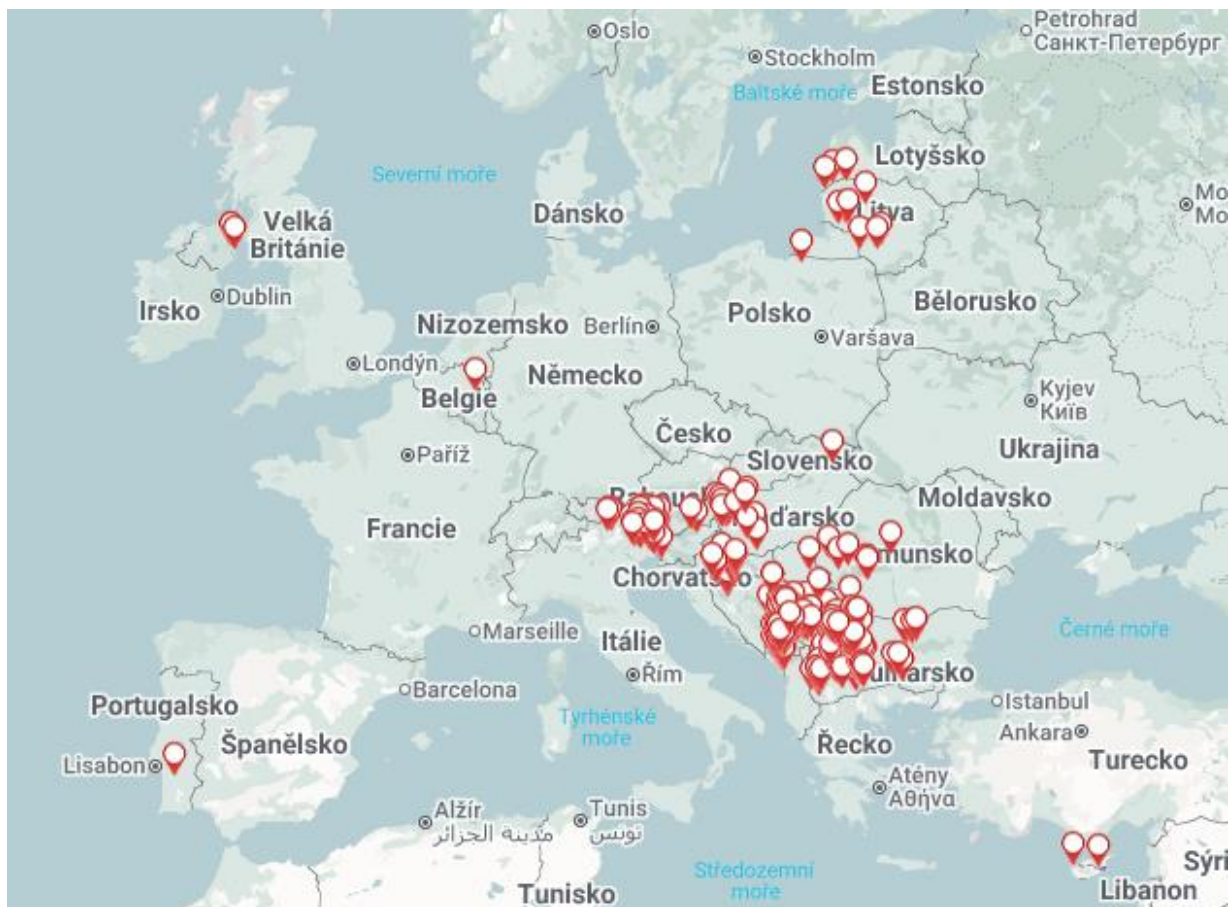
* sérologicky pozitivní případy byly došetřeny virologicky s negativním výsledkem (nebo se jednalo o zvířata vakcinovaná)

V rámci virologického došetření sérologicky pozitivních chovů nebo virologického vyšetření při podezření na nákazu na základě klinických příznaků bylo v roce 2025 vyšetřeno na státní zakázku celkem 1337 zvířat (z toho 851 pozitivních) ze 410 chovů.

Počet všech vyšetřených vzorků (stát + chovatel) byl následující: 11 496 (sérologické vyšetření), 69 588 (virologické vyšetření).

Ohniska KHO v Evropě

Mapa č. 9: Ohniska KHO v Evropě

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 564 (Itálie 132, Republika Severní Makedonie 39, Belgie 1, Polsko 1, Portugalsko 1, Bosna a Hercegovina 32, Bulharsko 17, Kypr 2, Chorvatsko 1, Maďarsko 18, Litva 10, Černá Hora 185, Rumunsko 8, Srbsko 134, Slovensko 2, Kosovo 4, UK (Severní Irsko) 4) *

*V případě KHO mají členské státy povinnost hlásit do systému ADIS objevení se prvního ohniska KHO na území prostém KHO nebo objevení se ohniska nového sérotypu KHO, který se na daném území v předešlých letech nevyskytoval. Některé státy však hlásí na dobrovolné bázi i další ohniska již nahlášeného sérotypu.

3.1.10 Mor malých přežvýkavců

Dne 23. 6. 2018 byl poprvé na území EU potvrzen v Bulharsku mor malých přežvýkavců. Výskyt byl lokalizován v regionu Yambol, v blízkosti hranic s Tureckem (10 km), kde se onemocnění endemicky vyskytuje dlouhodobě.

Jedná se o nebezpečnou nákazu virového původu, která postihuje především ovce a kozy. Projevuje se horečkou, anorexií, zánětlivě nekrotickými ložisky v dutině ústní, průjmy, záněty plic a úhyny postižených zvířat. Původcem moru malých přežvýkavců je RNA virus z čeledi Paramyxoviridae, rodu Morbillivirus. Je antigeně blízký viru moru skotu, spalniček a psinky.

K moru malých přežvýkavců jsou nejvůněmavější kozy, v menší míře pak i ovce. Přirozená infekce se vyskytuje též u volně žijících přežvýkavců chovaných v zajetí a u velbloudů. Skot a prasata mohou prodělat inaparentní (bez příznaků) infekci, ale onemocnění nepřenáší. K přenosu infekce dochází především inhalační cestou, přímým kontaktem zdravých a nemocných zvířat. Podobně jako u moru skotu, zdrojem viru jsou všechny sekrety a exkrementy infikovaných zvířat. Inkubační doba je cca 5 dnů.

V závislosti na virulenci viru může nemocnost dosahovat až 100 % a úmrtnost 50–100 %. Virus není nebezpečný pro člověka.

Léčba ani vakcinace se neprovádí. Mor malých přežvýkavců je v souladu s evropskou legislativou nákaza kategorie A. Postup při výskytu této nákazy v EU je v souladu s nařízením v přenesené pravomoci (EU) 2020/687. V potvrzených ohniscích a v uzavřených pásmech vymezených kolem těchto ohnisek jsou uplatňována mimořádná veterinární opatření, jako je: utracení všech vnímavých zvířat v ohnisku a bezpečná likvidace kadáverů, zákaz přemísťování živých ovcí a koz, zárodečných produktů a vedlejších produktů živočišného původu (z ovcí a koz) z a do uzavřeného pásma, čištění a desinfekce, posílení opatření biologické bezpečnosti na farmách v uzavřených pásmech, klinické a laboratorní vyšetření zvířat na farmách ovcí a koz v uzavřených pásmech.

V roce 2024 se nálezová situace vyvíjela velice nepříznivě, do ADIS bylo nahlášeno 172 ohnisek. V první polovině července bylo potvrzeno první ohnisko nákazy v Řecku v oblasti Thessaly (střední Řecko), postupně došlo k rozšíření moru malých přežvýkavců do dalších oblastí Řecka. Celkem bylo v roce 2024 v Řecku potvrzeno 86 ohnisek v chovech ovcí a koz. Dalším členským státem, ve kterém bylo ve druhé polovině července potvrzeno první ohnisko nákazy, je Rumunsko, župa Tulcea. V průběhu roku došlo k rozšíření moru malých přežvýkavců ještě do oblasti Constanta. Jedno ohnisko nákazy bylo potvrzeno v Bulharsku a 18 ohnisek v Turecku, kde se nákaza vyskytuje dlouhodobě.

V roce 2025 se nálezová situace v Evropě výrazně zlepšila oproti roku 2024. Do ADIS bylo nahlášeno 27 ohnisek. Nejvíce ohnisek bylo zaznamenáno v Albánii - celkem 14. Na začátku roku byla nákaza potvrzena ve třech ohniscích v Maďarsku, zdrojem byla zvířata pocházející z Rumunska, zde bylo za rok 2025 potvrzeno pouze jedno ohnisko. Naopak na konci roku se vyskytla nákaza v Chorvatsku, zdroj se nepodařilo lokalizovat, ale pravděpodobnou příčinou byl nelegální přesun zvířat.

Mapa č. 10: Ohniska moru malých přežvýkavců v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 27 (Albánie 14, Chorvatsko 3, Maďarsko 3, Rumunsko 1, Turecko 4 a Kosovo 2).

3.1.11 Neštovice ovcí a koz (Sheep pox and goat pox)

Neštovice ovcí a koz (SPV/GPV) je nakažlivé virové onemocnění ovcí a koz, způsobené rodem Capripoxvirus z čeledi Poxviridae. V současné době je toto onemocnění rozšířeno ve střední Africe, na Středním východě, v Evropě a Asii. K přenosu dochází hlavně přímým nebo nepřímým kontaktem s infikovanými zvířaty. K nákaze jsou vnímavé pouze ovce a kozy. Inkubační doba je obvykle 1–2 týdny, ale může být kratší (2–4 dny) po mechanickém přenosu bodavým hmyzem nebo při experimentální infekci. Infekce způsobuje vysokou morbiditu (75–100 % v endemických oblastech) a mortalitu (10–85 %). Diagnóza se do značné míry opírá o typické klinické příznaky, nákaza musí být vždy potvrzena laboratorně virologickým vyšetřením.

Prvními klinickými příznaky SPV/GPV jsou nosní a oční výtok, slinění, otok očních víček, zvýšená tělesná teplota (40–42 °C), potíže s dýcháním, deprese a nechutenství. Během 2–5 dnů se kožní léze nejprve objeví na bezsrstých částech těla: hlava (pysky, nozdry, oční víčka, uši), vemeno, tříselná oblast, perineum a pod ocasem. Objevují se jako erytematózní makuly (zarudnutí kůže) a vyvíjejí se do 0,5–1,5 cm dlouhých kruhových tvrdých otoků (papuly). Vzácně se z papul stávají vezikuly naplněné tekutinou. Během 4–5 dnů léze vyschnou a stanou se nekrotickými, vyvinou se do nažloutlých krust a poté přetrvávajících strupů, které zanechávají malé jizvy na přeživších zvířatech.

Neštovice ovcí a koz jsou v souladu s evropskou legislativou nákaza kategorie A. Postup při výskytu této nákazy v EU je v souladu s nařízením v přenesené pravomoci (EU) 2020/687. V potvrzených ohniscích a v uzavřených pásmech vymezených kolem těchto ohnisek jsou uplatňována mimořádná veterinární opatření, jako je: utracení všech vnímavých zvířat v ohnisku a bezpečná likvidace kadáverů, zákaz přemísťování živých ovcí a koz, zárodečných produktů a vedlejších produktů živočišného původu (z ovcí a koz) z a do uzavřeného pásma, čištění a desinfekce, posílení opatření biologické bezpečnosti na farmách v uzavřených pásmech, klinické a laboratorní vyšetření zvířat na farmách ovcí a koz v uzavřených pásmech.

V ČR nebyl výskyt této nákazy nikdy zaznamenán.

Aktuální nálezová situace v Evropě

Neštovice ovcí a koz se v Evropě vyskytovaly již ve 2. polovině 20. století (např. Španělsko 1968, Itálie 1983, Bulharsko 1995, Řecko 1997), následně byly ve většině zemí eradikovány, avšak po roce 2010 a zejména od roku 2022 došlo k jejich opětovnému zavlékání a šíření v jihovýchodní a jižní Evropě. V letech 2013–2014 a 2017 se vyskytovali v Řecku a Bulharsku. Zároveň byl pravidelný výskyt vysokého počtu ohnisek v Turecku, v roce 2021 bylo hlášeno systémem ADIS 215 ohnisek.

V roce 2022 byl po více jak 50 letech hlášen výskyt SPGP ve Španělsku, za celý rok bylo nahlášeno 23 ohnisek. V Turecku se v daném roce zaznamenalo 177 ohnisek.

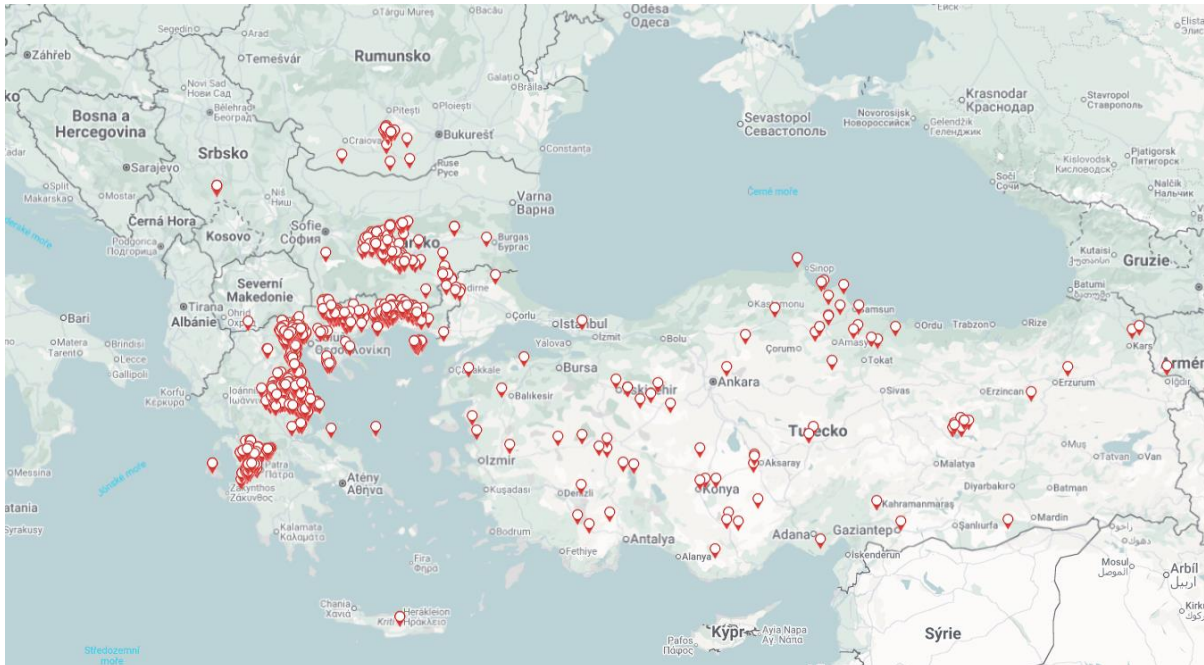
V roce 2023 se situaci ve Španělsku podařilo zvládnout a nákaza byla eradikována, v daném roce bylo nahlášeno jen 7 ohnisek. Naopak se nákaza ojediněle vyskytla v Řecku (5 ohnisek) a Bulharsku (1 ohnisko). V Turecku byla nákaza potvrzena u 164 chovů.

V roce 2024 se nákaza masivně rozšířila v Řecku, především na straně přivrácené k Egejskému moři. Nákaza se začala šířit opětovně v srpnu a nejvyšší nárůst pozitivních chovů byl zaznamenán na přelomu listopadu a prosince 2024. Celkem bylo v tomto roce nahlášeno 322 ohnisek. Současně byl i zvýšený výskyt v Bulharsku -12 ohnisek. Naopak Turecko nahlásilo 95 ohnisek.

V roce 2025 pokračovalo masivní šíření v **Řecku**. Zde se stala situace naprosto nezvladatelnou a vyskytlo se zde 1703 ohnisek. Nákaza se začala šířit v letních měsících, kdy týdně bylo nahlášeno i 65 ohnisek. Nejvíce ohnisek bylo potvrzeno ve Východní Makedonii a Thrákii, Thesálii a Západním Řecku. Současně zvýšený výskyt nákazy potvrdilo **Bulharsko**. Dne 7. 5. 2025 bylo v regionu Haskovo poblíž Tureckých hranic nahlášeno první ohnisko neštovic ovcí a koz. Další ohniska se pak následně vyskytla v oblasti Plovdiv a v této oblasti se nákaza výrazně šířila. Další zasažené oblasti byly Chaskovo, Stara Zagora, Pazardžik, Kardžali, poslední nahlášené 18. 11. 2025 v Kjustendil. Celkem za rok 2025 bylo evidováno 191 ohnisek. Nově byla nákaza potvrzena v **Rumunsku** poblíž hranic s Bulharskem. První ohnisko bylo nahlášeno 17. 6. 2025 v regionu Teleorman. V návaznosti na toto ohnisko bylo v dalších dnech (do 25. 6.) nahlášeno 5 dalších sekundárních ohnisek. Dále se pak objevovala do

listopadu další ohniska poslední tři ohniska v regionu Teleorman. Celkem bylo hlášeno 27 ohnisek. Nově byl potvrzen výskyt SPGP také v Srbsku poblíž hranic s Kosovem, zde byla nákaza potvrzena ve 3 chovech v září a říjnu 2025.

Mapa č. 11: Ohniska neštovic ovcí a koz v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 2003 (Řecko 1703, Bulharsko 191, Turecko 79, Rumunsko 27, Srbsko 3)

3.1.12 Nodulární dermatitida skotu (Lumpy skin disease)

Nodulární dermatitida skotu je nebezpečná virová nákaza charakterizovaná vznikem boulí, tzv. nodulů na kůži a sliznicích různých částech těla, u kterých často dochází k sekundární infekci. Vnímavý je hlavně skot, méně zebru a buvol indický. Onemocnění není přenosné na člověka.

V postiženém stádě onemocní (morbidity) cca 5–50 % zvířat, úhyny (mortalita) však bývají nízké, do 10 %. Největší ztráty představuje pokles užitkovosti (dojivosti), zmetání březích zvířat, ztráta kondice a znehodnocení kůže nemocných zvířat. U býků může infekce způsobit jejich neplodnost.

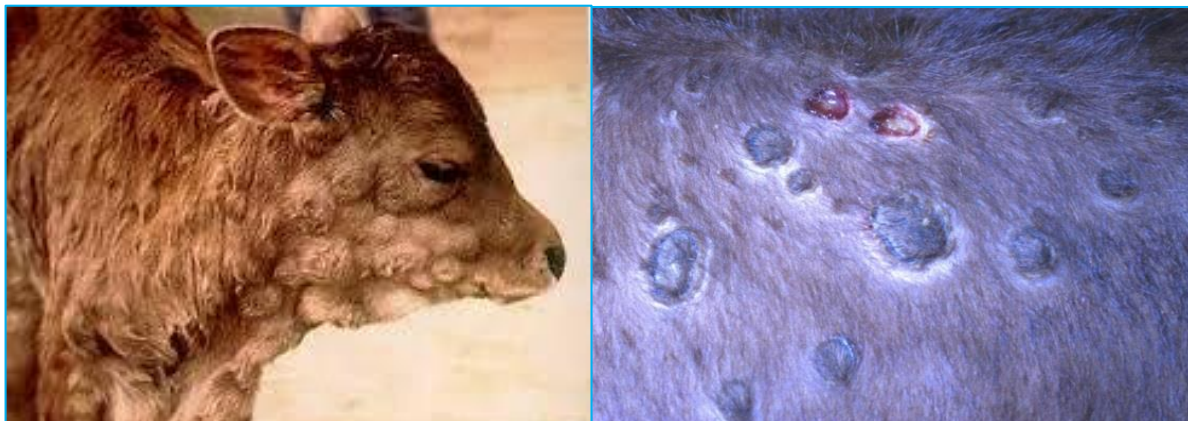
Původcem onemocnění je *Capripox virus* příbuzný s ovčími neštovicemi. Virus je poměrně odolný vlivům vnějšího prostředí. Incidence (výskyt) je největší ve vlhkém letním období. Nejčastější výskyt je podél vodních toků a v nížinách, což jsou místa s největší koncentrací krev sajícího hmyzu (některé druhy komárů, muchničky a bodalky), který slouží jako přenašeč (vektor) onemocnění. Přenos onemocnění je možný mezi zvířaty i prostřednictvím krmiva nebo vody kontaminované (znečištěné) slinami z infikovaných zvířat.

Inkubační doba je 4 až 14 dnů a počáteční klinické příznaky jsou charakterizovány horečkou, slzením, nosním výtokem a hypersalivací. Březí krávy mohou zmetat. V další fázi se objevuje charakteristická vyrážka (noduly), ale pouze u cca 50 % infikovaných zvířat. Noduly jsou ohraničené, kulaté, lehce vypouklé, pevné a bolestivé. Postihují celou kůži a sliznici gastrointestinálního a respiračního traktu a sliznici genitálií. Kožní noduly jsou vyplněny pevnou, krémově šedou nebo žlutou tkání. Regionální mízní uzliny jsou zvětšené. Ve vemeni, hrudi a na končetinách vzniká edém. Někdy dojde k sekundární infekci nodulů, což vede ke hnisání. Noduly časem ustoupí nebo vzniká nekróza kůže. Vznikají vředy, které se později hojí a zanechávají jizvy.

Léčba se neprovádí. V případě potvrzení nákazy na hospodářství se v rámci MVO nařizuje likvidace všech vnímavých zvířat.

Vzhledem k rozšíření nákazy v průběhu roku 2016 na Balkáně, SVS vytvořila informační leták o nákaze, který byl distribuován všem chovatelům skotu. Rovněž byl zpracován vakcinační program pro případ výskytu této nákazy v ČR (preventivní a nouzové vakcinace), který byl zaslán ke schválení na Evropskou komisi.

Obrázek č. 1: Pozorované klinické příznaky u nemocných zvířat

Aktuální nálezová situace v Evropě

V roce 2015 byla tato nákaza potvrzena v Řecku, kam byla rozšířena z Turecka. Jednalo se o první potvrzený výskyt této nákazy v Evropě. Za celý rok 2015 bylo v Řecku potvrzeno celkem 117 ohnisek.

Nepříznivá nálezová situace v Řecku pokračovala i v roce 2016, kdy bylo potvrzeno dalších 104 ohnisek.

V dubnu 2016 se nákaza z Řecka rozšířila do Bulharska (celkem 217 ohnisek) a Makedonie (celkem 117 ohnisek). Začátkem června 2016 pak do Srbska (celkem 225 ohnisek) a Kosova (celkem 46 ohnisek). V červenci 2016 byla nákaza potvrzena i v Albánii (celkem 250 ohnisek) a Černé Hoře (celkem 64 ohnisek). Turecko za celý rok 2016 nahlásilo 106 ohnisek.

Postižené státy, Řecko, Bulharsko, Makedonie, Albánie, Srbsko a Černá Hora, kromě samotné eradikace zvířat v postižených hospodářstvích, prováděly vakcinaci skotu ve vybraných regionech nebo na celém území státu. V tomto směru pomohla Evropská komise, která zajistila dodávku vakcín z evropské vakcinační banky. Použitá živá vakcína pocházela od výrobce v Jihoafrické republice.

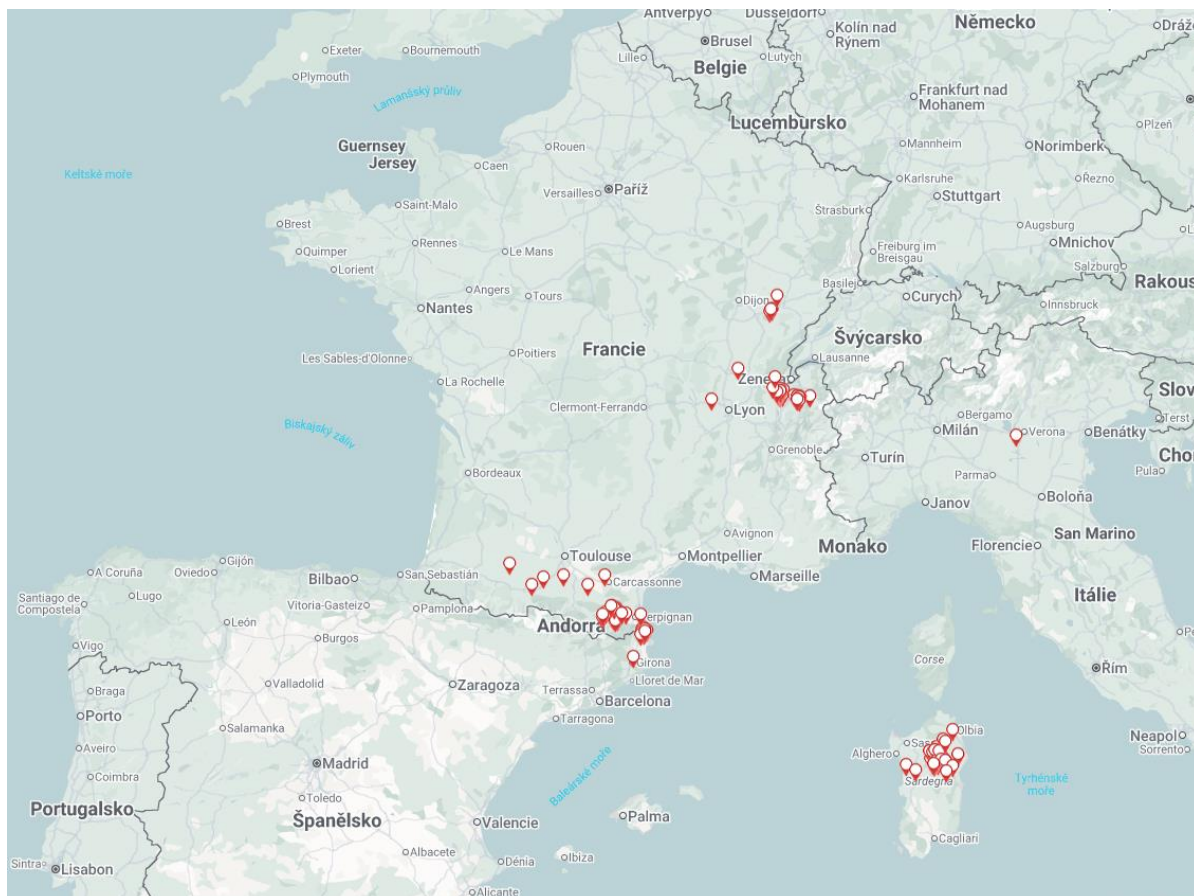
Kromě výše uvedených států dne 8. 8. 2016 zahájilo preventivní vakcinaci skotu v regionech sousedících s postiženými státy také Chorvatsko.

V roce 2017 bylo potvrzeno celkem 514 ohnisek nákazy. Nejvíce jich bylo v Albánii (494). Mezi další země, kde se nákaza potvrdila, patřilo Turecko (14), Makedonie (4) a dva případy byly hlášeny z Řecka. Bulharsko, Rumunsko, Srbsko, Kosovo a Albánie v roce 2017 nenahlásily žádné ohnisko této nákazy. V roce 2018 se díky plošné vakcinaci v předchozích letech podařilo situaci stabilizovat a nová ohniska byla v období let 2018–2021 hlášena pouze z území Turecka (v roce 2018 46 případů, v roce 2019 180 případů, v roce 2020 5 případů a 1 ohnisko v roce 2021). V roce 2022, 2023 a 2024 nebylo do systému ADIS hlášeno žádné ohnisko v Evropě.

V roce 2025 byla nákaza LSD potvrzena v Itálii, masivně se šířila Francií a zasaženo bylo i Španělsko. V Itálii se nákaza vyskytla v červnu 2025 na Sardinii a 1 ohnisko bylo potvrzeno v Lombardii. Celkem bylo v Itálii v roce 2025 potvrzeno **80 ohnisek**. Díky zahájení rychlé vakcinační strategie a výskytu pouze na Sardinii se nález podařilo utlumit a poslední hlášené ohnisko bylo v říjnu 2025. Ve Francii se virus LSD vyskytl taktéž v červnu 2025. Za rok 2025 bylo potvrzeno **116 ohnisek** (v 6 departementech- Savojsko, Horní Savojsko, oba patří do regionu Rhône-Alpes, Ain v regionu Auvergne-Rhône-Alpes a Occitane.; vytvořeno 6 uzavřených pásem). V Savojsku, sousedící Rhône a

Ain byla zaznamenána první ohniska. Vzhledem k přesahu pásma dozoru do Švýcarska, zahájilo Švýcarsko vakcinaci u skotu v této oblasti. Na podzim se nákaza rozšířila do jižní oblasti regionu Occitane, kde také byla hlášena v prosinci 2025 poslední ohniska. Francie taktéž zahájila vakcinaci jak nouzovou v ochranných pásmech, tak preventivní v pásmech dozoru. Vzhledem k ohniskům v blízkosti španělských hranic dne 3. října 2025 oznámily španělské úřady první potvrzené ohnisko LSD v zemi. Za rok 2025 bylo v této oblasti hlášeno 17 ohnisek. Poslední nahlášené ohnisko bylo 24. 10. 2025. Také Španělsko zahájilo vakcinaci.

Mapa č. 12: Ohniska nodulární dermatitidy v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 213 (Francie 116, Itálie 80, Španělsko 17)

3.1.13 Slintavka a kulhavka (Foot and mouth disease)

Slintavka a kulhavka (SLAK) je nejnakažlivější onemocnění zvířat, vnímaví jsou domácí i volně žijící sudokopytníci. Je známo 7 sérotypů viru SLAK - O, A, C, SAT 1, SAT 2, SAT 3 a ASIA 1. SLAK není možno spolehlivě klinicky odlišit od jiných vezikulárních chorob, jako je vezikulární nemoc prasat, vezikulární exantém prasat nebo vezikulární stomatitida. Při každém podezření na SLAK je tedy nezbytná laboratorní diagnostika.

U typických případů onemocnění jsou zjišťovány puchýře na končetinách, v dutině ústní a u samic na mléčné žláze. Klinické příznaky onemocnění jsou mírné až těžké, v akutních případech může být průběh fatální, zejména u mladých zvířat. Onemocnění může probíhat inaparentně. Závažnost klinických příznaků kolísá v závislosti na kmeni viru, na infekční dávce, stáří a plemeni zvířete, na druhu zvířete a na stupni jeho imunity.

Virus SLAK se může replikovat v dýchacím ústrojí zvířat, z něhož může být také vylučován. V průběhu akutní fáze infekce je vyloučený virus obsažen ve vzduchu. U skotu může virus persistovat v hltanu až dva roky, u afrického buvola pět let a po několik měsíců u ovcí a koz.

Nejdůležitějším zdrojem slintavky jsou nemocná či nakažená zvířata a produkty z nich, zejména masa a mléko. Největší koncentrace viru je v lymfě puchýřů. Nákaza může být mechanicky přenesena i zvířaty a ptáky pro slintavku nevnímavými (např. drůbeží, lichokopytníky, psy, kočkami, zvěří, ptactvem apod.), pokud přicházejí ze slintavkového prostředí. Dále může být přenesena lidmi na ruku, šatech a obuvi, dopravními prostředky, krmivem, vodou i předměty, které přišly do styku se slintavkovými zárodky. Šíří se též prachem nebo aerosolem. K nakažení dochází přes sliznici horních cest dýchacích.

Vzhledem k obrovské kontagiozitě a ekonomickému významu SLAK pro řadu zemí, je třeba provádět laboratorní diagnostiku a určení sérotypu viru v laboratoři vybavené pro dodržování přísných bezpečnostních opatření. Zdolání ohniska nákazy je velmi náročné a nákladné. Základní podmínkou úspěchu v boji proti slintavce je aktivní spoluúčast všeho obyvatelstva, především všech pracovníků v zemědělství. To vyžaduje znalosti o zdrojích a cestách přenosu nákazy, o příznacích nemoci a o prvních opatřeních při zjištění nákazy či podezření z ní do doby, než se dostaví specialisté - veterinární lékaři.

Slintavka a kulhavka je v souladu s evropskou legislativou nákaza kategorie A. Postup při výskytu této nákazy v EU je v souladu s nařízením v přenesené pravomoci (EU) 2020/687. V potvrzených ohniscích a v uzavřených pásmech vymezených kolem těchto ohnisek jsou uplatňována mimořádná veterinární opatření, jako je: utracení všech vnímavých zvířat v ohnisku a bezpečná likvidace kadáverů, zákaz přemísťování živých zvířat, zárodečných produktů a vedlejších produktů živočišného původu (z vnímavých zvířat) z a do uzavřeného pásma, čištění a desinfekce, posílení opatření biologické bezpečnosti na farmách v uzavřených pásmech, klinické a laboratorní vyšetření vnímavých zvířat v uzavřených pásmech.

Výskyt SLAK v Evropě

Z důvodu potvrzení SLAK v některých zemích střední Evropy (Německo, Maďarsko, Slovensko) byla SVS postavena před velmi náročný úkol, a to zabránit rozšíření této nákazy na naše území. SLAK je vysoce kontagiózní nákaza sudokopytníků a vzhledem k její nakažlivosti a rychlosti šíření patří k nejobávanějším infekčním onemocněním na světě. V případě jejího zavlečení na naše území by byla velmi závažným způsobem ohrožena rentabilita chovů s vnímavými druhy zvířat, ztráta statusu území prostého slintavky a byly by výrazně omezeny možnosti obchodování jak se zvířaty, tak i s jinými komoditami živočišného původu pocházejícími s vnímavých zvířat.

Z těchto důvodů Státní veterinární správa (SVS) postupně v období od 7. 3. – 23. 5. 2025 (11 týdnů) vydala 22 mimořádných veterinárních opatření (MVO) k zabránění zavlečení nákazy SLAK na území ČR. Tato MVO vydávaná v postupném časovém sousledu nařizovala:

- zákaz přemístění vnímavých zvířat ze Slovenska, Maďarska, ze spolkových zemí Burgenland a Dolní Rakousko Rakouské republiky na území ČR,
- zákaz přemístění tepelně neopracovaných živočišných produktů a přemístění vedlejších živočišných produktů získaných z vnímavých zvířat původem ze Slovenska a Maďarska na území ČR,
- zákaz přemístění zárodečných produktů získaných z vnímavých zvířat původem ze Slovenska a Maďarska na území ČR,
- zákaz přemístění masokostní moučky kategorie 1 a 2, zpracované živočišné bílkoviny, tavených/škvařených tuků kategorie 1, 2 a 3 pocházejících z Maďarska nebo Slovenské republiky do ČR,
- zákaz přemístění sena, slámy a zelené píče určených pro hospodářská zvířata z Maďarska a Slovenska,
- zákaz svodu na vozidle za účelem přemístění zvířat do jiného členského státu nebo třetí země,
- zpřísnění nároků na zajišťování biologické bezpečnosti při přepravě zvířat a na evidenci přepravy zvířat,

- zpřísnění biologického zabezpečení chovů (omezení a evidence vstupu osob a vozidel do chovů, dezinfekce na vstupech a výstupech, hlášení podezření na nákazu),
- zavedení společných silničních kontrol inspektorů Státní veterinární správy s Policií ČR a Celní správou – provádění kontrol bylo zajištěno nepřetržitě v režimu dvanáctihodinových směn. Do těchto kontrol byla zapojena rovněž veterinární služba AČR

Chovatelům vnímavých zvířat byl nařízen:

- zákaz provádění ošetření a úpravy kopyt, paznehtů a spárků zvířat externí firmou formou služby,
- zákaz stříhání ovcí externí firmou, tedy s výjimkou případů, kdy tyto úkony provádí chovatel na jím provozovaném hospodářství u hospodářských zvířat, které na tomto hospodářství chová

Chovatelům volně žijících sudokopytníků a dalších druhů zvířat vnímavých ke SLAK chovaných v oborách na území Moravskoslezského kraje, Zlínského kraje a Jihomoravského kraje bylo nařízeno:

- zajištění zákazu vstupu nepovolaným osobám do těchto obor

Vozidlům s hmotností nad 3,5 tuny přepravujícím zvířata nebo určeným k přepravě zvířat, přepravujícím živočišné produkty, vedlejší živočišné produkty nebo získané produkty bylo nařízeno k překročení státní hranice z Rakouské nebo Slovenské republiky do České republiky použít pouze tyto hraniční přechody:

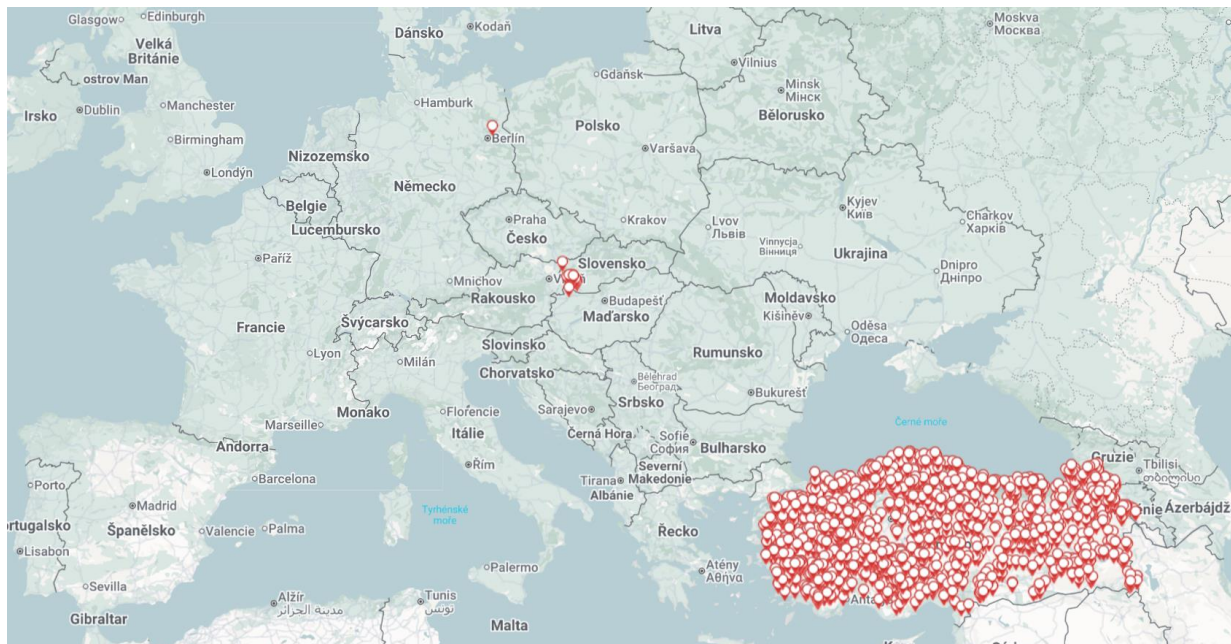
- Hatě – Kleinhaugsdorf,
- Mikulov – Drasenhofen
- Lanžhot – Brodské
- Starý Hrozenkov – Drietomá
- Mosty u Jablunkova – Svrčinovec
- Halámky – Nagelberg

Řidičům těchto vozidel bylo nařízeno strpět při překročení státní hranice dezinfekci dopravního prostředku

Monitoring SLAK:

- **monitoring mléka:**
 - monitoring byl zahájen na konci března ve spolupráci se 14 mlékárnami,
 - vzorky byly odebírány ze 78 farem v Jihomoravském, Zlínském a Moravskoslezském kraji, které sousedí se Slovenskem,
 - celkem bylo odebráno a vyšetřeno 3 068 vzorků, všechna vyšetření byly **negativní**.
- **monitoring u volně žijící vnímavé zvěře:**
 - probíhal od konce dubna ve vybraných honitbách poblíž slovenských hranic,
 - vzorky odebírali lovci (krev) nebo úřední veterinární lékaři ve zvěřinovém závodu (bukální stěry)
 - celkem bylo odebráno a vyšetřeno 237 vzorků zvěřiny, všechna vyšetření byla **negativní**.

Mapa č. 13: Ohniska slintavky a kulhavky v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 1 734 (Turecko 1 722, Slovensko 6, Maďarsko 5 a Německo 1).

Obrázky č. 2 a 3: Ohniska SLAK na Slovensku – Baka

Obrázky č. 4, 5 a 6: Klinické příznaky SLAK na Slovensku

Změny na strucích

Změny na jazyku

Obrázky č. 7 a 8: Změny na mulci

Obrázky č. 9 a 10: Dezinfekce vozidel na hranicích

3.1.14 Maedi-Visna (Maedi-Visna)

Maedi-Visna je infekční onemocnění vyvolané tzv. pomalými viry z čeledi Lentiviridae, projevující se jako chronická progresivní pneumonie (Maedi) nebo nervovými poruchami (Visna). Inkubační doba je od několika měsíců až 4 roky. Obě formy se klinicky projevují u starších zvířat ve věku kolem 3–4 roků, nemocnost bývá 50–60 %.

Rozsah vyšetření v roce 2025

Sérologické vyšetření ovcí starších 12 měsíců nebo v laktaci a nekastrovaných beranů starších 6 měsíců se uskutečňuje v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, od roku 2023 je toto vyšetření prováděno 1× za 3 roky. Každoročně jsou stále testovány chovy nově zařazené do kontroly užitkovosti. Je důležité pozitivní zvířata ze stáda vyřadit a průběžně monitorovat zbytek stáda. Vzhledem k výskytu malého počtu pozitivních jedinců v řádech jednotek v posledních letech, nebude již od roku 2026 monitoring prováděn.

Pozitivní hospodářství na Maedi-Visna se již v následujícím roce na tuto nákazu nevyšetřují a zvířata z uvedených hospodářství nebudou schválena pro stanovování parentity (výjimku má plemeno šumavská ovce). Uvedené omezení platí až do ozdravení hospodářství. Z tohoto důvodu bylo chovatelům doporučeno ozdravení formou dovyšetření všech ovcí na hospodářství a vyřazení všech pozitivních kusů s opakovaným vyšetřením všech zvířat po 6 měsících od vyřazení posledního pozitivního zvířete.

Tabulka č. 27: Monitoring Maedi-Visna 2021–2025

Rok	Sérologické vyšetření ovcí a beranů			
	Počet zvířat	Pozitivní zvířata	Počet vyšetřených hosp.	Hosp. s pozit. zvířaty
2021	12 604	1	446	1
2022	11 570	5	437	3
2023	2 663	6	130	3
2024	1 253	5	130	2
2025	6 538	21	243	5

3.1.15 Artritida a encefalitida koz (Caprine arthritis and encephalitis)

Artritida a encefalitida koz (CAE) je infekční onemocnění vyvolané tzv. pomalými viry z čeledi Lentiviridae. K viru jsou vnímavá všechna plemena koz i ovcí. Zdrojem infekce je nemocné zvíře, jeho sekrety a exkreta. Infikované zvíře je celoživotní nosič viru. Inkubační doba trvá několik měsíců až let (3–4 roky). Charakteristickými příznaky jsou záněty kloubů, především karpálních, doprovázené burzitidou a synovitidou. Mohou se vyskytovat pneumonie, indurace mléčné žlázy a příznaky poškození centrálního nervového systému.

Rozsah vyšetření v roce 2025

Vzorky pro sérologické vyšetření koz starších 12 měsíců nebo v laktaci a nekastrovaných kozlů starších 6 měsíců se odebírají v hospodářstvích (stádech) v nichž se provádí kontrola užitkovosti, od roku 2023 je toto vyšetření prováděno 1× za 3 roky. Každoročně jsou stále testovány chovy nově zařazené do kontroly užitkovosti. Vzhledem k výskytu malého počtu pozitivních jedinců v řádech jednotek v posledních letech, nebude již od roku 2026 monitoring prováděn.

Pozitivní hospodářství na CAE se již v následujícím roce na tuto nákazu nevyšetřují. Uvedené omezení platí až do ozdravení hospodářství. Chovatelům bývá doporučováno ozdravení formou dovyšetření všech koz na hospodářství a vyřazení všech pozitivních kusů s opakovaným vyšetřením po 6 měsících od vyřazení posledního pozitivního zvířete.

Tabulka č. 28: Monitoring artritidy a encefalitidy koz 2021–2025

Rok	Sérologické vyšetření koz a kozlů			
	Počet zvířat	Pozitivní zvířata	Počet vyšetřených hosp.	Hosp. s pozit. zvířaty
2021	3 691	0	377	0
2022	3 271	0	205	0
2023	849	19	76	3
2024	623	7	53	1
2025	1526	1	105	1

3.1.16 Schmallerberg virus (SBV)

Nový virus byl poprvé prokázán na podzim roku 2011 na farmě skotu v blízkosti německého města Schmallerberg, po kterém je virus také pojmenován. Původce patří do čeledi Bunyaviridae, rodu Orthobunyavirus. Na základě dostupných informací je tento virus blízce příbuzný s Shamonda-, Aino- a Akabane viry patřícími do séroskupiny Simbu známých jako viry způsobující onemocnění přežvýkavců. Infekce Schmallerberg virem se velmi rychle rozšířila téměř po celé Evropě.

Schmallenberg virus postihuje skot, ovce, kozy a ostatní přežvýkavce a vyvolává zejména poruchy reprodukce. Způsob přenosu na zvířata je podobný jako u katarální horečky ovcí. Virus je tedy přenášen především vektory (tiplíky z čeledi Culicoides) a transplacentárně. Přenos na člověka nebyl potvrzen.

Infekci Schmallenberg virem u skotu provází krátké akutní onemocnění, které se projeví horečkou (> 40 °C), nechutenstvím, průjmem a dočasným poklesem dojivosti až o 50 %. Dospělá zvířata toto onemocnění nijak neohrožuje na životě, ale přesto může způsobit ekonomické ztráty. Klinické příznaky odezní během 3–5 dní a užitkovost se vrátí k původní úrovni.

U dospělých ovcí a koz infekce obvykle probíhá bez viditelných klinických příznaků.

Pokud dojde k infekci březích krav, ovcí či koz, může Schmallenberg virus přestoupit přes placentu a způsobit závažné poškození vyvíjejícího se plodu. Mezi nejčastější nálezy patří nevratné deformity končetin (arthrogryposis), krku a páteře (skolióza), zkrácení dolní čelisti a vodnatelnost dutiny lebeční (hydroencephalus). Může docházet k abortům v časně fázi březosti, což se v chovu projeví vyšším počtem jalových bahnic nebo k mumifikaci plodů či k předčasným porodům málo životaschopných mláďat. U vícečetných březostí může nastat situace, kdy je postižen jen jeden plod a ostatní sourozenci se rodí „normální“ a zcela životaschopní. Deformity také mohou vést k častější potřebě asistence u porodů, případně k provedení císařských řezů či fetotomií.

První pozitivní případy nákazy Schmallenberg virem v ČR byly potvrzeny v prosinci roku **2012** (3 malformovaná jehňata na 3 hospodářstvích).

V roce **2013** bylo virologicky (PCR) potvrzeno 23 případů infekce (malformované plody -13 telat, 9 jehňat a 1 kůzle) Schmallenberg virem na 18 hospodářstvích v rámci pasivního monitoringu. V rámci aktivního monitoringu byli vyšetřeni býci v inseminačních stanicích: celkem bylo vyšetřeno 544 plemenných býků, z nichž 384 bylo sérologicky pozitivních.

V roce **2014** v rámci pasivního monitoringu byly sérologicky potvrzeny protilátky (virologie nebyla provedena) u 1 malformovaného kůzlete. Zároveň v rámci aktivního monitoringu u mladého skotu (0–24 měsíců) bylo zjištěno, že z celkového počtu 389 kusů mladého skotu bylo 68 zvířat sérologicky pozitivních (17,5 %). V roce **2015** nebyl v rámci pasivního monitoringu žádný pozitivní záchyt viru. V roce **2016** byl v rámci pasivního monitoringu u malformovaných telat virologicky (PCR) potvrzen původce – jeden případ v Jihočeském kraji a druhý v Plzeňském kraji.

Kromě pasivního monitoringu Schmallenberg viru, který byl v roce **2017** ukončen, se od roku 2015 do roku 2022 vyšetřoval v SVÚ skot určený zejména pro vývoz (export) do třetích zemí. Výsledky pozitivních záchytů významně klesaly a monitoring byl z těchto důvodů v roce 2022 ukončen (viz tabulka č. 29).

Tabulka č. 29: Výsledky vyšetření na Schmallenberg virus u skotu v roce 2021–2022

Rok	ELISA		VNT		PCR	
	Počet vyšetřených	Počet pozitivních	Počet vyšetřených	Počet pozitivních	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2021	445	145	146	94	12 787	19
2022	593	385	164	83	11 709	14

3.1.17 Genotypizace ovcí

Genotypizace

V roce 2025 pokračovalo stanovování genotypů ovcí v rámci šlechtitelského programu u zvířat (beránci a jehničky) vybraných Svazem chovatelů ovcí a koz (SCHOK) a Dorper asociací. Stanovení genotypu, které se provádí z krve, je kromě plemenných hodnot důležitým parametrem, na základě kterého jsou do chovu vybírána vhodná zvířata. Samotný genotyp určuje predispozici k onemocnění TSE – klusavce. Nejrizikovější alelou k propuknutí klusavky je alela VRQ a nejrezistentnější je alela ARR.

Od roku 2025 provádí všechny analýzy v rámci genotypizace plemene Dorper SVÚ Jihlava, u plemen vybraných SCHOK je genotypizace prováděna pod záštitou Českomoravského svazu chovatelů.

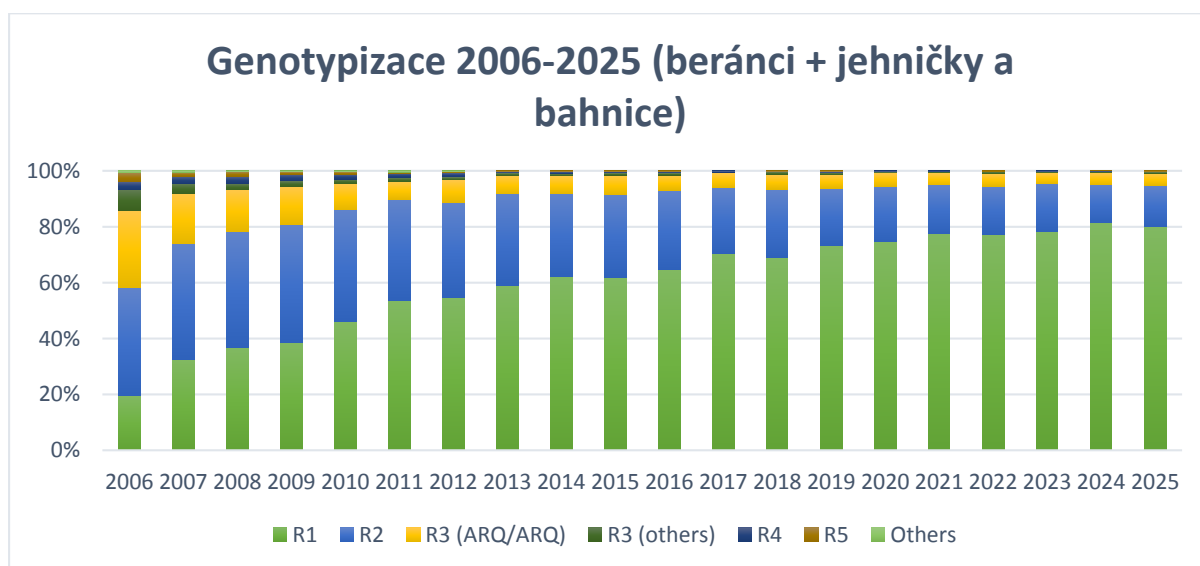
V roce 2025 bylo do genotypizace zahrnuto celkem 4 174 ovcí. Z uvedeného počtu ovcí bylo laboratorně vyšetřeno 3983 ovcí v rámci šlechtitelského programu. Zbýlých 191 ovcí plemene Dorper nebylo laboratorně testováno, jelikož se jednalo o zvířata, u kterých chovatel deklaroval, že se jedná o potomky rodičů s genotypem ARR/ARR (R1). Krev těchto zvířat byla uchována na SVÚ pro účely stanovení parentity.

Stanovování genotypizace ovcí se v ČR provádí od roku 2003.

Tabulka č. 30: Vyhodnocení genotypizace v rámci šlechtitelského programu 2025

Riziková skupina	Genotyp	Počet beránků	Počet jehniček
I.	ARR/ARR	1808	1343
I.	ARR/ARR (R1) – potomci rodičů R1	84	108
II.	ARR/ARQ, ARR/ARH, ARR/AHQ, ARR/ARK	317	297
III.	ARQ/ARQ	114	67
III. (jiné)	AHQ/AHQ, ARH/ARH, ARH/ARQ, AHQ/ARH, AHQ/ARQ	13	8
IV.	ARR/VRQ, ARK/VRQ	4	6
V.	VRQ/VRQ	1	4
Celkem		2341	1833

3.1.17.1 Vyhodnocení genotypizace v rámci šlechtitelského programu 2006–2025

Legenda: rok 2006 – R1 (19,6 %) + R2 (38,7 %) = 58,3 % R4 + R5 (5,9 %)
 rok 2025 – R1 (80%) + R2 (14,7 %) = 94,7 % R4 + R5 (0,4 %)

V rámci šlechtitelského programu se za 19 let realizace genotypizace u plemenných zvířat (beráni + bahnice) podařilo zvýšit zastoupení zvířat v I. a II. rizikové skupině zvířat z 58 % v roce 2006 na 94,7 % v roce 2025. Zároveň se podařilo eliminovat zastoupení zvířat v nejrizikovější IV. a V. skupině z necelých 6 % v roce 2006 na 0,40 % v roce 2025.

3.2 PRASATA

3.2.1 Klasický mor prasat – KMP (Classical swine fever – CSF)

Klasický mor prasat (KMP) je nebezpečná nákaza, která postihuje prase domácí a divoké. Původcem je RNK virus, který se šíří přímým kontaktem mezi nemocnými prasaty, výměšky nemocných prasat a masem. Virus přenášejí i drobní hlodavci, ptáci a ektoparazitě. Průběh je od perakutního až po chronický. Při posledním výskytu této nákazy v Německu a na Slovensku převažoval spíše chronický s málo výraznými změnami, což bylo příčinou poměrně značného rozšíření této nákazy mezi chovy. Vakcinace je v ČR od roku 1992 zakázána.

KMP se na území ČR nevyskytuje od roku 1999, kdy byl zjištěn poslední případ výskytu viru u černé zvěře. Poslední ohnisko u domácích prasat bylo detekováno v roce 1997 na okrese Kroměříž. Poslední sérologický nález u divokých prasat byl v srpnu 2010 v okrese Jindřichův Hradec. Monitoring nálezové situace je prováděn dle Metodiky, která stanovuje rozsah vyšetření a způsob odběru vzorků jak u domácích, tak divokých prasat.

Světová organizace pro zdraví zvířat – WOAH v květnu 2016 zařadila ČR mezi země prosté KMP.

Na území EU se naposledy vyskytl klasický mor prasat u divokých prasat v roce 2015 v Lotyšsku.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na KMP vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu (v souvislosti se změnou evropské legislativy se vyšetření kanců od roku 2024 již neprovádí), zmetalky a 3 % poražených prasnic a všichni kanci z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky.

Celkem bylo v roce 2025 vyšetřeno 4 309 vzorků, z toho 1 298 zmetalek; všechna vyšetření byla negativní na KMP.

Tabulka č. 31: Vyšetření na klasický mor u prasat domácích 2021–2025

Rok	Sérologické vyšetření			Virologické vyšetření		
	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních	Z toho zmetalky	Počet pozitivních	Celkem vyšetřeno	Počet pozitivních
2021	5 314	0	1 643	0	6	0
2022	5 100	0	1 449	0	3	0
2023	4 546	0	1 078	0	2	0
2024	3 781	0	1 031	0	0	0
2025	4 309	0	1 298	0	3	0

Rozsah vyšetření u prasat divokých

Na celém území ČR se sérologicky (do roku 2023) a virologicky vyšetřují všechna nalezená uhynulá a dopravním prostředkem usmrcená prasata divoká.

Dále se sérologicky vyšetřovalo 5 % odlovených prasat divokých, a to do doby prvního pozitivního sérologického vyšetření. Vzhledem k příznivé nálezové situaci v ČR a v Evropě, SVS toto vyšetření ke dni 31. 12. 2022 zrušila.

Tabulka č. 32: Vyšetření na klasický mor u prasat divokých 2021–2025

Rok	Sérologické vyšetření	Počet pozitivních	Virologické vyšetření	Počet pozitivních
2021	7 543	0	2 363	0
2022	7 008	0	1 137	0
2023	1 125	0	1 938	0
2024	13	0	1 775	0
2025	0	0	1 770	0

3.2.2 Vezikulární choroba prasat (Swine vesicular disease – SVD)

Vezikulární choroba prasat (VCHP) je nakažlivé onemocnění prasat vyvolané enteroviry a charakterizované tvorbou puchýřů na koronárním okraji končetin, příležitostně na pyscích, jazyku, rypáku a strucích. Kmeny viru VCHP mohou být z hlediska virulence velmi variabilní a průběh onemocnění může být od subklinického až po projevy velmi výrazných klinických příznaků v závislosti na ustájecích podmínkách. Důležitým je ten fakt, že VCHP nelze klinicky odlišit od slintavky a kulhavky (SLAK) a ohniska VCHP musí být považována za ohniska SLAK až do výsledku laboratorního vyšetření.

V rámci Metodiky se provádělo vyšetření u cca 3 % poražených prasnic a všech kanců z jednotlivých dodávek každého chovatele na jatky. Vzhledem k tomu, že tato nákaza nebyla v ČR nikdy diagnostikována a byla vyškrtuta i se seznamu sledovaných nálezů WOA, se monitoring vezikulární choroby prasat od roku 2023 v ČR již neprovádí.

Tabulka č. 33: Vyšetření na vezikulární chorobu u prasat domácích 2021–2022

Rok	Počet vyšetřených prasnic a kanců	Počet pozitivních
2021	2 363	0
2022	2 562	0

3.2.3 Aujeszkyho choroba prasat (Aujeszky's disease)

Aujeszkyho choroba je nebezpečná nákaza více druhů zvířat, přičemž prase je považováno za přirozeného hostitele, ze kterého je nákaza přenosná na skot, ovce, kozy, psy, kočky, králíky i na volně žijící živočichy, u kterých vyvolává nesnesitelné svědění a následný úhyn. Nákaza se na člověka nepřenáší.

U prasat je morbidita téměř 100 %, mortalita u selat činí 80–100 %. Dospělá prasata nákazu většinou přežívají.

Při vstupu ČR do EU bylo rozhodnutím Komise č. 320/2004 ze dne 31. března 2004 celé území ČR prohlášeno za úředně prosté Aujeszkyho choroby prasat ve vztahu k chovu domácích prasat. Poslední případ se vyskytl v malochovu v Nové Vsi na okrese Benešov v březnu 2004. Jednalo se o přenos nákazy z uloveného divočáka na domácí prasata. Všechna prasata v chovu byla vyšetřena, tři pozitivní kusy byly utraceny, negativní byly poraženy.

Rozsah vyšetření u prasat domácích

U domácích prasat se na Aujeszkyho chorobu vyšetřují chovná prasata při dovozu ze třetích zemí, plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tabulka č. 34: Vyšetření na Aujeszkyho chorobu u prasat domácích 2021–2025

Rok	Počet všech vyšetřených prasat	Počet pozitivních	Z toho zmetalek	Počet pozitivních
2021	54 805	0	1 642	0
2022	57 819	0	1 423	0
2023	43 157	0	1 080	0
2024	46 373	1	1 032	0
2025	49 517	0	1 300	0

3.2.4 Brucelóza prasat (Brucellosis suis)

Brucelóza prasat je infekční onemocnění většinou letálního průběhu, projevující se aborty (opakování říje za 5–8 týdnů po připuštění), porody mrtvých selat, neplodností obou pohlaví. Onemocnění je vyvoláno bakterií *Brucella suis*, která proniká do organismu alimentárně (infikované krmivo/voda), šíří se lymfatickými cestami do mizních uzlin. Následně propukají ve tkáních a orgánech nekroticko-zánětlivé procesy. Nejpříznivější podmínky pomnožení brucel jsou v březí děloze a pohlavních orgánech samců. Onemocnění může probíhat chronicky s afinitou k pohlavnímu ústrojí. V posledních letech se vyskytovaly falešně pozitivní reakce, které však kultivačně nepotvrdily výskyt *Brucella suis*.

Rozsah vyšetřování u domácích prasat

U domácích prasat se na brucelózu vyšetřují plemenní kanci před přijetím a ve střediscích pro odběr spermatu, zmetalky a všechny poražené prasnice a kanci.

Tabulka č. 35: Vyšetření na brucelózu u prasat domácích 2021–2025

Rok	Počet všech vyšetřených prasat	Počet pozitivních	Z toho zmetalek	Počet pozitivních
2021	54 763	0	1 642	0
2022	57 859	0	1 440	0
2023	43 158	0	1 081	0
2024	46 373	0	1 031	0
2025	52 070	0	1 317	0

3.3 DRŮBEŽ

3.3.1 Aviární influenza – Ptačí chřipka (Avian influenza)

Aviární influenza (AI) je vysoce nakažlivé virové onemocnění, které postihuje domácí i volně žijící ptáky, s příznaky postižení dýchacího, trávicího, nervového a cévního systému. Onemocnění patří mezi tzv. zoonózy (onemocnění přenosné na člověka). Viry AI byly izolovány také z některých druhů savců, včetně lidí. Původci onemocnění jsou orthomyxoviry rodu A, které jsou dále kategorizovány do subtypů podle povrchových antigenů hemagglutininu (H) a neuraminidázy (N). Na základě patogenity se viry dělí na vysoce a nízké patogenní. Vysoce patogenní aviární influenza (HPAI) často způsobuje závažné klinické příznaky spojené s vysokou mortalitou ptáků. Oproti tomu nízké patogenní aviární influenza (LPAI) se projevuje pouze mírnými klinickými příznaky nebo probíhá bezpříznakově. Viry LPAI mohou

zmutovat na HPAI. S ohledem na možné riziko přenosu na člověka jsou za nejrizikovější považovány subtypy H5 a H7. Onemocnění se vyskytuje celosvětově.

Viry AI se běžně vyskytují u volně žijících ptáků, častěji u vodního ptactva, kteří jsou přirozeným rezervoárem viru. U ptáků se viry AI vylučují zejména trusem, ale také respiračními sekrety. Onemocnění se přenáší přímým kontaktem ptáků, nebo nepřímo kontaminovaným krmivem, vodou nebo prostředím (pracovními pomůckami, aj.).

HPAI (především subtypu H5N1) často způsobuje rozsáhlé úhyny u domácí drůbeže (zejména u hrabavé). U vodní drůbeže jsou často klinické příznaky mírnější nebo nemusí být vůbec zřetelné, avšak v posledních letech i zde docházelo k velkým úhynům a klinickým projevům především neurologického rázu.

Viry aviární influenzy rozšířily svůj hostitelský rozsah a infikovaly dříve nezasažené druhy. Od konce března 2024 je virus HPAI zjišťován u dojnic v USA. Genotypy viru postihující dojnice v USA se zatím v EU nevyskytují. HPAI se u skotu vyskytuje především u laktujících dojnic. Virus primárně napadá mléčnou žlázu, trávicí a dýchací soustavu zvířat. Mezi hlavní klinické příznaky onemocnění patří snížená chuť k příjmu krmiva, snížená mléčná produkce a změněný vzhled mléka, které je často zahuštěné a zbarvené. Morbidita dosahuje až 40 %, přičemž průměrně se pohybuje v rozmezí 10–20 %. Průběh nemoci bývá pomalý a rozvíjí se během několika dní až týdnů. Vrchol výskytu klinických příznaků může nastat až týden po objevení prvních příznaků. V tomto období může být postiženo klinickými příznaky 5–60 % stáda. Většina nemocných zvířat se zotavuje s podpůrnou léčbou, přičemž mortalita (úmrtnost) zůstává nízká, pod hranicí 5 %. Některá zvířata však musí být vyřazena ze stáda kvůli neschopnosti návratu na původní úroveň mléčné užitkovosti. K hlavním rizikovým faktorům šíření nákazy mezi farmami patří přemísťování skotu, sdílení personálu mezi jednotlivými farmami, nevyčištěná a nevydesinfikovaná vozidla a zařízení a časté návštěvy s přístupem ke zvířatům. Onemocnění má významný dopad zejména na ekonomiku farem. Přestože mortalita zůstává nízká, morbidita může dosahovat vysokých hodnot, což vede ke ztrátám na mléčné produkci a ke zvyšujícímu se počtu nutných vyřazení zvířat ze stád. Hlavním zdrojem infekce zůstává přenos z volně žijících ptáků, zásadní roli však hraje i horizontální šíření nákazy mezi farmami. Závažným rizikem je výskyt nových genotypů viru, které dosud nebyly detekovány v Evropě. To zvyšuje nutnost ostražitosti a připravenosti na případné zavlečení onemocnění do zemí EU.

Nejdůležitějším preventivním opatřením proti zavlečení viru AI do chovů je zabránění kontaktu chované drůbeže s volně žijícím vodním ptactvem a důsledné dodržování pravidel biologické bezpečnosti v chovu.

Celkem bylo v roce 2025 potvrzeno 39 ohnisek HPAI subtypu H5N1, z toho 12 ohnisek v chovech drůbeže (z toho 1 na jatkách) a 27 ohnisek u ptáků chovaných v zajetí.

V případě ohnisek u ptáků chovaných v zajetí se jednalo o malochovy drůbeže a jeden případ v ZOO Jihlava. V případě ohnisek u ptáků chovaných v zajetí bylo ve 4 případech i kolem těchto malochovů na základě analýzy rizika zřízeno uzavřené pásmo (ochranné pásmo o poloměru 3 km a pásmo dozoru o poloměru 10 km), zároveň v těchto případech bylo v ohniscích chováno více jak 50 ks vnímavých ptáků.

V komerčních chovech drůbeže bylo zjištěno celkem 12 ohnisek (3× rodičovský chov kura domácího pro produkci násadových vajec, 5× komerční chov kachen na výkrm, 1× komerční chov bažantů pro zazvěření, 1× rodičovský chov kachen pro produkci násadových vajec, 1× jatka, 1× komerční chov bažantů, kuřat, hobby chov krůt, kachen, hus, pávů).

Během roku 2025 nebyla zjištěna LPAI v chovech vnímavých ptáků.

Virus HPAI subtypu H5N1 byl v roce 2025 potvrzen na 16 lokalitách v ČR u volně žijících ptáků v Jihočeském kraji, Středočeském kraji, Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Plzeňském kraji, Zlínském kraji, Ústeckém kraji, Moravskoslezském kraji a Olomouckém kraji. Celkem bylo pozitivních 21 ptáků (16 labutí velkých, 3 husy divoké, 1 orel mořský a 1 volavka popelavá). Jednalo se především o lokality v blízkosti vodních ploch. Celkem bylo testováno 99 lokalit a 165 volně žijících ptáků.

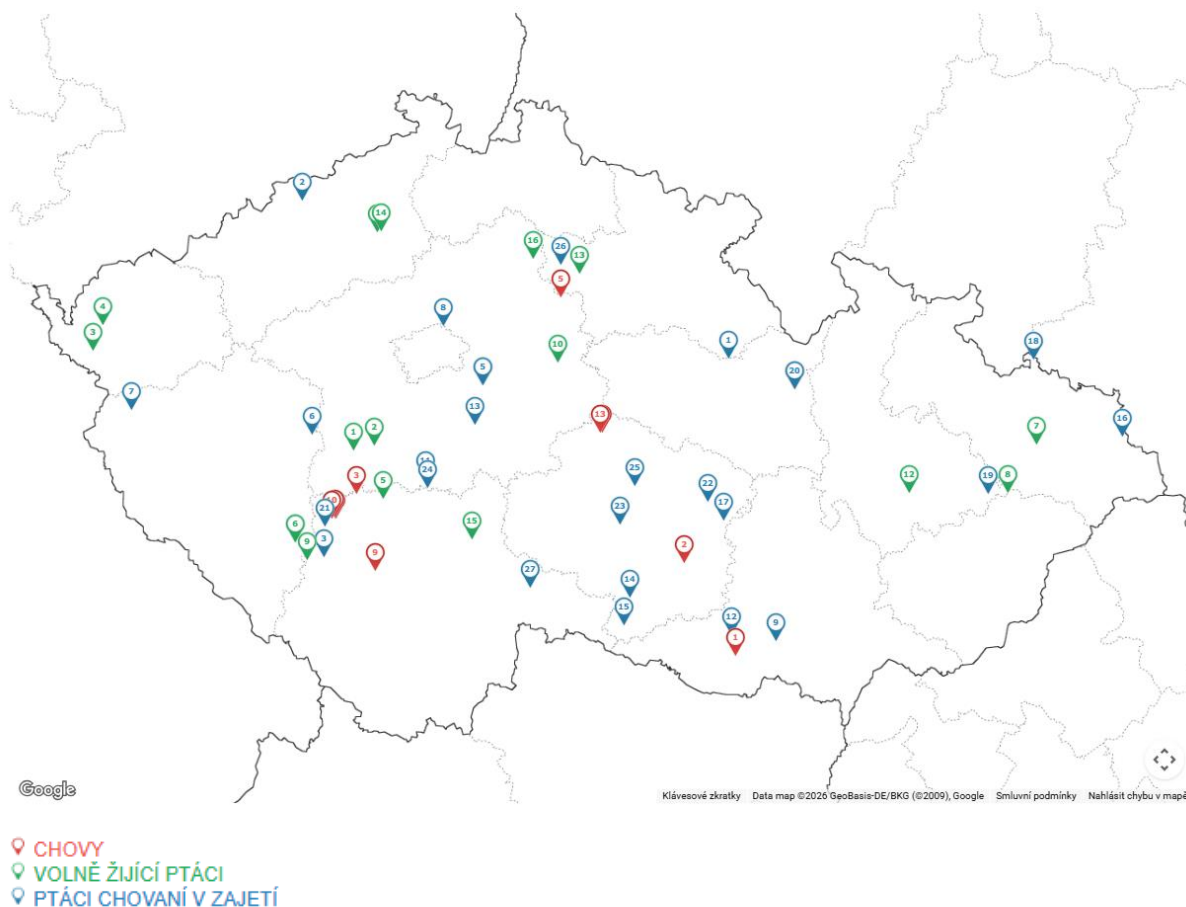
V únoru 2025 se ČR podařilo znovuobnovit status země prosté HPAI u drůbeže, získaný od Světové organizace pro zdraví zvířat (WOAH). O tento status však ČR přišla v květnu 2025 v souvislosti s výskytem HPAI u drůbeže. V červenci 2025 se ČR podařilo znovuobnovit status země prosté HPAI u drůbeže získaný od WOAH. O tento status však opět ČR přišla v listopadu 2025 v souvislosti s výskytem HPAI u drůbeže.

HPAI byla zjištěna ve všech krajích ČR s výjimkou kraje Libereckého. Nejvíce zasaženými kraji, co se týká počtu potvrzených ohnisek u drůbeže a ptáků chovaných v zajetí, byly kraje Vysočina (9), Jihočeský (10) a Středočeský (5), viz tabulka č. 36.

Tabulka č. 36: Přehled počtu ohnisek a pozitivních případů HPAI v jednotlivých krajích v roce 2025

Kraj	Počet ohnisek HPAI u ptáků chovaných v zajetí (malochovy+ZOO)	Počet ohnisek HPAI v komerčních chovech	Počet případů HPAI pozitivních volně žijících ptáků
Praha	1	-	1
Středočeský	4	1	3
Jihočeský	4	6	3
Plzeňský	3	-	1
Karlovarský	-	-	2
Ústecký	1	-	2
Liberecký	-	-	-
Královéhradecký	1	-	1
Pardubický	2	1	-
Vysočina	6	3	-
Olomoucký	1	-	1
Moravskoslezský	2	-	1
Zlínský	-	-	1
Jihomoravský	2	1	
Celkem	27	12	16
	55		

Mapa č. 14: Ohniska HPAI v chovech drůbeže, u ptáků chovaných v zajetí a případy u volně žijících ptáků v roce 2025

Opatření v ohniscích a uzavřených pásmech

Ve všech ohniscích HPAI příslušná KVS nařídila ke zdoání této nákazy a zabránění jejího šíření MVO. Hlavními opatřeními v ohnisku HPAI bylo usmrcení zbývajících drůbeže a neškodné odstranění kadáverů, dohledání a neškodné odstranění živočišných produktů, likvidace podestýlky, krmiva a jiného kontaminovaného materiálu a také čištění a dezinfekce postiženého chovu. Utrácení drůbeže v malochovech zajistili úřední veterinární lékaři KVS. V komerčních chovech musela z důvodu velkého množství chované drůbeže zasahovat SVS ve spolupráci se složkami Integrovaného záchranného systému, především pak s Hasičským záchranným sborem a Policií ČR. Celkem bylo v ohniscích HPAI v roce 2025 utraceno téměř 165 000 ks ptáků.

Kolem ohnisek HPAI v komerčních chovech drůbeže a některých chovů ptáků chovaných v zajetí byla zřízena uzavřená pásma – ochranné pásmo (o poloměru 3 km) a pásmo dozoru (o poloměru 10 km), ve kterých byla vyhlášena MVO. V těchto pásmech byl zakázán nebo výrazně omezen pohyb drůbeže a jiných ptáků chovaných v zajetí v rámci pásma a mimo něj. Platil zde také zákaz pořádání výstav, přehlídek, trhů, soutěží a jiných svodů drůbeže nebo jiného ptactva chovaného v zajetí. V uzavřeném pásmu KVS zajistila ve vybraných chovech drůbeže nebo ptáků chovaných v zajetí provedení veterinárních kontrol a odběr vzorků k laboratornímu vyšetření. Cílem těchto kontrol a vyšetření vzorků bylo zjistit nakažovou situaci v této rizikové oblasti a zajistit včasnou detekci případných nových ohnisek.

V případě ohniska HPAI u ptáků chovaných v zajetí do 50 kusů chovaných ptáků nemusí být po posouzení analýzy rizika místně příslušnou KVS zřízena tzv. uzavřená pásma v souladu se změnou evropské legislativy z roku 2023. V případě, že pásmo není zřízeno, však vždy dochází k informování o riziku nákazy a dodržování biologické bezpečnosti jak zasažených obcí, tak obcí a komerčních chovatelů drůbeže a jiných ptáků v zajetí v okruhu o poloměru minimálně 10 km od ohniska.

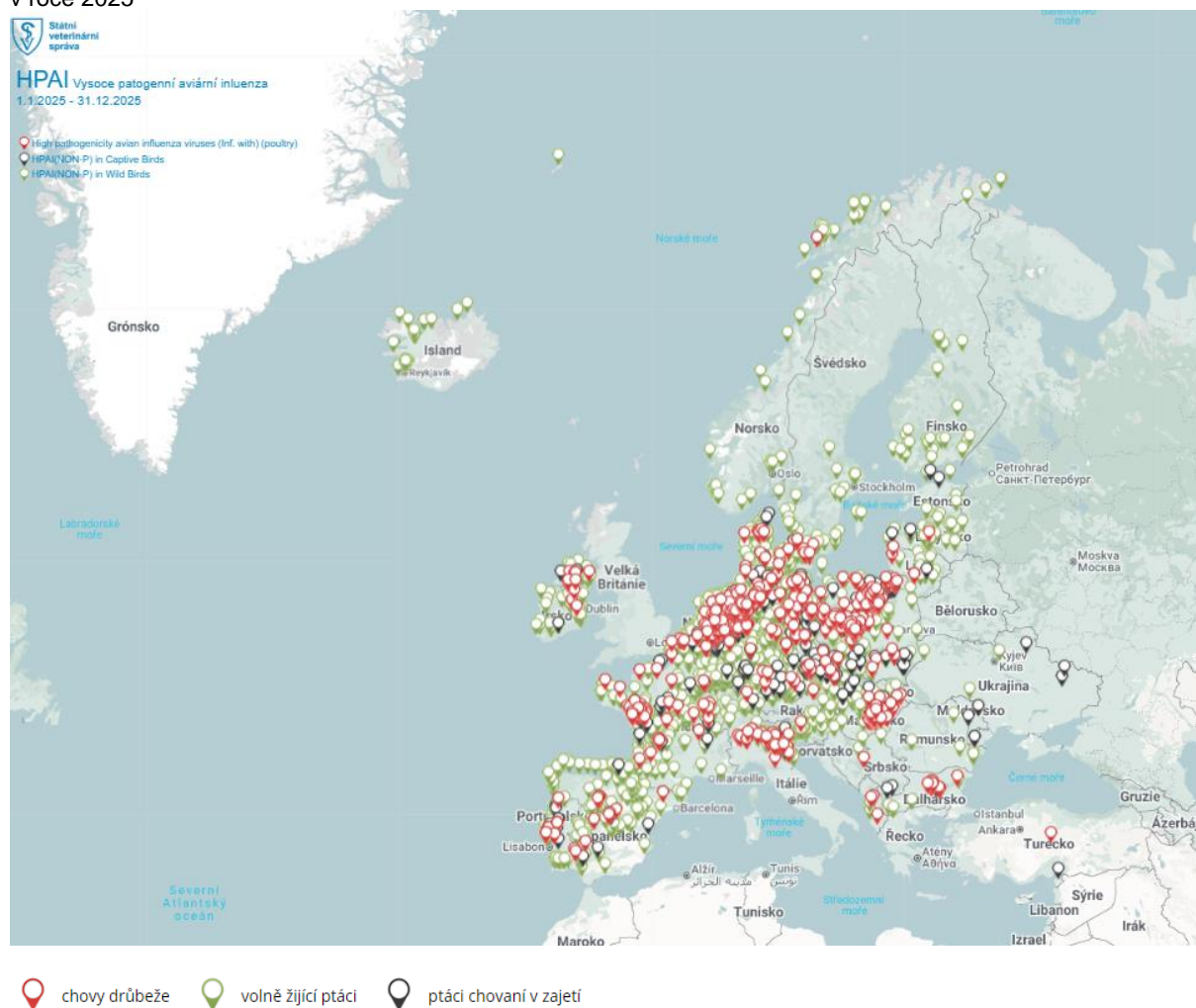
Po potvrzení nákazy provádí KVS v ohnisku epizootologické šetření zaměřené na zjištění možného původu a zdroje AI a rovněž jejího možného šíření z postiženého chovu. Ve většině z potvrzených ohnisek HPAI v malochovech drůbeže bylo zjištěno, že chovaná drůbež byla v přímém nebo nepřímém kontaktu (trusem kontaminovaného krmiva nebo vody) s volně žijícími ptáky. Na základě výše uvedeného byli nejpravděpodobnějším zdrojem nákazy v malochovech právě volně žijící ptáci, kteří jsou přirozeným rezervoárem viru v přírodě. Stejně tak z velké části jsou volně žijící ptáci zdrojem infekce i pro chovy drůbeže. Jako rizikový faktor se jeví přítomnost vodních ploch v blízkosti postižených chovů.

Výskyt aviární influenzy v Evropě a ve světě v roce 2025

V chovech drůbeže bylo v roce 2025 potvrzeno celkem 727 ohnisek HPAI subtypů H5N1 a H5 a celkem 175 ohnisek HPAI H5N1 a H5 u ptáků chovaných v zajetí. Celkem 4369 případů HPAI subtypu H5N1, H5N5, H5N6 a H5 u volně žijících ptáků. Výskyt HPAI v Evropě v roce 2025 je znázorněn v mapě č. 16.

Kromě států, které hlásí výskyt do systému ADIS, byla v roce 2025 potvrzena HPAI v Evropě v Albánii, Bosně a Hercegovině, Norsku a ve Spojeném království; v Asii v Bangladéši, Kambodži, na Tchaj-wanu, v Indii, Indonésii, Íránu, Izraeli, Japonsku, Jižní Koreji, KLDR, Nepálu, na Filipínách, v Turecku a ve Vietnamu; v Africe v Botswaně, Burkině Faso, Egyptě, Gabonu, Ghaně, Kamerunu, Libérii, Nigeru, Nigérii, Jihoafrické republice a v Togu; v Americe v Argentině, Brazílii, Kanadě, Guatemale, Mexiku, Portoriku, USA a na Kajmanských ostrovech; a v Oceánii v Austrálii. Zdroj: WAHIS.

Mapa č. 15: Ohniska HPAI v Evropě chovech drůbeže, ptáků chovaných v zajetí a případy volně žijících ptáků v roce 2025

Zdroj: ADIS

Tabulka č. 37: Přehled počtu ohnisek v chovech drůbeže, u ptáků chovaných v zajetí a pozitivních případů HPAI u volně žijících ptáků v Evropě v roce 2025

Stát	Počet ohnisek HPAI v chovech drůbeže	Počet pozitivních případů HPAI u volně žijících ptáků	Počet ohnisek HPAI u ptáků chovaných v zajetí
Albánie	3	2	0
Belgie	13	285	7
Bosna a Hercegovina	1	1	0
Bulharsko	15	1	1
Česká republika	12	15	27
Dánsko	13	96	3
Estonsko	0	4	2
Finsko	0	30	0
Francie	106	305	15
Chorvatsko	0	3	0
Irsko	5	30	2
Island	0	30	0
Itálie	66	106	2
Litva	4	19	1
Lotyšsko	1	26	2
Lucembursko	0	22	0
Maďarsko	107	36	1
Moldavsko	0	2	2
Německo	174	2 453	43
Nizozemsko	31	409	9
Norsko	1	60	0
Polsko	128	70	25
Portugalsko	15	29	9
Rakousko	1	51	3
Rumunsko	0	6	2
Řecko	0	3	0
Severní Makedonie	0	0	2
Slovensko	1	11	4
Slovinsko	0	11	0
Srbsko	0	1	0
Španělsko	15	152	6
Švédsko	7	60	1
Švýcarsko	0	23	1
Turecko	1	0	1
Ukrajina	0	2	3
Velká Británie	7	15	1
Celkem	727	4369	175

Surveillance aviární influenzy

Stejně jako v předešlých letech byla i v roce 2025 prováděna aktivní surveillance AI v chovech drůbeže a pasivní surveillance u volně žijících ptáků v souladu s evropskou legislativou. Všechny vzorky od drůbeže a volně žijících ptáků byly vyšetřovány v akreditovaných laboratořích SVÚ.

Surveillance u drůbeže

Aktivní surveillance je zaměřena na včasné odhalení virů AI v hospodářstvích s chovem drůbeže, a to v chovech nosnic, včetně volně chovaných, plemenných kachen, plemenných hus a plemenných krůt, dále v chovech kachen, hus a krůt ve výkrmu a u hrabavé a vodní pernaté zvěře z farmového chovu. U vodní drůbeže a vodní pernaté zvěře je od roku 2023 zaveden odběr vzorků (orofaryngeální/tracheální a kloakální výtěry) pro účely virologického vyšetření, které je vyžadováno evropskou legislativou u druhů drůbeže, která obecně nevykazuje významné klinické příznaky HPAI. V chovech hrabavé drůbeže zůstal v platnosti odběr 10 vzorků krve z každého hospodářství k sérologickému vyšetření, kdy se sleduje výskyt protilátek proti viru AI ELISA testem a při zjištění protilátek proti subtypu A se zjišťuje hemaglutinačně inhibičním testem, zda jde o protilátky proti subtypu H5 nebo H7. Při pozitivním výsledku testování na přítomnost protilátek proti subtypům H5 nebo H7 jsou odebrány v chovu další vzorky k virologickému vyšetření.

V rámci aktivní surveillance u drůbeže bylo v roce 2025 vyšetřeno celkem 5 130 vzorků (1 490 vzorků krve a 3 640 výtěrů) na celkem 240 hospodářstvích. V tabulce č. 38 je možné vidět počet vyšetřených hospodářství dle jednotlivých kategorií drůbeže v rozmezí let 2021–2025. Významné navýšení počtu vzorků od roku 2022 je způsobené změnou typu a množství odebraných vzorků od vodní drůbeže. V předchozích letech se z každého hospodářství s chovem vodní drůbeže odebíralo pouze 20 vzorků krve. Od roku 2022 se u vodní drůbeže odebírá 40 výtěrů z každého hospodářství.

Tabulka č. 38: Počty vyšetřených hospodářství s drůbeží v rámci programu sledování aviární influenzy podle jednotlivých kategorií v letech 2021–2025

Kategorie	2021	2022	2023	2024	2025
nosnice	50	53	59	56	57
volně chované nosnice	24	28	24	30	29
plemenné husy	8	8	13	14	11
plemenné krůty	0	0	0	0	0
plemenné kachny	28	27	28	24	23
výkrm hus	16	17	17	15	16
výkrm krůt	43	40	43	43	33
výkrm kachen	49	44	47	40	36
pernatá zvěř vodní	10	7	6	6	5
pernatá zvěř hrabavá	34	32	27	31	30
Celkem vyšetřených hospodářství	262	256	264	259	240
Celkem vzorků	3 730	5 648	5 970	5 560	5 130

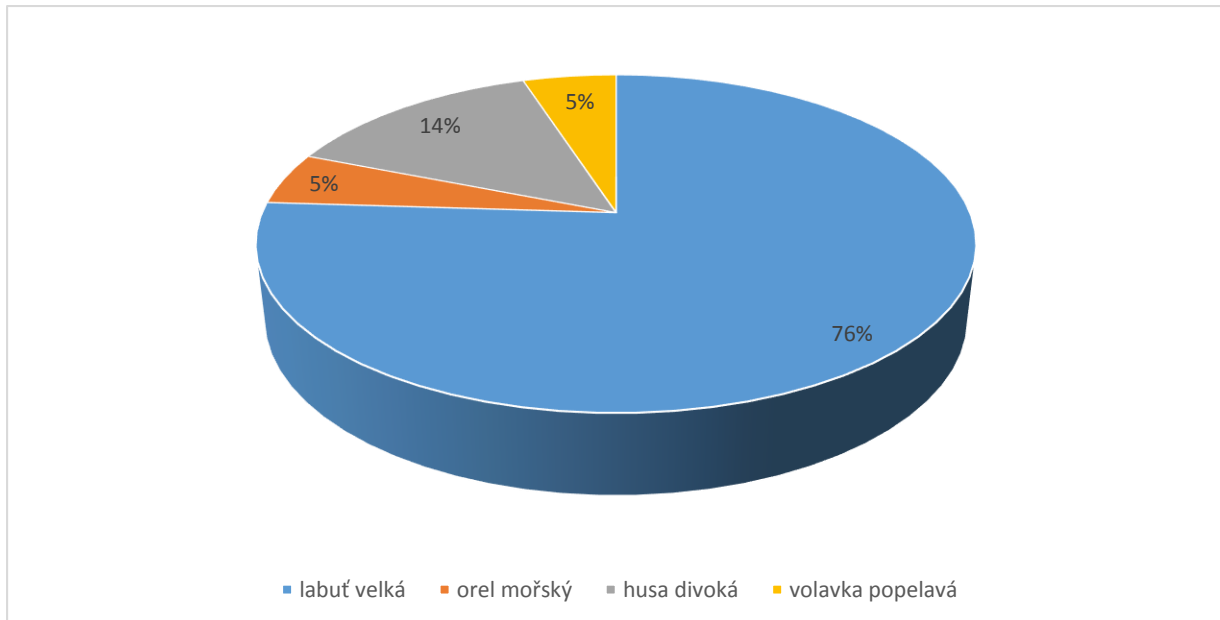
Surveillance u volně žijících ptáků

Stejně jako v předchozích letech se i v roce 2024 prováděla u volně žijících ptáků pasivní surveillance AI. Tato surveillance je založena na laboratorním virologickém vyšetřování (PCR) nalezených uhynulých nebo nemocných volně žijících ptáků. Zaměřuje se především na cílové druhy stěhovavých vodních

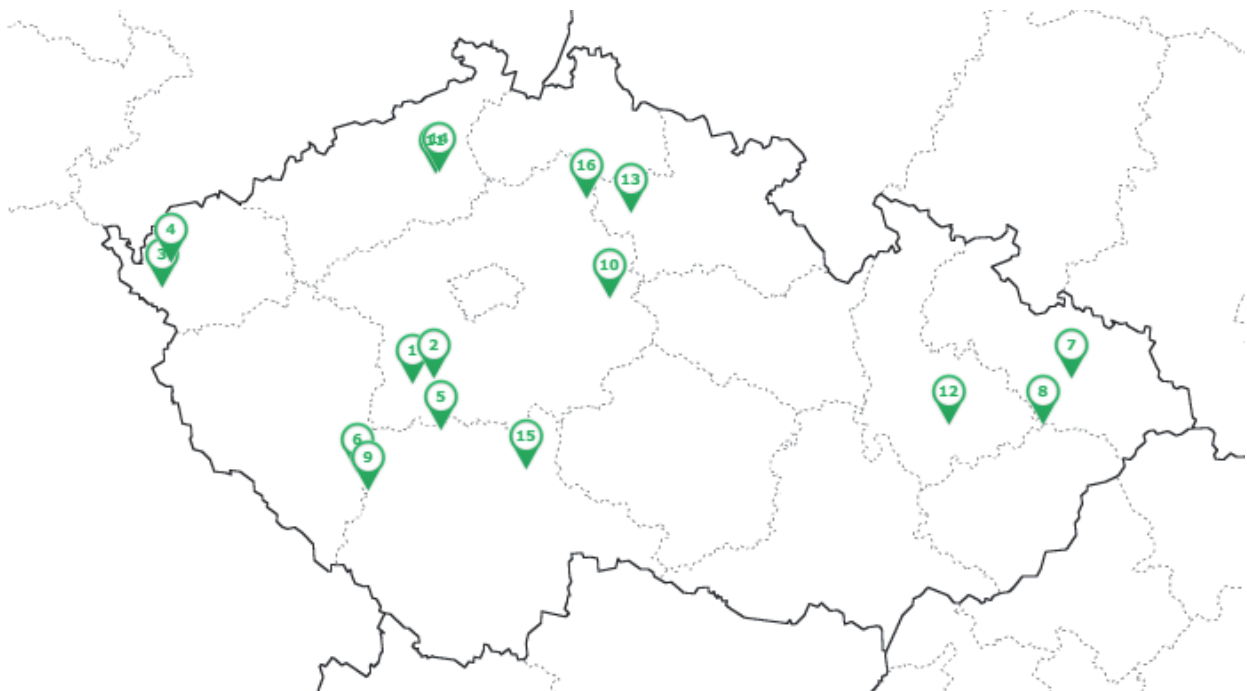
ptáků, u nichž se ukázalo, že jsou vystaveni vysokému riziku nákazy a představují riziko přenosu viru HPAI.

V roce 2025 bylo vyšetřeno celkem 165 nalezených uhynulých volně žijících ptáků na 99 lokalitách. Virus HPAI subtypu H5N1 byl potvrzen na 16 lokalitách u 21 ks pozitivně testovaných ptáků – viz mapa č. 14. Jednalo se o 16 labutí velkých, 3 husy divoké, 1 orla mořského a 1 volavku popelavou. Procentuální druhové zastoupení vyšetřených ptáků pozitivních na HPAI H5N1 je uvedeno v grafu č. 2.

Graf č. 2: Procentuální zastoupení vyšetřených uhynulých volně žijících ptáků pozitivních na HPAI v roce 2025

Mapa č. 16: Místa nálezu uhynulých volně žijících ptáků pozitivně vyšetřených na HPAI v roce 2025

📍 VOLNĚ ŽIJÍCÍ PTÁCI

Pořadí	Ohnisko	Datum
1	Čekalíkovský rybník	24.02.2025
2	rybník Homolka	06.03.2025
3	Dřenice u Chebu	14.03.2025
4	rybník Lítov	20.03.2025
5	Vltava – 135 km toku Vltavy, pravý břeh	01.04.2025
6	rybník Zmrzlík	01.04.2025
7	rybník Kotvice	24.10.2025
8	Velký choryňský rybník	29.10.2025
9	na louce v k.ú. Volenice	25.11.2025
10	uhynulá husa velká v pískovně Kolín	27.11.2025
11	Terezín, Pražská cyklostezka směr Litoměřice, levý břeh řeky Ohře – labuť velká	10.12.2025
12	štěrkovna Krčmaň – uhynulá labuť na poloostrově	09.12.2025
13	2 uhynulé labutě – Malý Liběšický rybník	15.12.2025
14	uhynulá labuť	17.12.2025
15	nález uhynulých volně žijících ptáků na rybníku Hejtman	30.12.2025
16	Petkovy - labuť velká	31.12.2026

Z tabulky č. 39 je patrné kolik volně žijících ptáků a kolik hospodářství s chovem drůbeže bylo vyšetřeno na přítomnost viru AI v letech 2021–2025.

Tabulka č. 39: Výsledky surveillance aviární chřivky v ČR v letech 2021–2025

Rok	Počet vyšetřených volně žijících ptáků	Počet vyšetřených lokalit výskytu VŽP	Pozitivní nález H5/H7	Počet pozitivních lokalit výskytu VŽP	Počet vyšetřených hospodářství s chovem drůbeže	Pozitivní nález H5/H7
2021	208	-	79x HPAI H5N8, H5N5, H5N1 (51 labutí, 19 volavek, 7 kachen divokých, 1 husa velká a 1 čáp bílý)	-	262	1x LPAI H5N1
2022	51	-	2x HPAI H5N1 (2 labutě)	-	256	NE
2023	142	75	78x HPAI H5N1 (60 racků, 8 sokolů, 4 labutě, 3 kachny divoké, 2 volavky bílé, 1 husa velká)	25	264	NE
2024	137	47	25x HPAI H5N1 (18 labutí, 3 kachny, 3 husy, 1 volavka)	12	259	NE
2025	165	99	21x HPAI H5N1 (16 labutí velkých, 3 husy divoké, 1 orl mořský a 1 volavka popelavá).	16	240	NE

Tabulka č. 40: Přehled ohnisek HPAI a LPAI v ČR v letech 2021–2025

Rok	HPAI		LPAI H5 /H7
	Drůbež	Ptáci chovaní v zajetí	Drůbež
2021	47 HPAI H5N8, H5N1 (30 malochovy, 17 komerční chovy)	1 HPAI H5N8	1 LPAI H5N1 (komerční chov)
2022	20 HPAI H5N1 (16 malochovy, 4 komerční chovy)	-	-
2023	22 HPAI H5N1 (16 malochovů, 6 komerčních chovů)	1 HPAI H5N1	-
2024	10 HPAI H5N1 (komerční chovy)	43 HPAI H5N1 (malochovy)	-
2025	12 HPAI H5N1 (komerční chovy)	27 HPAI H5N1 (malochovy)	-

Kontroly zajištění biologické bezpečnosti v chovech drůbeže

V souvislosti s nálezovou situací AI v Evropě pokračovaly i v roce 2025 kontroly v registrovaných chovech drůbeže zaměřené na prověření úrovně biologické bezpečnosti. Během těchto kontrol byli chovatelé rovněž informováni o nálezové situaci v Evropě, o povaze nákazy a o preventivních opatřeních, která by měla být zavedena s cílem zabránit zavlečení nákazy do chovů drůbeže. Státní veterinární správa (SVS) od roku 2024 zavedla v rámci úředních kontrol používání systému Biocheck (<https://biocheckgent.com/en>). Jedná se o systém kontrolních listů k definovaným typům chovů, který je nastaven tak, aby chovům pomohl vyhledat nedostatky v opatření biologické bezpečnosti, a tím vedl ke zlepšení biologické bezpečnosti v chovech. Primárním účelem tohoto systému je, aby sloužil chovatelům ke zhodnocení úrovně biologické bezpečnosti jejich chovů.

3.3.2 Newcastleská choroba – Pseudomor drůbeže (Newcastle disease)

Newcastleská choroba (NCD) je vysoce nakažlivé virové onemocnění vyvolané aviárním paramyxovirem sérotypu 1 (APMV-1), které se vyskytuje u drůbeže i u volně žijících ptáků. Onemocnění je charakterizováno gastrointestinálními, respiračními a nervovými příznaky a může způsobit i hromadné úhyny, v závislosti na kmeni viru, který onemocnění vyvolal. NCD postihuje zejména kura domácího, onemocnět však mohou i krůty, pávi, bažanti, perličky, holubi, křepelky a koroptve. Kachny a husy jsou rovněž vnímavé, avšak onemocnění u těchto druhů se objevuje zřídka. Vnímaví jsou také pštrosi, papouškovití a mnoho druhů volně žijících ptáků. Onemocnění se vyskytuje celosvětově. Virus NCD má zoonotický potenciál tzn., že může infikovat člověka (zánět spojivek).

Ptačí paramyxoviry se dělí do 11 séro skupin (APMV 1–11). Příbuzným virem AMPV-1 je holubí paramyxovirus (PPMV-1), který vyvolává onemocnění u holubů.

K přenosu infekce dochází zejména jak přímým kontaktem mezi ptáky (kapénková infekce), tak nepřímo kontaminovaným krmivem, vodou, pracovním pomůckami, hmyzem aj. Virus je vylučován nosními sekrety a trusem. Nosnice vylučují virus i vejci.

Výskyt viru NCD v ČR

Do konce roku 2024 byl poslední případ NCD v chovu drůbeže v ČR zaznamenán v roce 2018. Jednalo se o malochovy drůbeže ve Zlínském kraji. Tři měsíce od likvidace a provedení dezinfekce ohniska

zaslala SVS Světové organizaci pro zdraví zvířat (WOAH) self-deklaraci o tom, že se na našem území tato nákaza již nevyskytuje. **ČR je od 24. 7. 2018 prostá Newcastlelé choroby drůbeže.**

V roce 2025 došlo ke zhoršení nálezové situace v ČR vzhledem k NCD. V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno celkem 17 ohnisek NCD v malochovech drůbeže. Z toho ve 2 případech bylo vyhlášeno uzavřené pásmo, poněvadž se v daných chovech nacházelo více než 50 ks drůbeže. Nadále však platí, že ČR je od 24. 7. 2018 prostá NCD dle WOAH, poněvadž tento status by ČR ztratila až při výskytu NCD v komerčním chovu drůbeže (chov registrovaný dle plemenářského zákona).

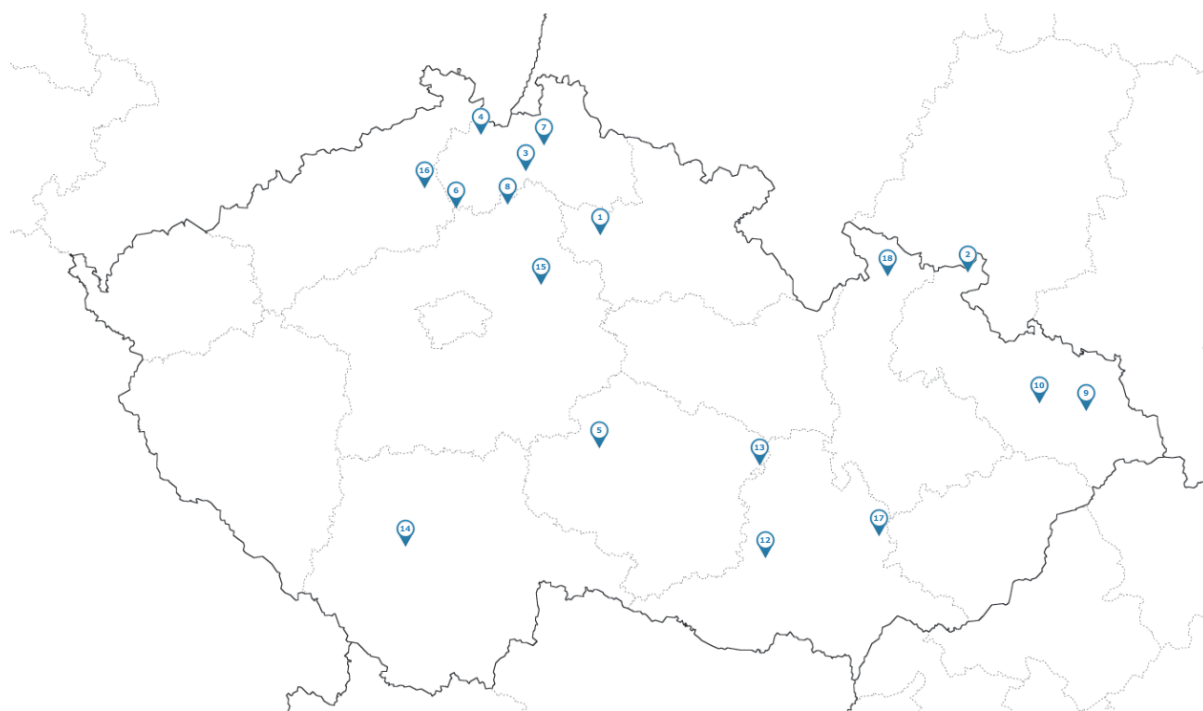
Tabulka č. 41: Výskyt Newcastlelé choroby na území ČR v letech 2021–2024

Rok	Chov	Kraj	Typ nákazy
2021	zájmový chov holubů	Jihomoravský	Paramyxoviróza holubů (PPMV-1)
2022	-	-	-
2023	-	-	-
2024	-	-	-

Tabulka č 42: Výskyt Newcastlelé choroby v chovech drůbeže v roce 2025

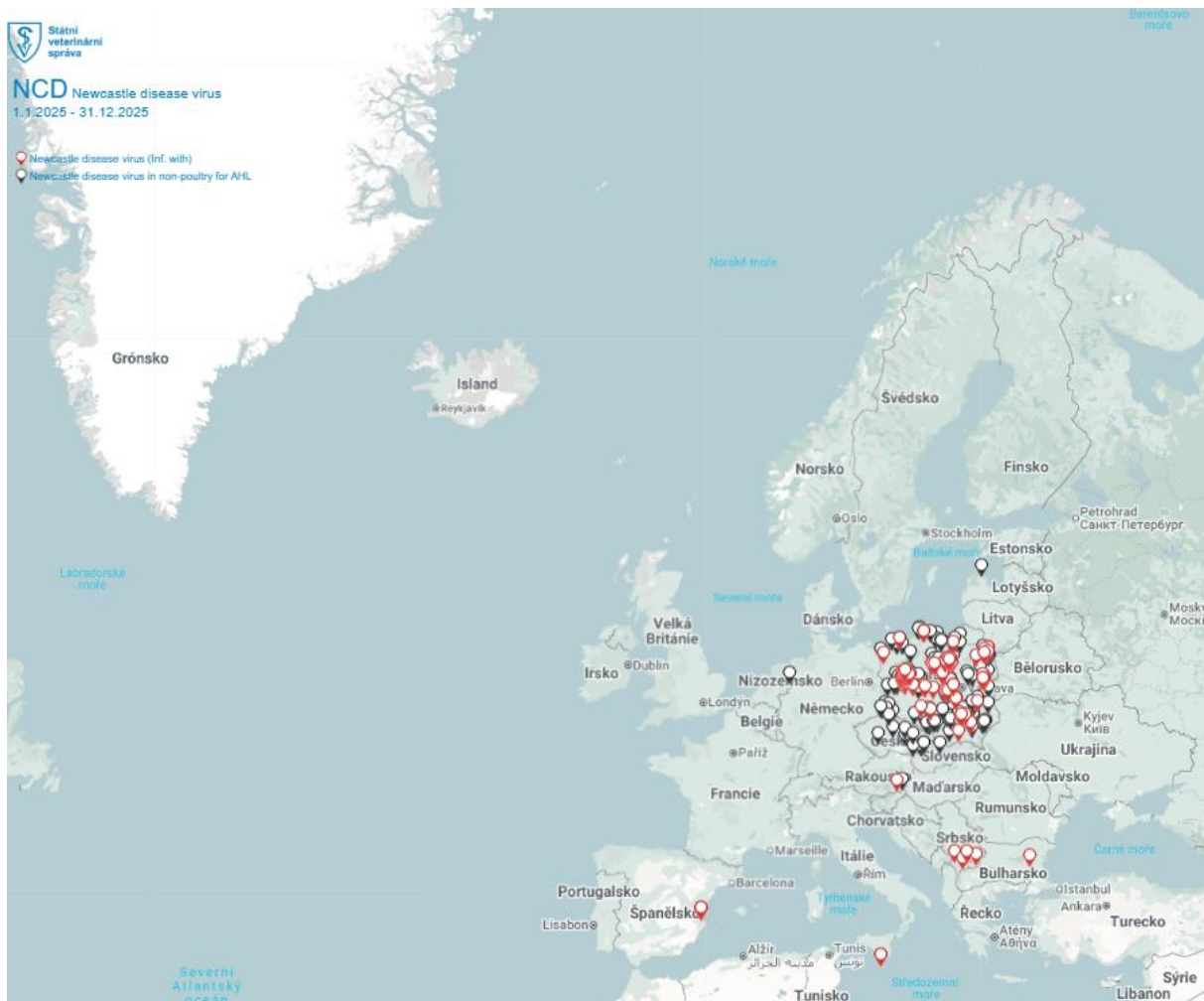
Kraj	Počet ohnisek NCD u ptáků chovaných v zajetí (malochovy)
Praha	-
Středočeský	3
Jihočeský	1
Plzeňský	-
Karlovarský	-
Ústecký	1
Liberecký	3
Královéhradecký	1
Pardubický	-
Vysočina	2
Olomoucký	1
Moravskoslezský	3
Zlínský	-
Jihomoravský	2
Celkem	17

Mapa č. 17: Ohniska NCD u ptáků chovaných v zajetí v ČR (malochovy drůbeže) v roce 2025

Výskyt Newcastleké choroby v Evropě v roce 2025

Mapa č. 18: Ohniska NCD v chovech drůbeže Evropě v roce 2025

Zdroj ADIS

 ptáci chovaní v zajetí chovy drůbeže

Počet ohnisek: celkem 222

Drůbež: Bulharsko 1, Španělsko 4, Republika Severní Makedonie 2, Malta 2, Polsko 86, Slovinsko 1, Slovensko 1, Kosovo 3.

Ptáci chovaní v zajetí + volně žijící ptáci: Česká republika 17, Německo 1, France (Reunion) 1, Lotyšsko 1, Nizozemsko 1, Polsko 95, Slovinsko 1, Slovensko 5.

Z uvedených skutečností vyplývá, že patogenní virus stále cirkuluje v populaci volně žijících ptáků a v souvislosti s tím se objevuje i v chovech drůbeže anebo v chovech ptáků chovaných v zajetí. Velké problémy s šířením viru NCD v chovech drůbeže byl v roce 2025 v Polsku.

V ČR platila v roce 2025 v souladu s Metodikou povinná vakcinace proti NCD v reprodukčních chovech kura domácího a v chovech nosnic produkujících konzumní vejce s více než 500 kusy nosnic na hospodářství. U ostatních kategorií byla vakcinace pouze doporučena. Ve všech chovech je prevencí dodržování obecných pravidel biologické bezpečnosti. Jde především o zamezení přímého kontaktu volně žijících ptáků s drůbeží a v případě zvýšeného úhynu drůbeže, snížené užitkovosti, nebo jiných příznaků hromadného onemocnění je povinností chovatelů neprodleně informovat KVS.

3.3.3 Programy tlumení salmonel v chovech drůbeže (Salmonella control programmes)

Spolufinancováno
EVROPSKOU UNÍ

Programy tlumení salmonel v chovech kura domácího a krůt jsou zaměřeny na tlumení sérotypů salmonel, které mají dopad na veřejné zdraví. Nejde zde o zdravotní stav ptáků, ale o možné riziko kontaminace finálních produktů a ohrožení zdraví spotřebitele. Cílem programů je proto snížení výskytu salmonel v prostředí chovů a minimalizace rizika kontaminace živočišných produktů. Programy jsou harmonizovány v členských státech EU a rovněž ve třetích zemích, které dovážejí do Unie živou drůbež nebo násadová či konzumní vejce. Programy v podstatě představují komplex opatření, která mají několik základních pilířů. Jsou to biologická bezpečnost v chovu, monitoring, vakcinace a opatření v případě výskytu salmonel.

Biologická bezpečnost na hospodářství s drůbeží zahrnuje sanitační a zoohygienická pravidla a další způsoby prevence zavlečení a šíření patogenů prostřednictvím materiálů, osob, zvířat a vozidel. Zásadním opatřením biologické bezpečnosti je v rámci programů tlumení salmonel povinné zpracování a dodržování sanitačního programu, který zahrnuje plány deratizace a dezinfekce, pravidla pro očistu a dezinfekci všech prostor, technologie i nářadí prováděné v rámci každodenního běžného provozu farmy a mezi turnusy.

Monitoring je v rámci programů založen na pravidelném sledování výskytu salmonel v prostředí chovu. Jde o bakteriologické vyšetření vzorků trusu, které jsou odebírány podle harmonogramů stanovených pro jednotlivé kategorie drůbeže evropskou legislativou, která určuje rovněž pravidla pro to, které vzorky mají být odebrány chovatelem a které úředním veterinárním lékařem. Pro účely vyhodnocení výsledků monitoringu se zvláště stanovuje pro jednotlivé kategorie drůbeže zahrnuté v programu kromě celkové prevalence *Salmonella* spp. rovněž prevalence tzv. „sledovaných sérotypů“ salmonel. Jde o sérotypy s významem pro lidské zdraví. Pro programy ve výkrmech a chovech nosnic pro produkci konzumních vajec jsou sledovanými sérotypy *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium. Pro reprodukční chovy kura domácího do sledovaných sérotypů patří navíc ještě *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Hadar a *Salmonella* Virchow. Pro tyto sledované sérotypy jsou evropskou legislativou určeny hodnoty prevalence (tzv. cíle), kterých má být dosaženo, a které mají být udrženy. Pro reprodukční chovy a výkrmy je cílová prevalence stanovena na 1 %, pro chovy nosnic s produkcí konzumních vajec na 2 %. Do cíle je povinné v souladu s evropskou legislativou zahrnovat i monofazickou *Salmonella* Typhimurium, (tj. sérotyp s antigenním vzorcem 1,4,[5], 12:i:-).

Vakcinace proti *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium je dobrovolná. V chovech nosnic s produkcí konzumních vajec od roku 2023, v reprodukčních chovech kura domácího od roku 2011. Chovatelé v dobrovolné vakcinaci na vlastní náklady většinou pokračují s možností získat podporu v rámci dotačního titulu 8. F.c.

Specifická opatření, která musí být v jednotlivých kategoriích při výskytu salmonel provedena, jsou následující: V reprodukčních chovech jsou hejna, u nichž byl potvrzen výskyt *Salmonella* Enteritidis nebo *Salmonella* Typhimurium, poražena nebo utracena a násadová vejce z těchto hejn jsou neškodně odstraněna. V případě detekce *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Hadar nebo *Salmonella* Virchow KVS provede v chovu epizootologické šetření s cílem zjistit možný zdroj nákazy a v případě potřeby odebere úřední vzorek pro bakteriologické vyšetření krmiva na přítomnost *Salmonella* spp. Po vyskladnění hejna infikovaného zmíněnými třemi sérotypy a po provedení mechanické očisty a dezinfekce, zajistí KVS úřední odběr stěrů ke stanovení účinnosti dezinfekce.

V chovech nosnic pro konzumní vejce je hejno pozitivní na *Salmonella* Enteritidis nebo *Salmonella* Typhimurium buď poraženo, nebo pokračuje ve snášce vajec, která jsou určena pouze na tepelné zpracování, je zakázáno uvolňovat je na trh jako vejce třídy A. To platí nejen u vajec ze všech hejn pozitivních na sledované sérotypy, ale rovněž ze všech hejn s neznámým nakažovým statusem nebo z hejn, u kterých vzniklo podezření na výskyt sledovaných sérotypů salmonel. Toto opatření platí až do doby, kdy je výskyt salmonel potvrzen nebo vyloučen výsledkem vyšetření úředního vzorku.

Ve výkrmech kuřat a krůt se v rámci programu salmonel odebírá vzorek nejpozději tři týdny před vyskladněním ptáků na porážku. Chovatel je pak povinen výsledek vyšetření tohoto vzorku uvést při

dodávce ptáků na jatka na dokument „Informace o potravinovém řetězci“. Zde je nutné uvádět výsledek vyšetření vždy, ať už jde o výsledek negativní nebo o nález kteréhokoliv sérotypu salmonel. Provozovatel jatek tak dostává informaci o tom, zda bude poraženo pozitivní hejno, a má možnost dané hejno porazit časově nebo prostorově odděleně od hejn s negativním výsledkem vyšetření.

V rámci všech programů jsou při pozitivním záchytu vyšetřovány vzorky krmiva, jako jeden z možných zdrojů salmonel. Součástí programů pro tlumení výskytu salmonel je provádění kontroly účinnosti dezinfekce před zástavem dalšího hejna drůbeže do hal, ve kterých byla provedena mechanická očista a dezinfekce po vyskladnění pozitivního hejna.

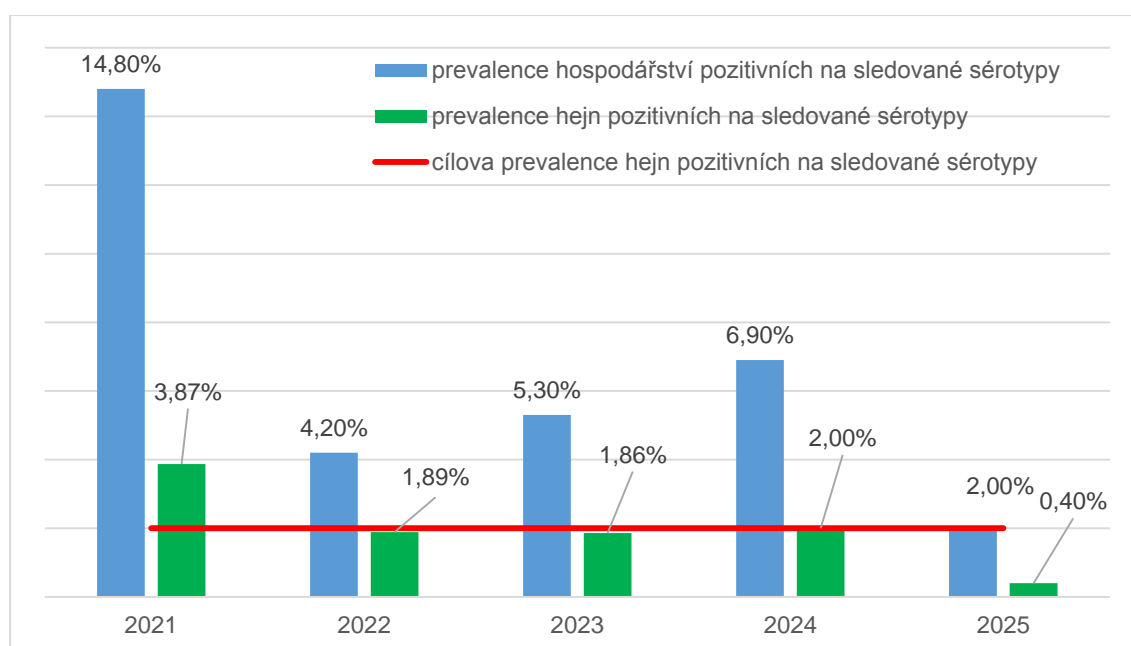
3.3.3.1 Nosnice pro konzumní vejce

V chovech nosnic pro produkci konzumních vajec byl v roce 2025 splněn 2 % prevalenční cíl sledovaných sérotypů stanovený evropskou legislativou. Celkem 4 hejna ve 4 chovech byla pozitivní na Salmonella spp.. Ze sledovaných sérotypů se potvrdila pouze Salmonella Enteritidis, a to ve 2 hejnech na 2 hospodářstvích.. V jednom případě se jednalo o chov v obohacených klecích a v e druhém o chov ve voliérovém chovu.

Tabulka č. 44: Výskyt salmonel v chovech nosnic s produkcí konzumních vajec v letech 2021–2025

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na Salmonella spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství	Počet hejn		
2021	88	491	13	14,8%	22	4,5%	11	12,5%	19	3,87%
2022	95	475	6	6,3%	11	2,3%	4	4,2%	9	1,89%
2023	94	484	8	8,5%	12	2,5%	5	5,3%	9	1,86%
2024	101	499	7	6,9%	10	2,0%	7	6,9%	10	2,0%
2025	100	505	4	4,0%	4	0,8%	2	2,0%	2	0,4%

Graf č. 3: Výskyt salmonel v chovech nosnic pro konzumní vejce v letech 2021–2025

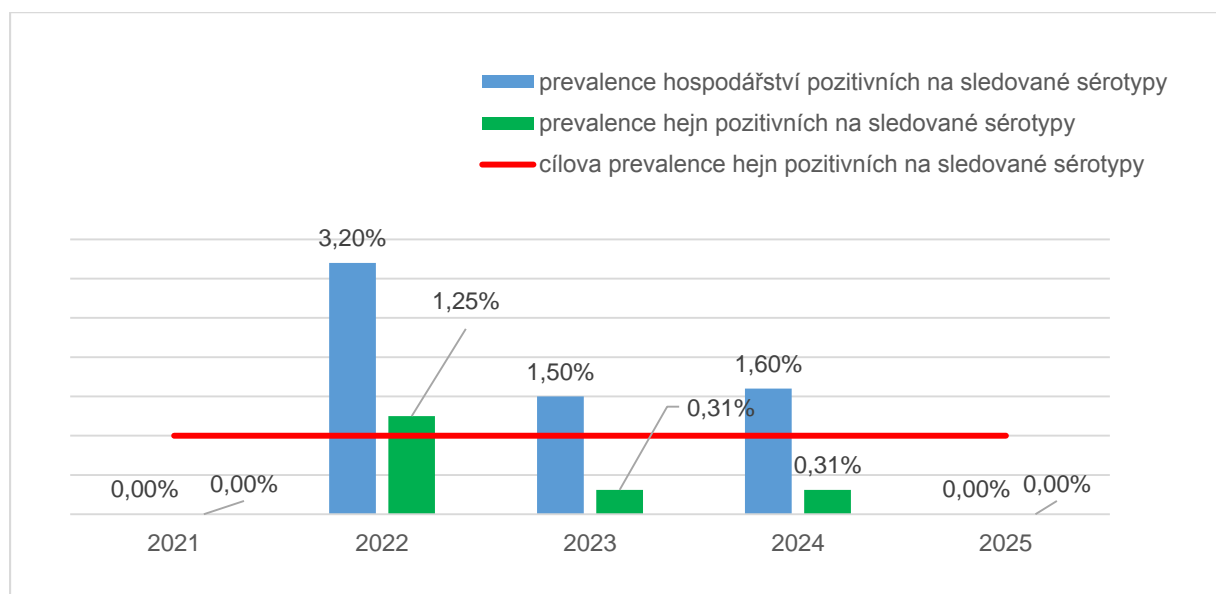
3.3.3.2. Reprodukční chovy kura domácího

V reprodukčních chovech kura domácího se v roce 2025 odebíraly chovatelské vzorky každé tři týdny. Snížení frekvence bylo v důsledku splnění míry prevalence v předchozích dvou letech. V loňském roce bylo detekováno pouze 1 pozitivní hejno na nesledovaný sérotyp *Salmonella Agona* spp. V roce 2025 tak byla splněna cílová prevalence stanovená evropskou legislativou dosahující maximálně 1 % sledovaných sérotypů.

Tabulka č. 45: Výskyt salmonel v reprodukčních chovech v letech 2021–2025

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na <i>Salmonella</i> spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství		Počet hejn		Počet hospodářství		Počet hejn	
2021	66	641	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
2022	63	639	3	4,8%	10	1,5%	2	3,2%	8	1,25%
2023	67	649	3	4,5%	4	0,6%	1	1,5%	2	0,31%
2024	64	651	6	9,4%	9	1,4%	1	1,6%	2	0,31%
2025	63	633	1	1,6%	1	0,2%	0	0,0%	0	0,0%

Graf č. 4: Výskyt salmonel v reprodukčních chovech v letech 2021–2025

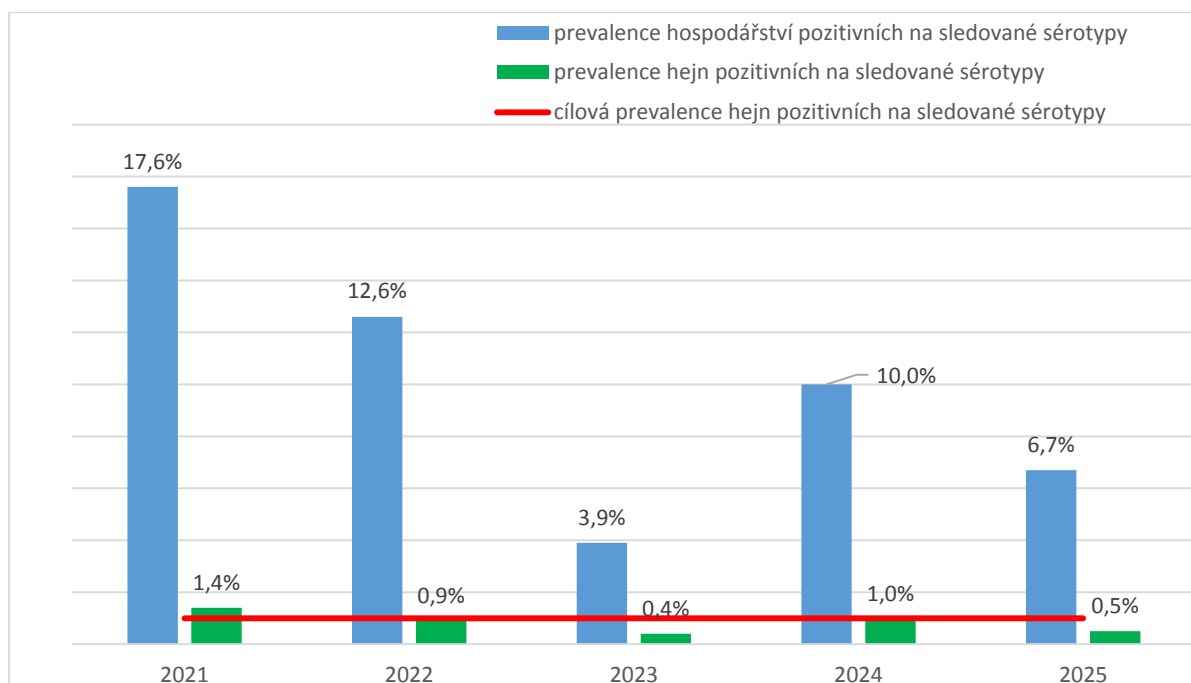
3.3.3.3. Výkrm kuřat na maso

V chovech kuřat na maso se zvýšil počet hospodářství, na kterých byl potvrzen výskyt sérotypů *Salmonella* spp. a dvojnásobně se zvýšil počet těch, na kterých byly potvrzené sledované sérotypy. I přesto byl v roce 2024 splněn cíl požadovaný evropskou legislativou 1% prevalence. Až na jedno hospodářství, kde byla potvrzena *Salmonella Typhimurium*, byl ve všech ostatních chovech potvrzen jeden z nejčastějších sérotypů detekovaný ve výkrmu kuřat *Salmonella Enteritidis*.

Tabulka č. 46: Výskyt salmonel v chovech kuřat na maso v letech 2021–2025

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na Salmonella spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hejn		Počet hospodářství	Počet hejn		
2021	284	4 945	50	17,6%	97	2,0%	29	10,2%	70	1,42%
2022	269	4 797	48	17,8%	78	1,6%	34	12,6%	46	0,96%
2023	256	4 776	29	11,3%	55	1,2%	10	3,9%	21	0,44%
2024	251	4 853	45	17,9%	79	1,6%	25	10,0%	47	0,97%
2025	269	5 228	35	13,0%	49	0,9%	18	6,7%	26	0,5%

Graf č. 5: Výskyt salmonel v chovech kuřat na výkrm v letech 2021–2025

3.3.3.4. Chov krůt na výkrm

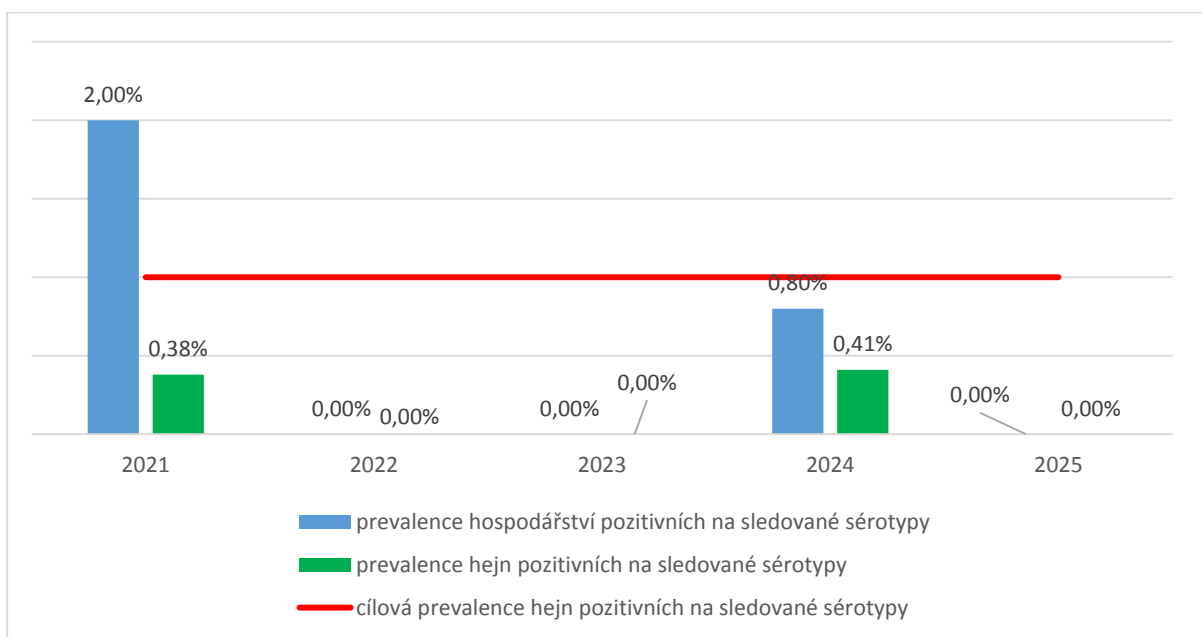
V chovech krůt na výkrm nebyly v loňském roce potvrzeny žádné sérotypy Salmonella spp. ČR tak splnila cíl daný evropskou legislativou, který je stanoven na prevalenci ne vyšší než 1%.

Tabulka č. 47: Výskyt salmonel v chovech krůt na výkrm v letech 2021–2025

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na Salmonella spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hejn		Počet hospodářství	Počet hejn		
2021	50	260	2	4,0%	2	0,8%	1	2,0%	1	0,38%
2022	51	268	2	3,9%	2	0,7%	0	0,0%	0	0,0%
2023	45	236	1	2,2%	1	0,4%	0	0,0%	0	0,0%

Rok	Vyšetřeno		Pozitivní na Salmonella spp.				Pozitivní na sledované sérotypy			
	Počet hospodářství	Počet hejn	Počet hospodářství		Počet hejn		Počet hospodářství		Počet hejn	
2024	46	246	2	4,3%	2	0,8%	1	2,2%	1	0,41%
2025	44	253	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%

Graf č. 6: Výskyt salmonel v chovech krůt na výkrm v letech 2021–2025

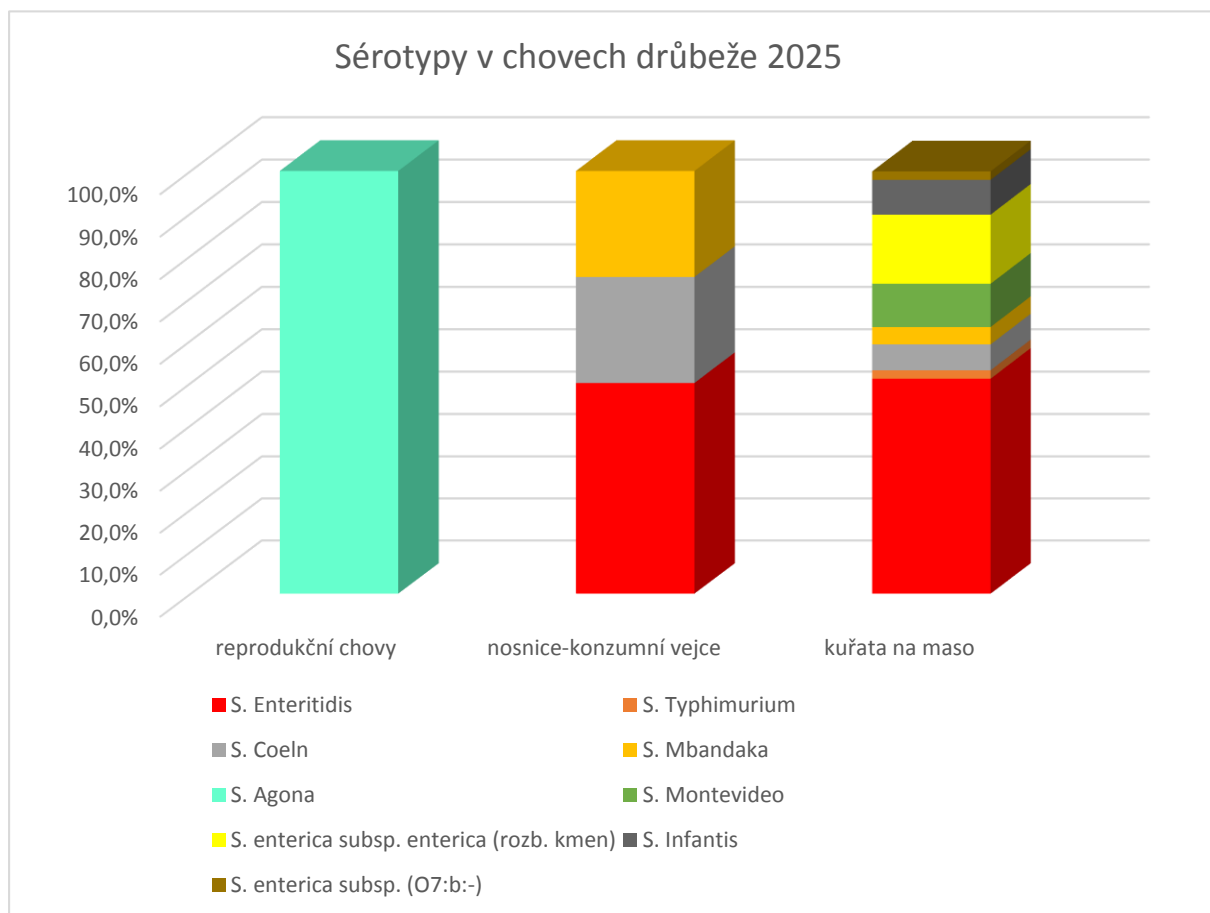
3.3.3.5. Sérotypy v chovech drůbeže

Nejčastěji zjišťovaným sérotypem nadále zůstává *S. Enteritidis*, který dominoval v chovech drůbeže i v předchozích letech. Kromě skupiny salmonel, které nebylo možné v laboratoři typizovat, byly opakovaně nalezeny sérotypy *S. Montevideo* a *S. Infantis*. V rodičovských chovech byl detekován neinvazivní sérotyp *S. Agona*. U výkrmových krůt se žádná *Salmonella* spp. nepotvrdila.

Tabulka č. 48: Zastoupení sérotypů salmonel v chovech drůbeže v roce 2025

Sérotyp	Nosnice konzumní vejce		Kuřata na maso		Reprodukční chovy	
<i>S. Enteritidis</i>	2	50,0%	25	51,0%		
<i>S. Typhimurium</i>			1	2,0%		
<i>S. Mbandaka</i>	1	25,0%	2	4,1%		
<i>S. enterica</i> subsp. <i>enterica</i> (O7:b:-)			1	2,0%		
<i>S. Coeln</i>	1	25,0%	3	6,1%		
<i>S. enterica</i> subsp. <i>enterica</i> (rozb. kmen)			8	16,3%		
<i>S. Infantis</i>			4	8,2%		
<i>S. Montevideo</i>			5	10,2%		
<i>S. Agona</i>					1	100,0%

Graf č. 7: Zastoupení sérotypů salmonel v chovech drůbeže v roce 2025

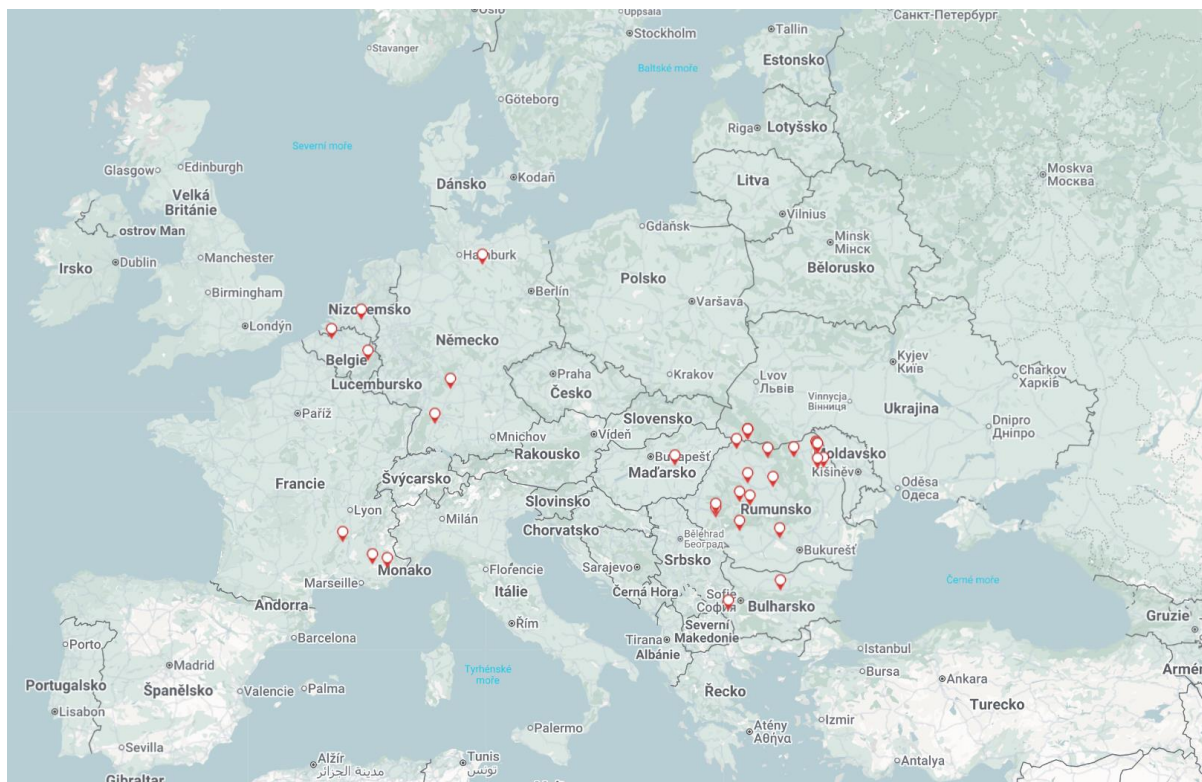
3.4 KOŇOVITÍ

3.4.1 Infekční anémie koní (Equine infectious anaemia – EIA)

Infekční anémie koní je virové onemocnění lichokopytníků probíhající v akutní až chronické a často i latentní formě. Projevuje se anémií, ikterickými změnami, chřadnutím, typická je intermitentní horečka. Původcem je Lentivirus, neonkogenní RNK retrovirus. Přenos probíhá pasivně prostřednictvím krev sajícího hmyzu. K přenosu může dojít i drobnými oděrkami nebo při veterinárním zákroku.

Na území ČR se nevyskytuje od roku 1988. V posledních letech je výskyt infekční anémie koní hlášen z několika evropských zemí. Za rok 2025 bylo prostřednictvím systému ADIS nahlášeno celkem 33 ohnisek infekční anémie koní ze sedmi evropských států. Nejvíce případů nákazy bylo hlášeno z Rumunska. Ojedinelé případy nákazy se vyskytly v Německu, Francii, Belgii, Bulharsku, Maďarsku a Nizozemsku. Ve srovnání s rokem 2024, kdy bylo prostřednictvím systému ADIS nahlášeno celkem 40 případů EIA, došlo k mírnému pokles nových ohnisek nákazy.

Mapa č. 19: Výskyt EIA v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 33 (Rumunsko 21, Německo 3, Francie 3, Bulharsko 2, Belgie 2, Maďarsko 1 a Nizozemsko 1)

Rozsah vyšetření

V ČR se sérologicky vyšetřují hřebci působící ve střediscích pro odběr spermatu a odběrových místech před zahájením odběrové sezóny. Za rok 2025 bylo vyšetřeno celkem 175 hřebců, ve všech případech byl výsledek vyšetření negativní.

Vyšetření se provádí také u koní starších 12 měsíců, kteří jsou přemísťováni do hospodářství mimo území kraje. Toto vyšetření musí být provedeno před přemístěním zvířete a při přemístění nesmí být výsledek vyšetření starší než 12 měsíců. V roce 2023 bylo takto vyšetřeno 12 054 vzorků sér, všechny s negativním výsledkem. Vzhledem k příznivé nálezové situaci toto vyšetření SVS pro rok 2024 a 2025 zrušila.

KVS rovněž ve veterinárních podmínkách pro konání svodů stanovuje požadavek na účast koní s negativním výsledkem laboratorního vyšetření na infekční anemii koní; toto vyšetření nesmí být starší 12 měsíců.

3.4.2. Západonilská horečka (West Nile fever – WNF)

Západonilská horečka je virové onemocnění způsobující horečnaté nebo nervové onemocnění lidí a zvířat, zejména koní, psů a ptáků. Původcem onemocnění je RNA virus z čeledi Flaviviridae. Onemocnění se přenáší komáry rodu *Culex*, rezervoárem viru jsou ptáci. V současnosti je virus západonilské horečky rozšířen celosvětově v několika liniích. Virus linie 1 je rozšířen v Africe, Eurasii, Austrálii a od roku 1999 se rozšířil po celém americkém kontinentu. Virus linie 2 byl donedávna znám pouze ze subsaharské Afriky, ale v roce 2004 byl prokázán ve střední Evropě. Prvním popsáným případem byl jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*) s nervovými příznaky, nalezený v národním parku v jihovýchodní části Maďarska. Sporadické nálezy viru WNV linie 2 v téže oblasti byly zachyceny u dalších dravců, hus, ovcí a koní v letech 2005–2007. V roce 2008 se virus rozšířil po území celého Maďarska, virus byl prokázán u dalších druhů ptáků a v sousedním Rakousku byl virus WNV linie 2

zjištěn u komárů. V roce 2009 byly zjištěny další případy v Maďarsku a první případy onemocnění dravců v Rakousku. V roce 2010 byly hlášeny stovky případů onemocnění lidí v Řecku a Rusku. Sérologické vyšetření koní v Maďarsku odhalilo až 40 % prevalenci protilátek proti viru západonilské horečky. Za loňský rok bylo prostřednictvím systému ADIS nahlášeno celkem 609 případů nákazy u koní nebo ptáků. Přehled nálezové situace v Evropě je znázorněn na mapě č. 17.

Rozsah vyšetření

V ČR byl v letech 2012 až 2015 prováděn plošný monitoring výskytu protilátek proti WNV u koní. Každoročně bylo vyšetřováno 783 vzorků, procento pozitivních nálezů se pohybovalo od 0,51 % (rok 2012) do 1,66 % (rok 2014). V roce 2016 plošný monitoring západonilské horečky neprobíhal, vyšetřování byli pouze koně vykazující změnu chování nebo příznaky postižení nervového systému. Od roku 2017 byl plošný monitoring opětovně zaveden.

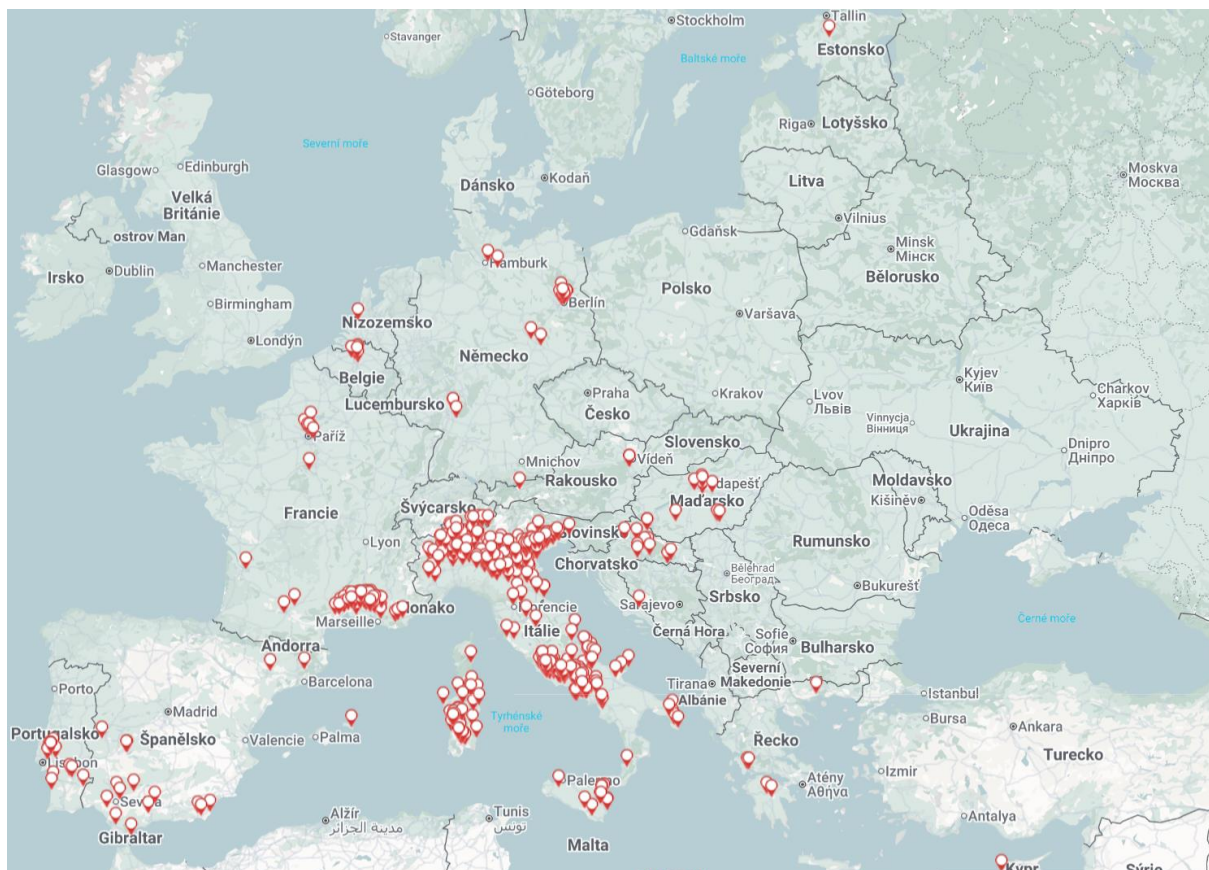
V roce 2023 bylo vyšetřeno celkem 852 sér koní z celé ČR na přítomnost protilátek proti viru západonilské horečky. Vzorky pozitivně reagující v ELISA testech byly zaslány na konfirmační vyšetření virus neutralizačním testem (VNT) do Národní referenční laboratoře pro arboviry ve Zdravotním ústavu se sídlem v Ostravě. Z celkového počtu vzorků sér vyšetřených VNT na přítomnost protilátek proti viru WNV reagovalo pozitivně 19 vzorků.

Od roku 2024 plošný monitoring výskytu protilátek proti WNV u koní neprobíhá. Vyšetřují se pouze koně vykazující změnu chování nebo postižení nervového systému.

Tabulka č. 49: Výsledky monitoringu WNF v letech 2021–2023

Rok	Počet vyšetřených sér	VNT pozitivní vzorky
2021	844	21
2022	853	33
2023	852	19

Mapa č. 20: Výskyt WNF u zvířat v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 609 (Itálie 453, Francie 66, Německo 21, Španělsko 17, Portugalsko 14, Chorvatsko 12, Maďarsko 8, Belgie 7, Řecko 5, Rakousko 3, Nizozemsko 1, Kypr 1 a Estonsko 1)

3.5 VOLNĚ ŽIJÍCÍ

3.5.1 Brucelóza zajíců (*Brucella suis* v. *leporis*)

Brucelóza zajíců je nákaza vyvolaná *Brucella suis* sérotyp 2, někdy rovněž uváděná jako *varietas leporis*. Nemocní zajáci vylučují původce sekrety, exkreta, plodovými obaly, a ty mohou být zdrojem nákazy pro prasata. Nákaza je přenosná na člověka, zejména při špatné manipulaci se zvířím i zvířinou.

Na celém území ČR se na brucelózu vyšetřují uhynulí zajáci nebo ulovení zajáci zaslání na vyšetření na základě vyslovení podezření z nákazy. Ohnisko nákazy se vyhláší na základě průkazu původce bakteriologickým vyšetřením. Za zdolanou se nákaza prohlašuje, pokud se v průběhu tříměsíční pozorovací doby u ulovených nebo uhynulých zajíců z ohniska nebo ochranného pásma nepotvrdí bakteriologický nález původce onemocnění.

Spolu s laboratorním vyšetřením na brucelózu se provádí i vyšetření na tularemii a ve vybraných případech i na myxomatózu zajíců.

V roce 2025 bylo vyšetřeno 53 zvířat, ve dvou případech s pozitivním výsledkem vyšetření. Oba případy byly v okrese Kroměříž ve Zlínském kraji.

Tabulka č. 50: Počet vyšetřených uhynulých nebo ulovených zajíců na brucelózu v letech 2021–2025

Kraj	2021		2022		2023		2024		2025	
	vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.	
Hlavní město Praha	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Středočeský	2	0	2	0	0	0	1	0	3	0
Jihočeský	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0
Plzeňský	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0
Karlovarský	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ústecký	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Liberecký	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Královéhradecký	3	1	0	0	0	0	3	0	4	0
Pardubický	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Vysočina	12	0	4	0	0	0	0	0	7	0
Jihomoravský	1	0	1	0	0	0	1	0	22	0
Olomoucký	1	0	3	0	0	0	0	0	1	0
Zlínský	3	0	1	0	0	0	0	0	13	2
Moravskoslezský	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Celkem	37	1	25	0	0	0	5	0	53	2

3.5.2 Tularémie (Tularemie)

Tularémie je nakažlivé onemocnění způsobované bakterií *Francisella tularensis*. Vykazuje přírodní ohniskovost, což znamená, že její výskyt je charakteristický pro určité specifické lokality. Zdrojem nákazy mohou být nemocní zajíci, krev sající hmyz, kontaminovaná voda, prostředí. Tularémie je nebezpečná zoonóza. U zajíce může být klinický průběh od akutního po chronický.

V minulých letech probíhal aktivní a pasivní monitoring tularémie na celém území ČR, jehož cílem bylo určení rizikových oblastí. Situace je u této nákazy dlouhodobě ustálena, a proto pokračuje jen pasivní monitoring, v rámci kterého jsou vyšetřováni všichni nalezení uhynulí zajíci a ulovení zajíci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu.

V roce 2025 bylo na tularémii vyšetřeno celkem 55 zajíců, zjištěny byly dva pozitivní případy.

Tabulka č. 51: Počet vyšetřených zajíců na tularémii v letech 2021–2025

Kraj	2021		2022		2023		2024		2025	
	vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.		vyšetřeno / pozit.	
Hlavní město Praha	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Středočeský	2	0	2	0	0	0	1	0	3	0
Jihočeský	3	0	4	0	0	0	0	0	0	0

Kraj	2021		2022		2023		2024		2025	
	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.	vyšetřeno / pozit.
Plzeňský	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0
Karlovarský	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Ústecký	4	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Liberecký	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0
Královéhradecký	0	0	0	0	0	0	3	1	4	1
Pardubický	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Vysočina	12	0	2	0	0	0	0	0	7	1
Jihomoravský	1	1	1	1	0	0	1	0	23	0
Olomoucký	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Zlínský	3	0	1	0	0	0	0	0	13	0
Moravskoslezský	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Celkem	34	4	22	2	0	0	5	1	55	2

3.5.3 Vzteklna (Rabies)

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002.

Na území ČR se v letech 1989 až 2009 prováděla orální vakcinace lišek proti vzteklině, jejímž výsledkem byla eradikace této nákazy na celém našem území a dosažení statusu státu prostého vztekliny, který má ČR od roku 2004. V roce 2015 byl diagnostikován jeden pozitivní případ vztekliny u netopýra večerního. V roce 2024 byl diagnostikován jeden pozitivní případ vztekliny u netopýra, který poranil člověka. **Vzteklina netopýrů je považována za specifickou variantu nákazy, proto jejím výskytem není dotčen status státu prostého vztekliny.**

Riziko rozšíření nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k dlouhodobě nepříznivé nakažové situaci v Polsku, kde bylo v roce 2025 diagnostikováno 18 případů vztekliny u různých druhů zvířat. Rizikovou oblastí je dlouhodobě zejména Turecko, kde bylo v roce 2025 diagnostikováno 195 pozitivních případů vztekliny nebo Moldavsko a Rumunsko.

V ČR i v roce 2025 pokračoval aktivní monitoring vztekliny zahrnující vyšetření 4 lišek nebo psů mývalovitých na 100 km². Za rok 2025 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 541 zvířat. Domácích zvířat bylo vyšetřeno 86, z toho 21 psů, 63 koček a 2 tur domácí. Volně žijících zvířat bylo vyšetřeno 2 455, z toho 2 369 lišek. U všech vyšetřovaných zvířat byl výsledek vyšetření negativní.

V ČR i přes příznivou nakažovou situaci nadále platí povinnost vakcinovat proti vzteklině psy starší 3 měsíců. Pro chovatele rovněž stále platí povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem. Klinické vyšetření se provádí bezprostředně po poranění a 5. den po poranění člověka zvířetem. Klinické vyšetření zvířete, které poranilo člověka, bylo provedeno celkem v 1 577 případech, všechna vyšetření byla negativní.

Tabulka č. 52: Počty domácích zvířat vyšetřených na vzteklinu v letech 2021–2025

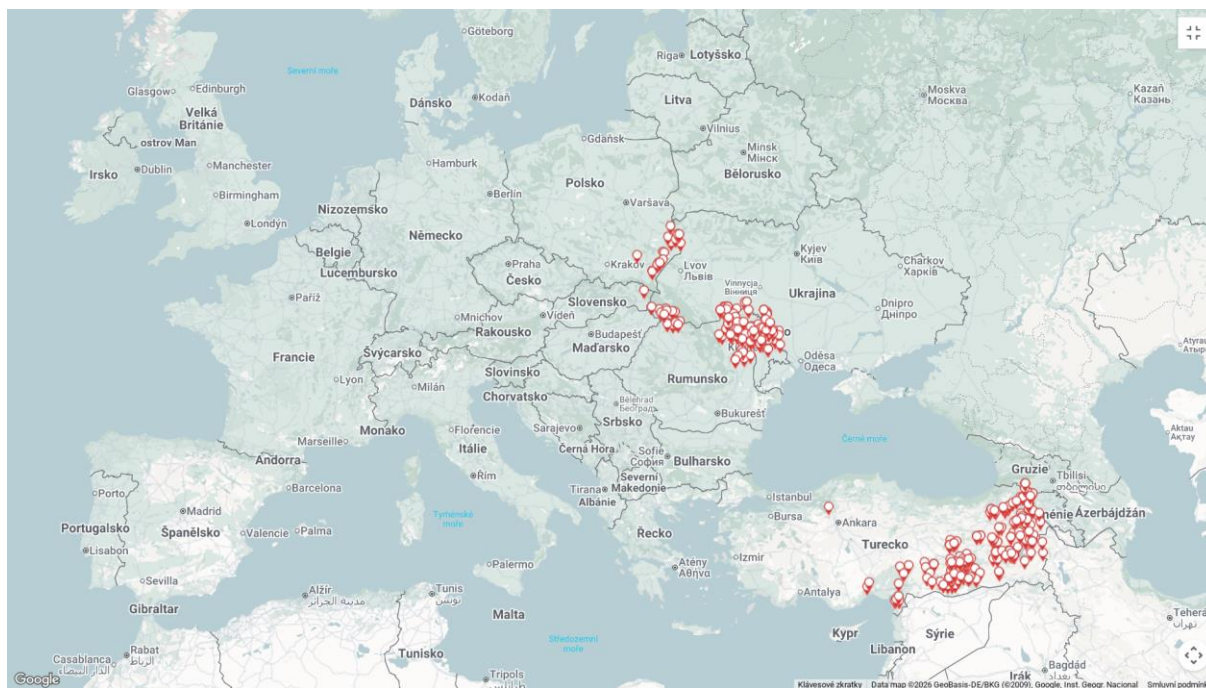
Druh zvířete – domácí	2021	2022	2023	2024	2025
pes domácí	43	43	44	35	21
kočka domácí	45	61	59	44	63
tur domácí	1	0	0	2	2
ovce domácí	0	0	0	1	0
králík domácí	0	0	0	0	0
morče domácí	0	0	1	0	0
myš laboratorní	0	2	0	0	0
fretka	0	0	0	0	0
koza domácí	0	0	1	0	0
křeček domácí	0	0	0	0	0
kůň domácí	0	2	0	0	0
prase vietnamské	0	0	0	0	0
kur domácí	0	0	0	0	0
ostatní domácí savci	0	6	0	0	0
Celkem domácí	89	114	105	82	86

Tabulka č. 53: Počty volně žijících zvířat vyšetřených na vzteklinu v letech 2021–2025

Druh zvířete – volně žijící	2021	2022	2023	2024	2025
liška obecná	2 794	2 556	2 553	2 522	2 369
psík mývalovitý	21	15	31	31	34
jezevec lesní	3	0	0	0	2
kuna sp.	8	9	11	11	12
prase divoké	5	3	0	3	1
srnec obecný	2	3	0	3	4
hraboš polní	0	0	1	1	0
krtek obecný	0	0	0	0	0
netopýr sp.	3	7	13	0	25
ježek sp.	0	0	0	0	0
křeček polní	0	0	0	0	0
lasice sp.	0	0	0	0	0
muflon	0	1	0	0	0

Druh zvířete – volně žijící	2021	2022	2023	2024	2025
myšice sp.	0	0	0	0	0
vydra říční	0	0	1	0	0
los evropský	0	0	0	0	0
mýval severní	0	1	0	0	1
veverka obecná	1	2	4	1	0
ostatní volně žijící	6	1	11	46	7
Celkem volně žijící	2 843	2 598	2 625	2 618	2 455
Neuvedené zvíře	0	0	0	0	0
Celkem domácí	89	114	105	82	86
Celkem všech	2 932	2 712	2 730	2 700	2 541

Mapa č. 21: Výskyt vztekliny v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 367 (Turecko 195, Rumunsko 89, Moldavsko 58, Polsko 18, Norsko 4, Maďarsko 2 a Slovensko 1).

3.5.4 Africký mor prasat (African swine fever – ASF)

Spolufinancováno
EVROPSKOU UNIÍ

Africký mor prasat (AMP) je nebezpečné, virové onemocnění prasat divokých i domácích všech plemen a věkových kategorií. Na člověka se nepřenáší. Původcem nákazy je DNA virus, který je přenášen členovci. Virus šířící se ve vnímavých prasečích populacích u nakažených zvířat vyvolává širokou škálu klinických příznaků. Onemocnění se projevuje vysokou horečkou až 42 °C, která může podle průběhu trvat i několik dnů. První příznaky se objevují při poklesu teploty. Zvířata jsou malátná, těžce dýchají, nepřijímají potravu, trpí krvavým průjmem, zvrací a mají cyanotickou kůži. U březích prasnic dochází ke zmetání. Klinické příznaky se podobají klasickému moru prasat, ale průběh je rychlejší.

AMP je charakteristický vysokou, téměř 100 % letalitou. Onemocnění se může rychle šířit nejen přímým kontaktem s nakaženým zvířetem, ale i prostřednictvím produktů získaných z nakažených zvířat nebo kontaminovanými předměty a krmivem. Při výskytu AMP v populaci prasat divokých dochází k přenosu a šíření viru AMP jednak přímým kontaktem mezi prasaty, ale také kontaktem s kadávery prasat divokých, která uhynula následkem infekce AMP. Infikované kadávery se pak stávají hlavním rezervoárem viru AMP v prostředí.

Virus je vysoce odolný ve vnějším prostředí i v materiálech živočišného původu. V kontaminovaných výbězích zůstává plně infekční nejméně po dobu jednoho měsíce, v trusu přežívá při pokojové teplotě 11 dnů, v krvi uchovávané při 4 °C až rok a půl. Ve vykostěném vepřovém mase, uskladněném při teplotě 4 °C, zůstává infekční po dobu 150 dnů, 140 dnů v sušené šunce, a dokonce několik let v mase zmraženém. Velmi často nastává přenos nákazy právě prostřednictvím syrových nebo nedostatečně tepelně upravených výrobků obsahujících vepřové maso. Virus je spolehlivě ničen vysokými teplotami. Při 56 °C je inaktivován za 70 minut a při 60 °C již za 20 minut.

Léčba AMP neexistuje. V současné době není k dispozici účinná vakcína, což významně komplikuje možnosti prevence proti této nebezpečné nákaze.

Při výskytu AMP v populaci volně žijících zvířat, v tomto případě prasat divokých, je jedním z klíčových prvků minimalizace možností šíření nákazy. K tomu slouží především omezení všech činností, které by vedly k větší míře pohybu a shromažďování zvířat. Proto jedním z klíčových opatření je regulace lovu a krmení prasat divokých.

Současně však musí probíhat aktivní vyhledávání uhynulých prasat divokých ve vymezených pásmech a vyšetřování vzorků z jejich těl. Tato činnost je zásadním opatřením pro snížení rizika šíření AMP v populaci prasat divokých a má za cíl jednak snížení množství infekčního materiálu v oblasti a jednak získání přesnějších informací o rozšíření nákazy. Proto SVS klade důraz na tuto činnost a podporuje ji vyplácením nálezného za každý nalezený uhynulý nebo sražený kus prasete divokého, od kterého je následně odebrán vzorek k laboratornímu vyšetření na AMP.

Další možná opatření mohou být zavedena až po získání dostatečného množství informací o rozšíření nákazy a o dynamice změn jejího výskytu. Součástí dalších opatření je odlov prasat divokých v postižené oblasti. Lov v postižené oblasti však je možné provádět pouze při splnění přísných požadavků na biologickou bezpečnost při lovu a přepravě uloveného kusu. Při transportu musí být použit takový postup a takové obaly, aby byla minimalizována kontaminace prostředí. Rovněž odběr vzorku musí proběhnout tak, aby nedošlo ke kontaminaci.

Historicky první výskyt AMP byl v ČR potvrzen dne 26. 6. 2017 v populaci prasat divokých na území Zlínského kraje. Včasný záchyt AMP byl umožněn celoplošným monitoringem, v rámci kterého jsou již od roku 2014 na celém území ČR vyšetřována na AMP všechna nalezená uhynulá prasata divoká. Okamžitě po potvrzení této nebezpečné nákazy v souladu s legislativou ČR i EU vydala SVS MVO směrující k zabránění šíření AMP v populaci prasat divokých a zejména k zamezení zavlečení AMP do chovů domácích prasat, jeho postupnému tlumení a konečné eradikaci.

Důsledným uplatňováním přijímaných opatření se podařilo zabránit šíření infekce AMP v populaci prasat divokých a zavlečení AMP do chovů domácích prasat. Poslední pozitivní případy AMP tak byly zaznamenány 8. 2. 2018 u uloveného prasete divokého a 15. 4. 2018 u nalezeného uhynulého prasete divokého. V tomto případě se ale jednalo o kadáver starý 5–6 měsíců.

Status WOAH země prosté AMP byl obnoven dne 19. 4. 2019 uveřejněním self-declaration ČR na webových stránkách WOAH.

Z důvodu neustále se zhoršující nakažové situaci v sousedních státech – zejména v Polsku a Německu, platili od listopadu 2020 MVO vymezující tzv. oblast s intenzivním odlovem prasat divokých, která byla původně vymezena v příhraničních oblastech Ústeckého a Libereckého, a v od roku 2021 byla zvětšena o příhraniční oblasti Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého a Moravskoslezského kraje podél celé hranice s Polskem. Jednalo se o oblast o rozloze cca 8 500 km², která byla nejrizikovější z hlediska možného zavlečení AMP na naše území prasaty divokými. V této oblasti byl nařízen intenzivní lov prasat divokých a všechna ulovená prasata divoká byla vyšetřována na AMP.

Dne **začátkem prosince 2022** byl v ČR po více než **4 letech** potvrzen AMP u prasete divokého na území Libereckého kraje v okrese Liberec v katastru Jindřichovice pod Smrkem. Místo nálezu kadáveru se nacházelo v blízkosti hranic s Polskem – cca 3 km. Opět se potvrdilo, že včasný záchyt AMP byl umožněn celoplošným monitoringem, v rámci kterého jsou na celém území ČR vyšetřována na AMP všechna nalezená uhynulá a dopravním prostředkem sražená prasata divoká.

Po potvrzení této nebezpečné nákazy byla s okamžitou platností vydána mimořádná veterinární opatření. V souladu s legislativou ČR i EU bylo vymezeno tzv. pásmo infekce (cca 200 km²) a následně pak uzavřené pásmo I a II.

V jednotlivých pásmech byla nařízena řada opatření k zabránění šíření AMP v populaci prasat divokých a zejména k zamezení zavlečení AMP do chovů domácích prasat. Byl vydán zákaz lovu a krmení prasat divokých, nařízeno aktivní vyhledávání a hlášení uhynulých prasat divokých, vybudování a vybavení svozných míst. Chovatelům domácích prasat bylo nařízeno provést soupis všech kategorií prasat chovaných na hospodářství a stanovena pravidla biologické bezpečnosti chovů, zejména zamezení kontaktu domácích prasat s prasaty divokými, používání desinfekčních prostředků na vstupech do hospodářství, omezení chovu prasat venku, hlášení úhynů a nemocných prasat s podezřením na AMP, stanoveny podmínky pro přemísťování domácích prasat, povinnost hlásit domácí porážky prasat.

V souvislosti se zhoršující se nakažovou situací v roce 2024 přijala SVS ještě další opatření ke kontrole AMP. Jednalo se o monitoring populace prasat divokých vy vybraných částech uzavřeného pásma II a I pomocí dronů a fotopastí, vyhledávání uhynulých prasat divokých ve spolupráci se studenty, informační kampaň cílená na myslivce, zavedení zvýšeného zástřelného za velké kusy, lov prasat divokých ve spolupráci s Policií České republiky, umožnění uživatelům honiteb v uzavřeném pásmu provádět tzv. sanitární odstřel.

Poslední pozitivní případ v ČR byl potvrzen 22. 8. 2024 u prasete divokého uloveného v katastrálním území Kateřinky u Liberce v uzavřeném pásmu II. Vzhledem k příznivému vývoji nakažové situace SVS v září požádala Evropskou komisi o změnu regionalizace - úplné zrušení uzavřeného pásma I a změny uzavřeného pásma II na I. Evropská komise změnu odsouhlasila. **Změna byla zveřejněná v prováděcím nařízení Komise (EU) 2025/1924 ze dne 19. září 2025.**

V roce 2025 byl potvrzen pouze **1 pozitivní případ** AMP u uhynulého prasete divokého nalezeného v uzavřeném pásmu II. Jednalo se o nález kostí, odhadovaný datum úhynu zvířete byl stanoven na **srpen až září 2024**. Tento případ neměl vliv na příznivý vývoj nakažové situace.

Celkem bylo od prosince 2022 do konce roku 2025 potvrzeno **85 případů AMP** u nalezených uhynulých (61) nebo ulovených (24) prasat divokých.

V ČR nebylo potvrzeno žádné ohnisko AMP v chovech domácích prasat.

Důsledné dodržování všech opatření, dobře nastavený monitoring AMP a velmi dobrá spolupráce všech zúčastněných subjektů vedla k úspěšné eradikaci AMP v ČR. Je to již podruhé, co se ČR dokázala úspěšně vypořádat s AMP v populaci prasat divokých.

Světová organizace pro zdraví zvířat uznala ČR jako země prostá AMP (self-declaration) s platností od 1. prosince 2025.

Zároveň se všemi nařízenými opatřeními i v roce 2025, tak jako v předešlých letech, pokračoval intenzivní monitoring AMP jak u prasat divokých (všechna nalezená uhynulá prasata divoká na celém území ČR, všechna ulovená prasata divoká v uzavřených pásmech), tak i u domácích prasat (všechny zmetalky, podezřelá uhynulá prasata, hromadné úhyny prasat, vyšetření před přemístěním z/v uzavřených pásmech). V rámci tohoto monitoringu bylo v roce 2025 celkem vyšetřeno 3 139 prasat domácích a 4 520 prasat divokých (z toho 1 773 uhynulých a 2 747 ulovených).

Tabulka č. 54: Pasivní monitoring AMP u nalezených uhynulých prasat divokých na celém území ČR v letech 2021–2025

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Počet Vyšetřených / pozitivních	2 279 / 0	1 880 / 1	2 157 / 45	1 782 / 14	1 773 / 1

Tabulka č. 55: Výsledky monitoringu AMP - celkový počet prasat divokých a domácích vyšetřených/pozitivních na AMP 2021-2025

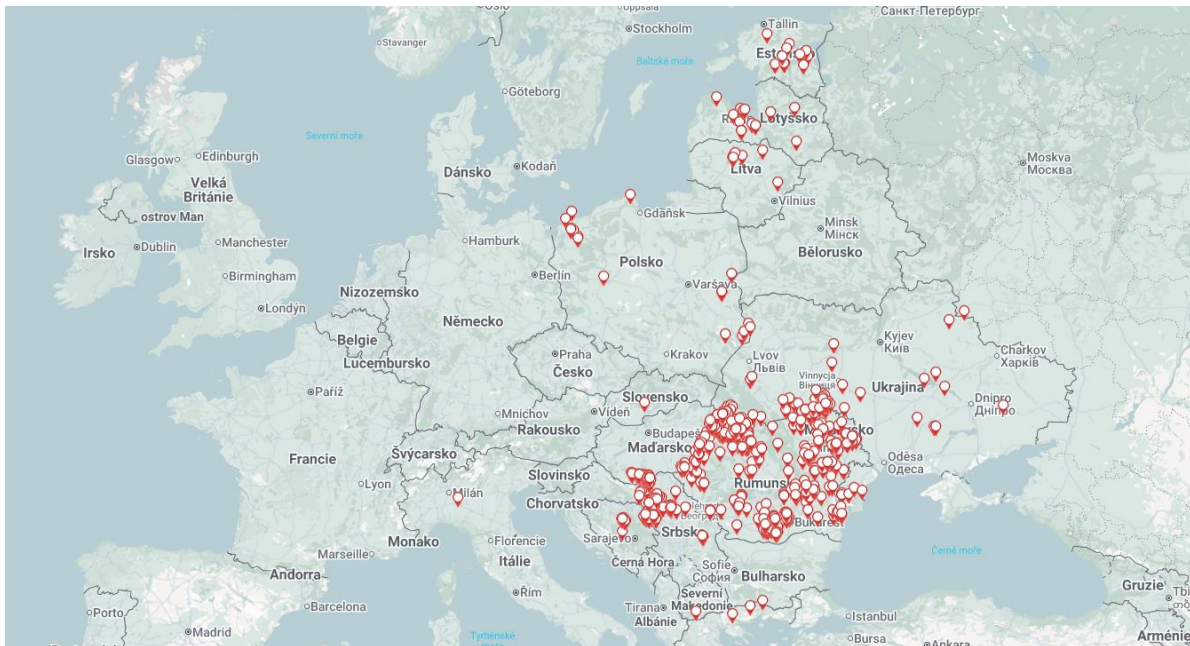
Období	Divoká prasata				Domácí prasata			
	Uhynulá		Ulovená		Aktivní monitoring		Pasivní monitoring	
	Celkem	Pozitivní	Celkem	Pozitivní	Celkem	Pozitivní	Celkem	Pozitivní
1. 1. 2021 - 31. 12. 2021	2 279	0	7 602	0	0	0	3 622	0
1. 1. 2022 – 31. 12. 2022	1 880	1	13 852	0	11	0	3 163	0
1. 1. 2023 – 31. 12. 2023	2 157	45	3 625	11	34	0	3 002	0
1. 1. 2024 – 31. 12. 2024	1 782	14	3 520	13	5	0	3 082	0
1. 1. 2025 – 31. 12. 2025	1 773	1	2 747	0	5	0	3 139	0
Celkem	9 871	61	31 346	24	55	0	16 008	0

V průběhu roku 2025 byl AMP diagnostikován a hlášen z celkem 19 evropských zemí, 14 z nich jsou členy Evropské unie. V roce 2019 došlo k jeho zavlečení na Slovensko a v roce 2020 byl AMP potvrzen i v Německu. Dlouhodobě nepříznivá nálezová situace je v Rumunsku a v Bulharsku, kde je AMP rozšířený jak u prasat divokých, tak i v chovech domácích prasat. Další rizikovou oblastí pak je Polsko, kde se AMP vyskytuje od roku 2014 a Polsku se nedaří nákazu eradikovat. Právě z Polska došlo k zavlečení AMP do Německa. Začátkem roku 2022 byl AMP potvrzen v pevninské části Itálie. Dalším rizikem z hlediska AMP nejen pro ČR, ale i pro další státy EU zůstával výskyt tohoto onemocnění na Ukrajině a v Ruské federaci, kde se také nedařilo tuto nákazu potlačit. V roce 2019 byl AMP zavlečen do Srbska a v roce 2020 do Moldavska. Historicky první výskyt nákazy byl v průběhu roku 2023 hlášen z Chorvatska, Kosova, Bosny a Hercegoviny a Švédska (pouze u prasat divokých). V roce 2024 byl AMP potvrzen v dalších zemích a to v Albánii a v Černé Hoře. Koncem roku 2025 byl AMP potvrzen ve Španělsku v populaci prasat divokých.

Nadále velkým nebezpečím pak zůstává výskyt a rychlé šíření AMP v jihovýchodní Asii, a to zejména v chovech domácích prasat.

V roce 2021 byl po 40 letech potvrzen AMP v chovech domácích prasat na Dominikánské republice a Haiti.

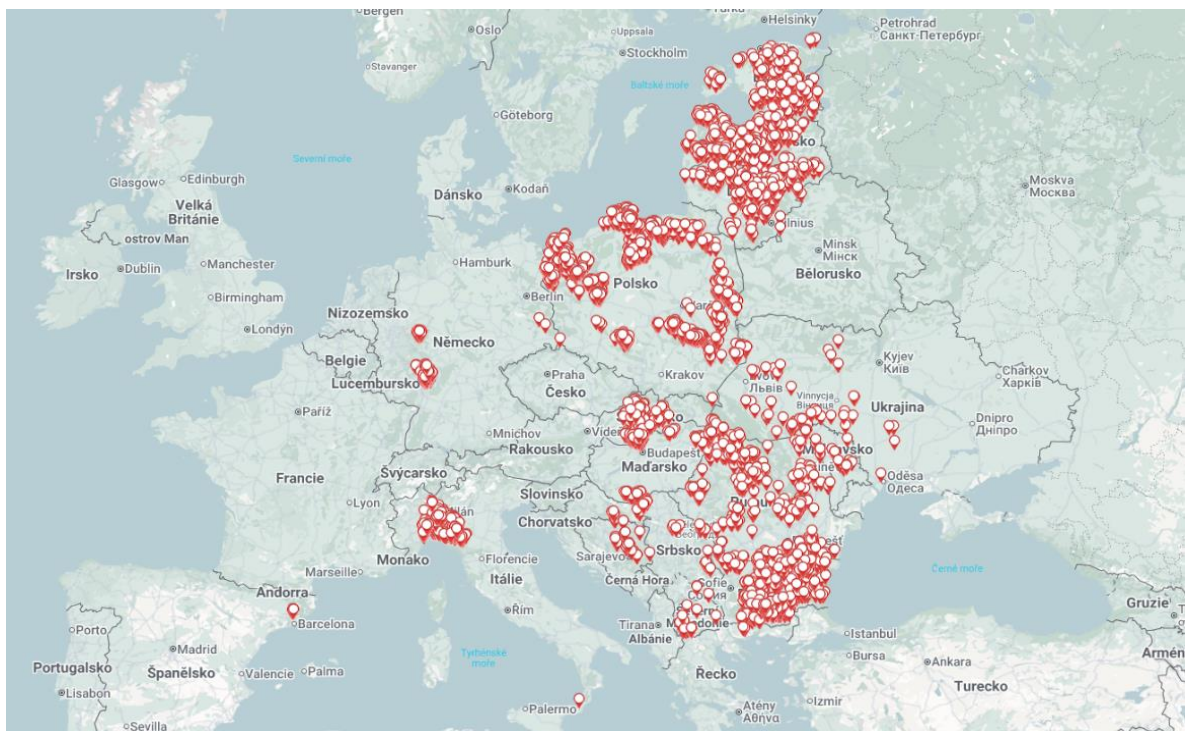
Mapa č. 22: Ohniska afrického moru prasat u domácích prasat v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 944 (Rumunsko 476, Srbsko 233, Bosna a Hercegovina 55, Chorvatsko 53, Moldavsko 52, Ukrajina 19, Polsko 18, Lotyšsko 12, Estonsko 11, Litva 9, Řecko 4, Itálie 1 a Slovensko 1).

Mapa č. 23: Výskyt afrického moru prasat u prasat divokých v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet případů: celkem 11 198 (Polsko 3 429, Německo 2 001, Lotyšsko 1 266, Bulharsko 943, Maďarsko 831, Litva 791, Itálie 689, Rumunsko 302, Estonsko 259, Chorvatsko 255, Slovensko 185, Řecko 77, Srbsko 62, Ukrajina 34, Bosna a Hercegovina 28, Moldavská Republika 26, Španělsko 11, Severní Makedonie 8 a Česká Republika 1).

Tabulka č. 56: Počty pozitivních případů AMP u prasat divokých a domácích v EU a na Ukrajině (2021–2025)

Země	2021		2022		2023		2024		2025	
	prasata		prasata		prasata		prasata		prasata	
	domácí	divoká	domácí	divoká	domácí	divoká	domácí	divoká	domácí	divoká
Estonsko (EE)	1	71	0	53	2	53	0	36	11	259
Lotyšsko (LV)	2	368	6	913	8	730	7	961	12	1 266
Litva (LT)	0	240	16	307	3	436	8	561	9	791
Polsko (PL)	124	3 214	14	2 113	30	2 686	44	2 311	18	3 429
Maďarsko (HU)	0	2 536	0	568	0	403	0	474	0	831
Rumunsko (RO)	1 756	1 032	327	449	737	289	220	186	476	302
Bulharsko (BG)	8	398	2	305	3	419	1	717	0	943
Ukrajina (UA)	14	3	7	2	38	9	70	15	19	34
Itálie (IT)	3	15	4	276	17	1 051	31	1 205	1	689
Slovensko (SK)	12	1 658	5	561	0	535	1	165	1	185
Srbsko (RS)	43	43	107	146	991	213	310	101	233	62
Řecko (GR)	0	0	0	0	6	2	5	21	4	77
Moldavsko (MD)	3	0	15	3	18	6	13	6	52	26
Severní Makedonie (MK)	1	0	30	10	16	47	4	51	0	8
Německo (DE)	4	2 551	3	1 600	1	888	10	966	0	2 001
Česká republika (CZ)	0	0	0	1	0	56	0	27	0	1
Švédsko (SE)	0	0	0	0	0	60	0	8	0	0
Bosna a Hercegovina (BA)	0	0	0	0	1 511	29	33	38	55	28
Chorvatsko (HR)	0	0	0	0	1 124	13	6	39	53	255
Kosovo (XK)	0	0	0	0	9	4	0	0	0	0
Albánie (AL)	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0
Černá Hora (ME)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Španělsko (ES)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Celkem	1 856	12 129	536	7 307	4 514	7 929	764	7 892	944	11 198

3.5.5 Aujeszkyho choroba u prasat divokých (Aujeszky's disease in wild boar)

Plošný monitoring Aujeszkyho choroby v populaci prasat divokých byl na celém území ČR prováděn v letech 2011 až 2013 a zopakován v roce 2017. Šlo o sérologické vyšetření přítomnosti protilátek ve vzorcích krve odebrané od ulovených divokých prasat. Výsledky monitoringu ukázaly, že protilátky proti Aujeszkyho chorobě se v ČR v populaci prasat divokých vyskytují celoplošně, došlo jen k poklesu pozitivních nálezů (33 % pozitivních v letech 2011–2013 respektive 21,4 % pozitivních v roce 2017).

V letech 2018–2025 již tento monitoring prováděn nebyl.

Možný výskyt Aujeszkyho choroby u prasat divokých úzce souvisí s onemocněním psů touto chorobou; riziko hrozí zejména loveckým psům. Prevence onemocnění loveckých psů spočívá především v omezení kontaktu psů s divokými prasaty a nekrmení psů syrovým masem či vnitřnostmi z divočáka.

V roce 2025 nebylo potvrzeno žádné onemocnění Aujeszkyho chorobou u psů.

Tabulka č. 57: Počet případů onemocnění domácích zvířat Aujeszkyho chorobou v letech 2021–2025

Rok	Počet případů	Kraj	Okres
2021	4	Zlínský	Uherské Hradiště
		Vysočina	Havlíčkův Brod
		Jihočeský	Strakonice
			Tábor
2022	5	Zlínský	Zlín
		Ústecký	Louny
		Jihočeský	Český Krumlov
			Strakonice
Středočeský	Praha-západ		
2023	0	-	-
2024	0	-	-
2025	0	-	-

3.5.6 Trichinelóza prasat divokých (Trichinellosis in wild boar)

Svalovec, *Trichinella* spp., je parazit vyvolávající onemocnění zvané trichinelóza. Taxonomicky patří mezi hlístice (Nematoda, hlístkové, řád Enoplida), tedy mezi nečlánkované červy odděleného pohlaví. V dospělosti dosahuje samec délky 1,5 mm a samice 3 až 4 mm. Z domácích zvířat parazituje nejvíce u prasat, psů, koček a koní. Z divokých zvířat jsou to především prasata divoká, drobní hlodavci, lišky, tchoři, jezevci, vlci, medvědi, hyeny, lvi a leopardi, mořští savci aj. V našich podmínkách bývá obvykle zdrojem nákazy maso divočáka.

V roce 2025 byly potvrzeny dva případy trichinelózy v Moravskoslezském kraji, okres Frýdek-Místek.

Rozsah vyšetřování u divokých prasat

Vyšetření se provádí u všech ulovených divokých prasat určených pro lidskou spotřebu.

V roce 2025 bylo celkem vyšetřeno 274 347 prasat divokých, z toho 271 569 vzorků v laboratořích SVÚ a 2 778 vzorků ve schválených soukromých laboratořích.

Tabulka č. 58: Vyšetření divokých prasat na trichinely v letech 2021–2025

Rok	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2021	232 355	2
2022	197 426	1
2023	252 528	1
2024	212 961	0
2025	274 347	2

3.5.7 Trichinelóza u lišek (Trichinellosis in foxes)

Jedná se o stejného parazita, který je sporadicky zjišťován při vyšetření divokých prasat. S cílem zmapovat a definovat rizikové oblasti s výskytem svalovce v ČR probíhal v rámci Metodiky v letech 2014–2022 monitoring trichinelózy u lišek. Vyšetření se provádělo trávicí metodou ze vzorků svaloviny ulovených, uhynulých, případně utracených lišek nebo psíků mývalovitých, které byly zaslány na vyšetření na vzteklinu.

Tabulka č. 59: Vyšetření lišek nebo psíků mývalovitých na trichinely 2021–2022

Rok	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2021	2 758	3
2022	2 563	2

Od roku 2023 již monitoring trichinelózy u lišek neprobíhá.

3.5.8 Alveokokóza lišek

Alveokokóza je parazitární onemocnění způsobované tasemnicí *Alveococcus multilocularis*, jejímž meziphostitelem může být i člověk.

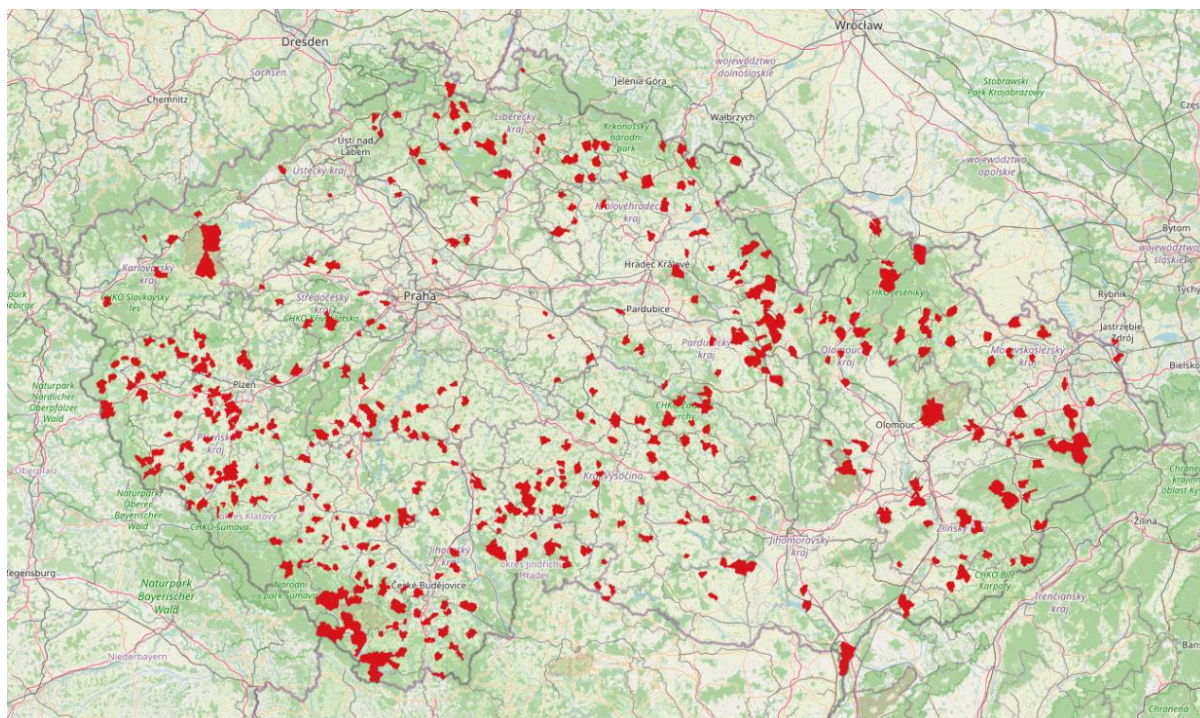
Dospělé tasemnice *Alveococcus multilocularis* mající tělo dlouhé 1,2–4,5 mm, složené z dvou až šesti článků, žijí v tenkém střevě masožravců. V Evropě je hlavním hostitelem liška obecná, může se ale vyskytovat také u psů a koček v oblastech výskytu hlodavců, kteří jsou hlavními meziphostiteli této tasemnice. U zralých tasemnic se z posledního článku uvolňují drobná, pouhým okem neviditelná vajíčka, která se s trusem zvířat dostávají do vnějšího prostředí, kde mohou ulpět na vegetaci i lesních plodech (borůvky, jahody, houby atd.). Ve vnějším prostředí jsou vajíčka velmi odolná. Přežívají až 8 měsíců plně schopná nakazit meziphostitele. Meziphostitelem jsou různé druhy drobných savců, např. hraboš polní, hryzec vodní, hrabošík podzemní, norník rudý, myš domácí nebo ondatra pižmová. Náhodně se může vajíčky infikovat i člověk. V zažívacím ústrojí meziphostitelů se z vajíčka uvolní larva, která se přes stěnu střevním cévním řečištěm dostává především do jater, případně plic a jiných orgánů. V těchto orgánech se u člověka po velmi dlouhé inkubační době, trvající až několik let vytváří další stadium – boubel. Je to komplex navzájem spojených měchýřků, obsahujících zárodky tasemnice, která se vnějším pučením množí a infiltrují okolní tkáň. Podobně jako zhoubný nádor mohou i metastázovat do vzdálenějších orgánů (mozek, plíce apod.). Po pozření infikovaného meziphostitele vhodným druhem masožravce, dojde k uvolnění zárodku, který postupně dospívá.

V ČR byl v roce 2016 zahájen monitoring alveokokózy u lišek. Vyšetřovány byly dvě lišky na 100 km². V roce 2017 byl monitoring rozšířen o vyšetřování psíků mývalovitých a navýšen na 4 vyšetřované lišky nebo psíky mývalovité na 100 km². V roce 2025 bylo takto vyšetřeno celkem 2 390 vzorků, pozitivních nálezů bylo 664. Výsledky monitoringu potvrzují ve shodě s předcházejícími lety celoplošné rozšíření této parazitózy u lišek v ČR.

Tabulka č. 60: Vyšetření lišek nebo psíků mývalovitých na alveokokózu 2021–2025

Rok	Počet vyšetřených	Počet pozitivních
2021	2 758	645
2022	2 582	529
2023	2 526	552
2024	2 504	694
2025	2 390	664

Mapa č. 24: Pozitivní nálezy alveokokózy u lišek v roce 2025

Zdroj: SVS

3.6 RYBY

3.6.1 Koi herpesviróza, virová hemoragická septikémie, infekční nekróza krvetvorné tkáně

Koi herpesviróza (KHV) je kontagiózní onemocnění kapra obecného, jeho barevné variety – koi kapra a kříženců kapra s jinými druhy. Seznam všech vnímavých druhů a druhů přenašečů (vektorů) KHV je uveden v prováděcím nařízení Komise (EU) 2018/1882. Původce onemocnění je kapří herpesvirus 3 (CyHV-3), patřící do čeledi Alloherpesviridae, který má dvouvláknovou DNA. Vnímavé vůči chorobě jsou všechny věkové kategorie – plůdek, juvenilní i dospělé ryby. Onemocnění je vysoce nakažlivé s vysokou mortalitou. Důležitým faktorem pro vznik onemocnění je teplota vody. Po přesunu infikovaných ryb z chladnějšího prostředí do vody o teplotě 23–28 °C dojde k rychlému vzplanutí nákazy spojené s vysokou úmrtností. Napadené ryby jsou dezorientované se zvýšenou frekvencí dýchání. Kůže a žábry jsou bledé a nepravidelně zbarvené. Objevuje se také silná nekróza žaber, povrchové hemoragie kůže a zapadlé oko. Léze jsou patrné na kůži, žábřácích, ledvině, játrech a slezině. Diagnóza vychází z posouzení epizootologické situace, průběhu onemocnění, klinických příznaků, a hlavně nekrotických změn na žábřácích. V současné době je nejefektivnější metoda diagnostiky PCR.

Virová hemoragická septikémie (VHS) a infekční nekróza krvetvorné tkáně (IHN) patří mezi nebezpečné virové nákazy ryb, které jsou způsobeny RNA viry z čeledi Rhabdoviridae. Seznam všech vnímavých druhů na VHS a IHN je uveden v prováděcím nařízení Komise (EU) 2018/1882. VHS je vysoce infekční virové onemocnění, které postihuje všechny věkové kategorie ryb, ale přednostně ryby ve věku jednoho roku při teplotě vody 8–10 °C. Při vyšších teplotách má onemocnění mírný průběh a při teplotách nad 15 °C se projevuje vzácně. Onemocnění se často projeví při stresu (změny teploty vody, manipulace s rybami, vysoká hustota rybí obsádky, nevhodná kvalita vody). Nemocné ryby jsou apatické, lze pozorovat ztmavnutí povrchu těla, exoftalmus (vystouplé oko) a krváceniny u bázi ploutví. Při IHN je obvykle nejvíce postižen plůdek a mladé ryby ve věku 5–12 měsíců. Klinické příznaky a mortalita u větších ryb je vzácná, ale právě starší ryby mohou být nosiči viru. Onemocnění propuká nejčastěji

při teplotě vody 10–12 °C, kdy mortalita může dosáhnout 80–100 %. Nemocné ryby projevují malátnost, poruchy plavání, nechutenství, ztrátu reflexů či náhlé hynutí za příznaků dušení. Lze pozorovat ztmavnutí povrchu těla, exoftalmus, zvětšenou dutinu tělní a krváceniny u báze ploutví a na kůži. Diagnóza VHS a IHN je založena na klinickém, patologicko-anatomickém vyšetření a definitivní diagnostika je prováděna molekulárními metodami PCR nebo kombinací izolace viru na buněčných liniích s následnou identifikací viru dalšími metodami. Terapie není dostupná.

V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno 1 ohnisko KHV v chovu kaprů v Kraji Vysočina.

V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno 1 ohnisko IHN v chovu pstruha duhového v Kraji Vysočina a 1 ohnisko VHS v chovech pstruha duhového v opět v Kraji Vysočina.

Monitoring VHS, IHN a KHV v ČR

Od roku 2023 byl v souladu s novou evropskou legislativou zrušen povinný aktivní monitoring (odběr vzorků) nález VHS a IHN. Odběr vzorků se nově provádí pouze ve schválených zařízeních akvakultury s chovem vnímavých druhů ryb, které se dobrovolně účastní tzv. programu dozoru. V souladu s platnou Metodikou kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace se v uvedených zařízeních odebírají vzorky a provádějí úřední kontroly dle úrovně rizika daného schváleného zařízení následovně: zařízení s vysokou mírou rizika – odběr vzorků 1× ročně; zařízení se střední mírou rizika – odběr vzorků 1× za 2 roky; zařízení s nízkou mírou rizika – odběr vzorků 1× za 3 roky. Vyšetření se provádí na obě nákazy vždy z jednoho vzorku ryb v období teplotního optima pro působení viru, která je nižší nebo rovna 14 °C.

Aktivní monitoring nákazy KHV byl v roce 2022 z důvodu změny evropské legislativy, která ho již nevyžaduje, zrušen.

V tabulce č. 61 jsou uvedena vyšetřená zařízení akvakultury na jednotlivé nákazy a vzniklá ohniska v letech 2021–2025.

Tabulka č. 61: Monitoring VHS, IHN, KHV v letech 2021–2025

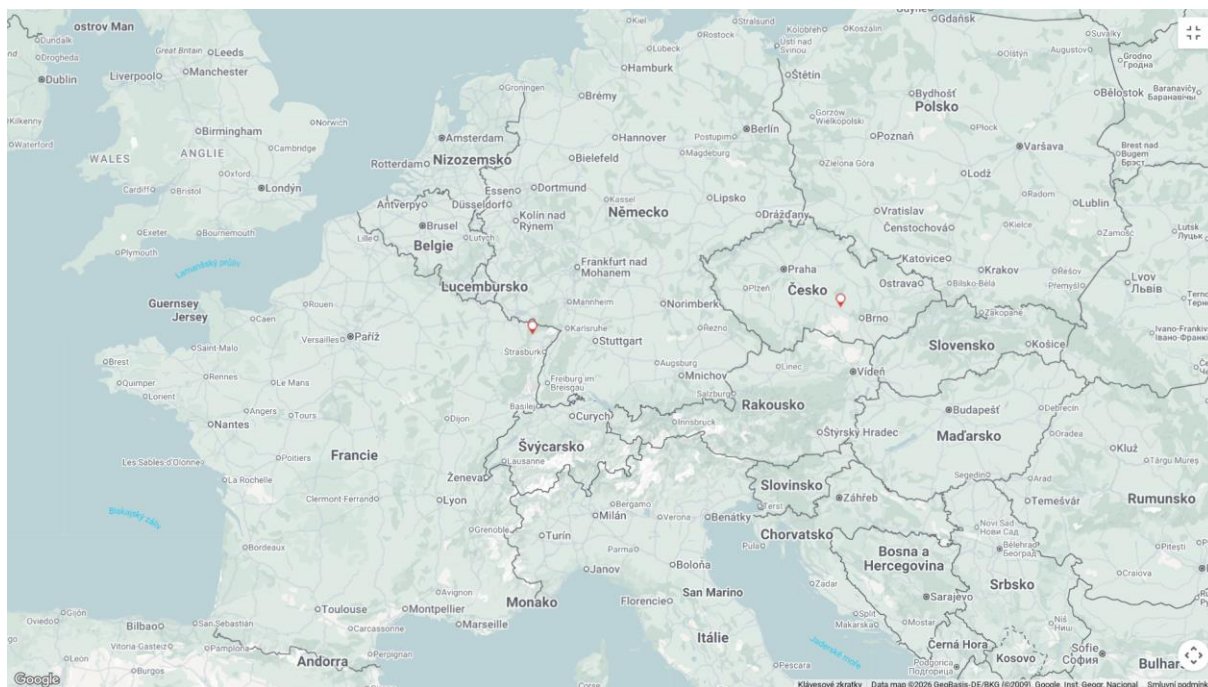
Rok	VHS		IHN		KHV	
	Počet vyšetřených hospodářství	Počet ohnisek	Počet vyšetřených hospodářství	Počet ohnisek	Počet vyšetřených hospodářství	Počet ohnisek
2021	89	2	89	0	94	6
2022	63	0	63	0	povinný monitoring zrušen	4
2023	povinný monitoring zrušen	1	povinný monitoring zrušen	0	-	3
2024	povinný monitoring zrušen	2	povinný monitoring zrušen	1	-	0
2025	povinný monitoring zrušen	1	povinný monitoring zrušen	1	-	1

Výskyt VHS, IHN a KHV v Evropě

V roce 2025 byla do systému ADIS nahlášena celkem 2 ohniska VHS (3 ohniska v roce 2024) a 1 ohnisko IHN (3 ohniska v roce 2024).

Nákaza KHV již není od roku 2021 do ADIS hlášena a informace o nálezové situaci v EU není dostupná.

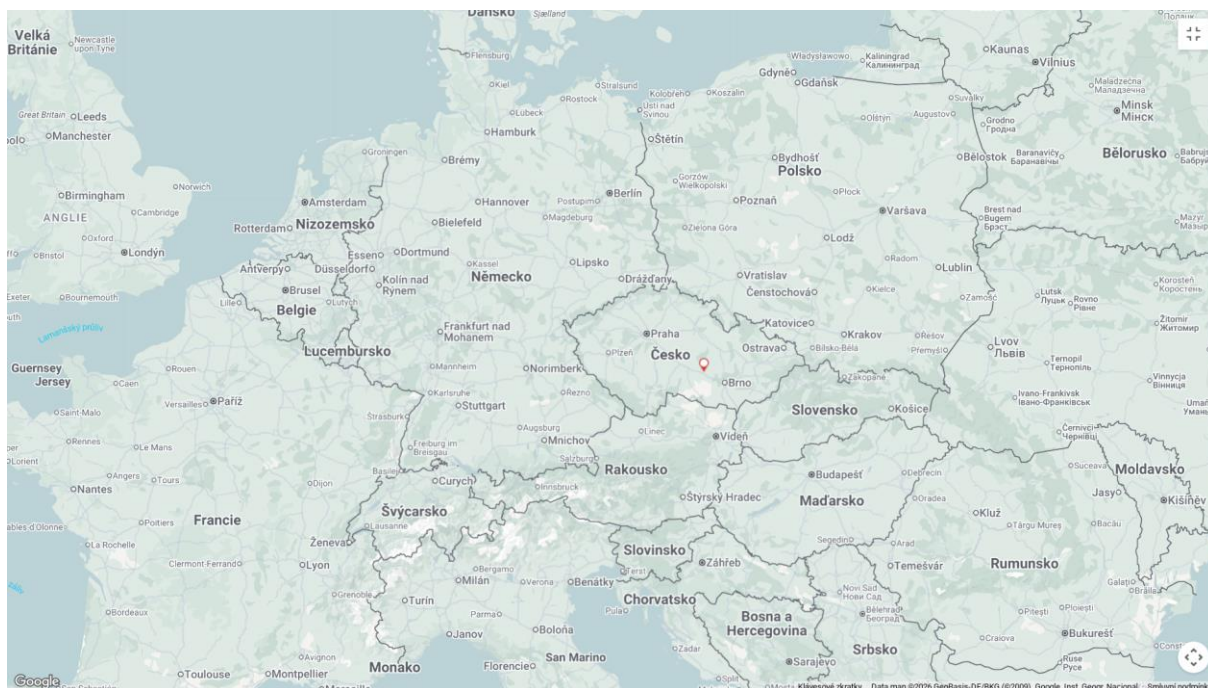
Mapa č. 25: Výskyt VHS v Evropě v roce 2025

Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 2 (Česká republika 1 a Francie 1)

Mapa č. 26: Výskyt IHN v Evropě v roce 2025

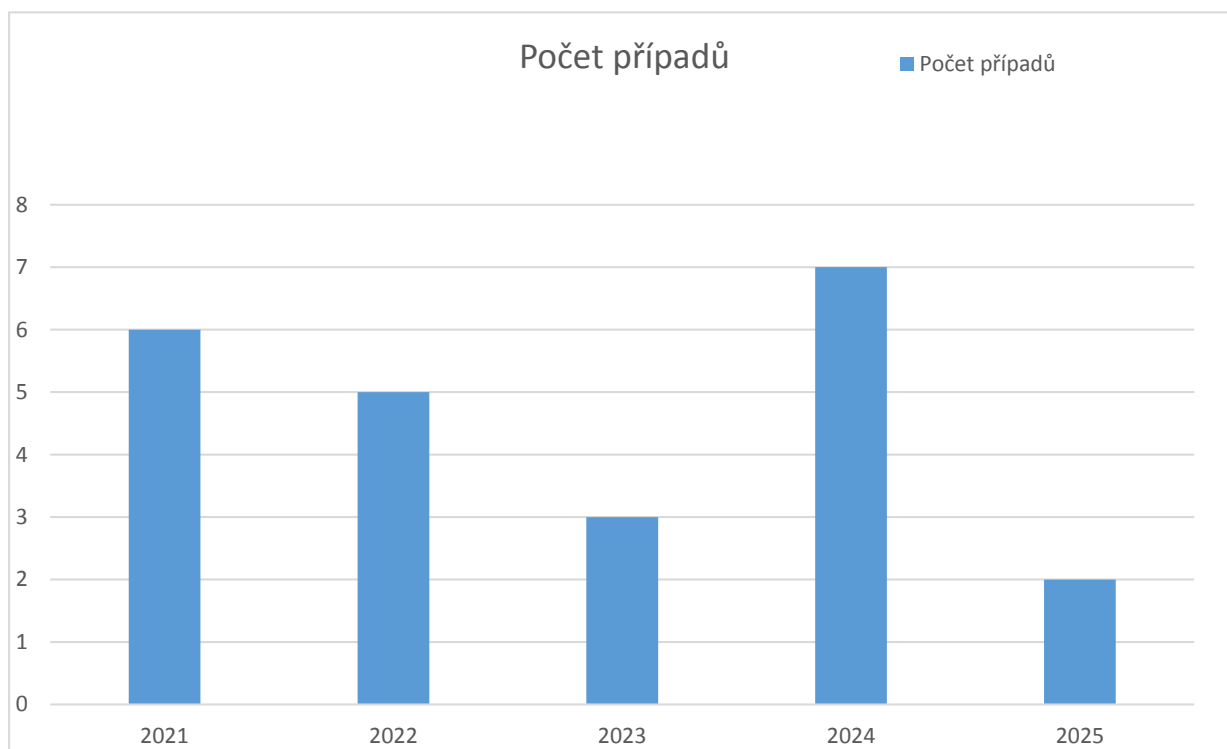
Zdroj: ADIS

Počet ohnisek: celkem 1 (Česká republika)

3.6.2 Hromadné úhyny ryb

V průběhu roku 2025 řešila SVS oproti předchozím rokům menší množství hromadných úhynů ryb z jiných než infekčních příčin, a to v krajích Plzeňském (1) a Ústeckém (1). Nejčastější příčinou úhynu rybí obsádky byl úhyn z důvodu nedostatku kyslíku ve vodě.

Graf č. 8: Přehled počtu případů hromadných úhynů ryb v letech 2021–2025

3.7 VČELY

3.7.1 Mor včelího plodu (American foulbrood of honey bees)

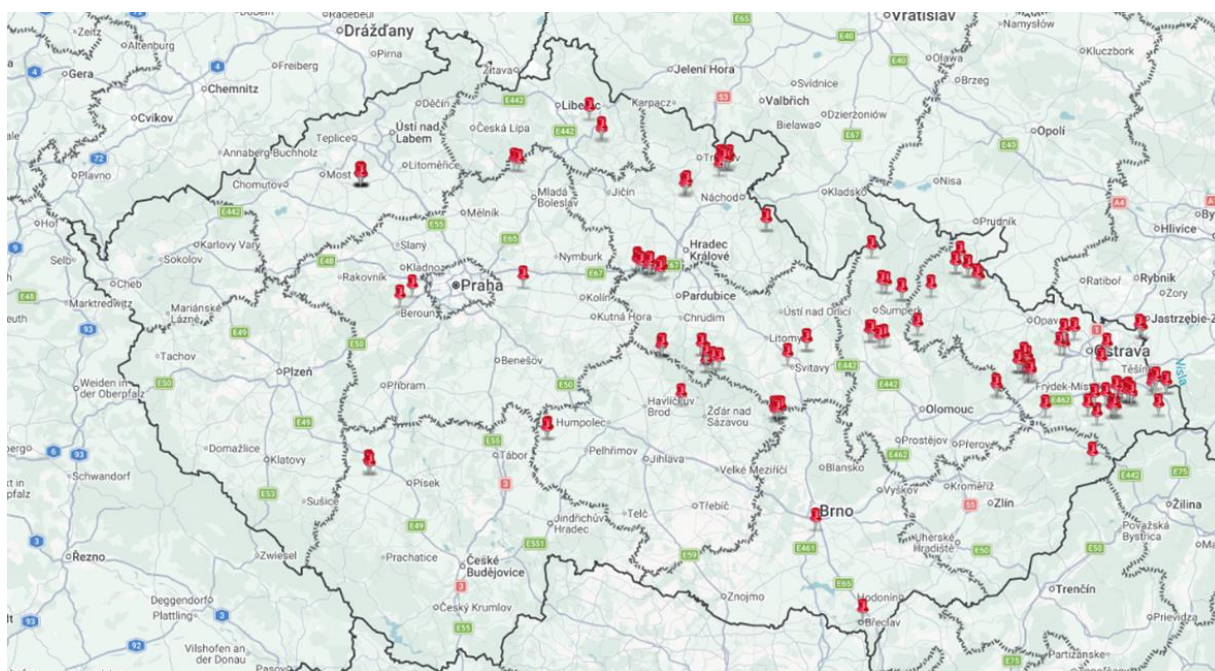
Mor včelího plodu (*Histolytica infectiosa perniciosus* larvae apium, *Pestis americana* larvae apium, ang. American foulbrood) je nejzávažnější onemocnění larev včel. Onemocnění způsobuje *Paenibacillus larvae*. Původce moru včelího plodu napadá časná larvální stádia a je druhově specificky zaměřený pouze na včelu medonosnou *Apis mellifera*. Extrémně odolné spory jsou jedinou infekční formou. Spory jsou infekční pouze pro larvy. S vysokou odolností spor původce souvisí velmi obtížné zdolávání této nákazy a potřeba využít při zdolávání radikální metody.

V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno celkem 138 ohnisek moru včelího plodu. Nejvyšší výskyt byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji (55). Dále byla ohniska v Pardubickém (21), Královéhradeckém (11), Olomouckém (11), Ústeckém (11), Vysočina (9), Jihomoravském (7), Středočeském (6), Jihočeském (3), Libereckém (3) a Zlínském kraji (1). Ohniska se v poslední době vyskytují více plošně v rámci ČR.

Tabulka č. 62: Počet ohnisek moru včelího plodu v letech 2021–2025

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Počet ohnisek	63	66	93	109	138

Mapa č. 27: Výskyt moru včelího plodu v roce 2025

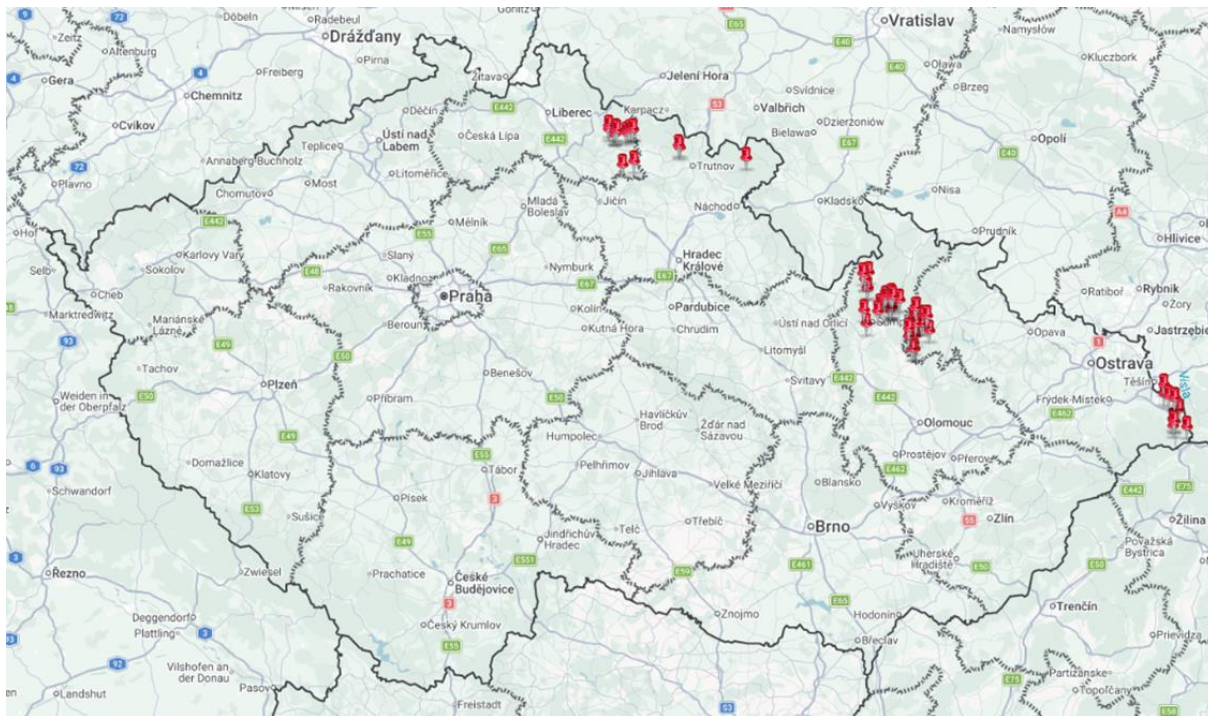
3.7.2 Hniloba včelího plodu (European foulbrood of honey bees)

V roce 2025 byla nákaza prokázána ve čtyřech krajích, celkem 72 ohnisek. V Olomouckém kraji (29) byl zaznamenán výrazný nárůst ohnisek. Velký počet ohnisek byl zaznamenán taktéž v Moravskoslezském kraji (26). Nákaza se vyskytla také na stanovištích včel v Libereckém (13) a Královehradeckém kraji (4). Dlouhodobě lze pozorovat setrvalý nárůst ohnisek v severní a severovýchodní části ČR. Za výrazným nárůstem počtu ohnisek stojí především plošné vyšetřování z měli v ochranných pásmech.

Tabulka č. 63: Počet ohnisek hniloby včelího plodu v letech 2021–2025

Rok	2021	2022	2023	2024	2025
Počet ohnisek	4	10	22	49	72

Mapa č. 28: Výskyt hniloby včelího plodu v roce 2025

3.7.3 Varroáza (Varroosis of honey bees)

Toto onemocnění je způsobeno roztočem *Varroa destructor*, který parazituje jak na zavíčkovaném plodu, tak na dospělých včelách. Varroáza v kombinaci s dalšími faktory, jako jsou virózy, chronické otravy, nízká úroveň zoohygieny, nedostatečnost bílkovinné potravy, působí postupné slábnutí včelstev, které může vést až k jejich úhynu či kolapsu, pokud nejsou včas provedena účinná opatření k tlumení varroázy. Pro plošné sledování výskytu varroázy je každoročně vyšetřována zimní měl. Vzorky zimní měli je chovatel povinen odebrat a odevzdat k vyšetření do 15. 2. daného roku. Výsledky tohoto vyšetření pomáhají stanovit úroveň zamoření na jednotlivých stanovištích či větších územních celcích. Tyto výsledky jsou jedním z podkladů, na základě kterého je každoročně stanoveno léčebné a preventivní ošetření včelstev, a to předjarní preventivní ošetření u všech včelstev na jednotlivých stanovištích při nálezů vyšším než 3 roztočů v průměru na jedno včelstvo. K ošetření varroázy se používají registrované veterinární léčivé přípravky v souladu s příbalovou informací.

Při kontrole výskytu varroázy nelze spoléhat pouze na výsledky vyšetření zimní měli, jelikož toto vyšetření není dostatečné z hlediska prediktivního výsledku. Je třeba pravidelně sledovat včelstva v průběhu celého roku a v případě potřeby provést jejich ošetření.

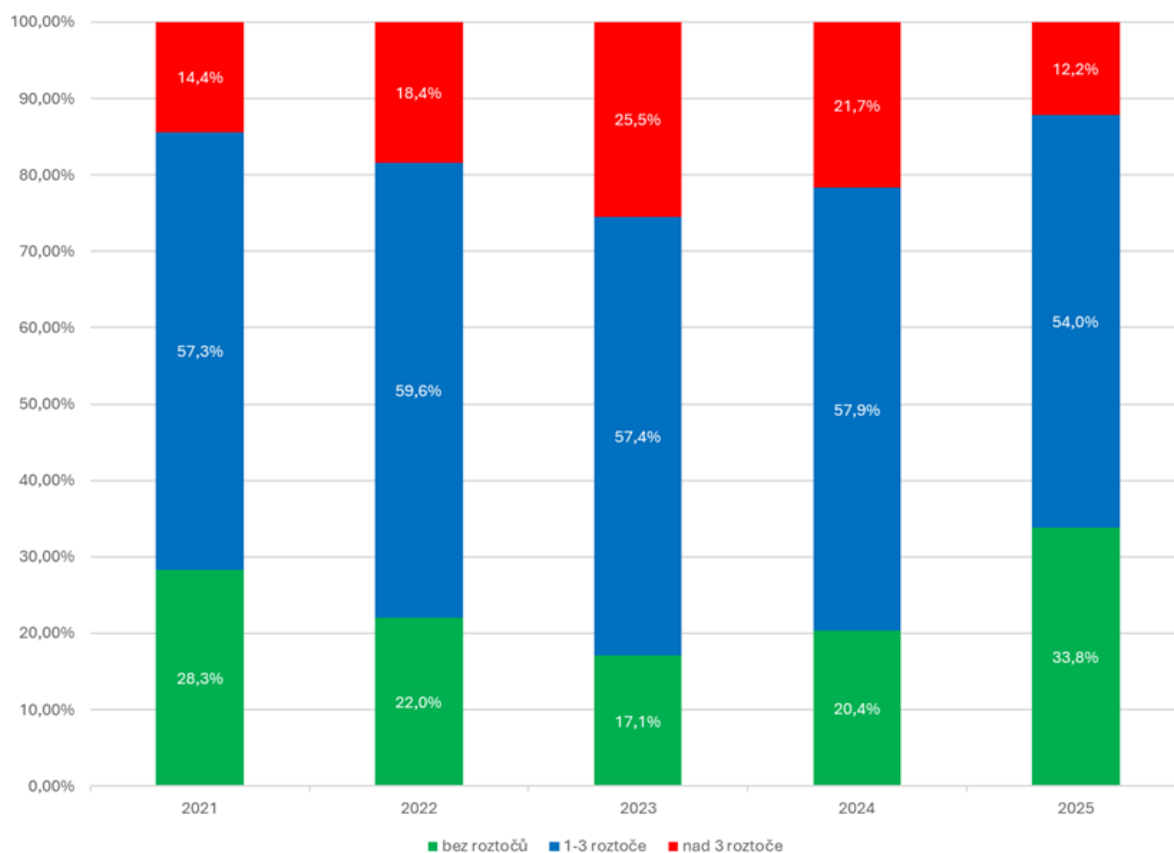
V roce 2025 byla vyšetřena zimní měl z celkového počtu 55 193 stanovišť. U 20 % vzorků nebyla zjištěna přítomnost roztočů.

Podrobnější analýza výsledků v letech 2021–2025 je uvedena v níže uvedené tabulce. Vývoj intenzity varroázy v letech 2021–2025 zobrazuje graf níže.

Tabulka č. 64: Intenzita varroázy na stanovištích v období 2021–2025

Průměrný počet roztočů na včelstvo	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%	2025	%
0	17 551	28,3	13 901	22	10 446	17,1	12 405	20,4	11 033	20
1–3	35 570	57,3	37 620	59,6	35 139	57,4	35 248	57,9	32 557	59
nad 3	8 912	14,4	11 606	18,4	15 611	25,5	13 246	21,7	11 603	21
Celkem	62 033	100,0	63 127	100,0	61 196	100,0	60 889	100,0	55 193	100,0

Graf č. 9: Vývoj intenzity varroázy za roky 2021–2025

3.7.4 Hromadné úhyny včelstev

Případy hromadných úhynů včel v důsledku suspektní otravy včel přípravky na ochrany zemědělských plodin (POR) řeší úřední veterinární lékaři z KVS ve spolupráci s inspektory Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ).

Po ohlášení podezření na otravu včel POR provedou úřední veterinární lékaři místní šetření na dotčeném stanovišti, při kterém jsou zároveň odebrány vzorky uhynulých včel. Inspektoři ÚKZÚZ provádí místní šetření u osob, které provedly aplikaci přípravků na ochranu rostliny a odebírají vzorky ošetřeného porostu pro chemickou analýzu. Tyto vzorky musí být do 72 hodin dopraveny do laboratoře a uchovány při -18°C. Jakmile inspektoři ÚKZÚZ identifikují prostředek, který byl aplikován na pole, jsou odebrané vzorky podrobeny chemické analýze na obsah účinných látek použitého přípravku nebo směsi přípravků. Na základě závěrů z místního šetření a výsledků vyšetření vzorků SVS potvrdí nebo vyloučí příčinnou souvislost mezi úhynem včel a aplikací přípravku na ochranu rostlin. Závěr poté předá dotčeným chovatelům včel a inspektorům ÚKZÚZ, kteří mohou osobě, která aplikovala přípravek v rozporu se zákonem o rostlinolékařské péči udělit sankci.

V roce 2025 bylo řešeno jedno podezření na otravu včel, kde byla potvrzena souvislost mezi úhynem včel a aplikací přípravku na ochranu rostlin.

4 Činnost Oddělení pro řešení krizových situací – KC Brno

4.1 Simulační cvičení Státní veterinární správy a vojenské veterinární služby Armády ČR

4.1.1 Cvičení „NÁKAZA 2025“

Simulační cvičení s ohledem na nepříznivou nálezovou situaci SLAK v Maďarsku a na Slovensku v roce 2025 neproběhlo.

Z důvodu nálezové situace SLAK byl organizován pokus možnosti usmrcení malých přežvýkavců použitím dusíku (N₂). Používání plynů k utrácení těchto druhů zvířat není schválenou metodou podle současně platné legislativy. Tato metoda byla odzkoušena z důvodu možného urychlení a zjednodušení depopulace ohnisek nebezpečných nálezů kategorie A u malých přežvýkavců (SLAK, neštovice ovcí a koz, mor malých přežvýkavců), kdy je nutno tuto činnost provést co nejrychleji ve velkém množství hospodářství s vysokými koncentracemi zvířat, kdy použití el. kleští může být problematické jak z hlediska personálního, tak i z hlediska fyzické náročnosti.

Protože se jedná o nepovolenou metodu usmrcování, byla zpracována Žádost o schválení projektu pokusů, který proběhl ve schváleném zařízení VÚVeL Brno. Jako pokusná zvířata byly vybrány 2 vyřazené ovce z registrovaného chovu: Mendelova univerzita v Brně, Školní zemědělský podnik Žabčice, registrační číslo CZ 62007050, IČ 62156489.

Postup pokusu:

Pokusná zvířata byla bezprostředně po dodání z místa původu na místo pokusu přemístěna do předem připraveného kontejneru, který je uzavíratelný a je vzduchotěsně upraven. Po přemístění zvířat do kontejneru byla změřena koncentrace kyslíku (O₂) v kontejneru a teplota uvnitř kontejneru. Poté bylo zahájeno plynování a v jednominutových intervalech byly sledovány a zaznamenávány hodnoty koncentrace O₂ a teploty uvnitř kontejneru bylo sledováno a vyhodnocováno chování zvířat, které bylo rovněž zaznamenáváno.

Plynování bylo zahájeno v 9:13 hod. a ukončeno po 44 minutách (v 9:57), kdy dle klinického chování zvířat bylo vysoce pravděpodobné, že došlo k jejich úhynu (pozice těl vleže s nataženou hlavou, bez jakýchkoliv obranných a dýchacích pohybů).

Od 9:57 hod., kdy bylo plynování ukončeno do 10:13 hod. probíhala tzv. čekací doba (16 min.), pak byl kontejner otevřen a odvětrán. Doba odvětrání cca 2 min (10:15 hod.). Zvířata byla klinicky vyšetřena a byla konstatována smrt.

Následně bylo u utracených zvířat provedeno z cvičných důvodů rozrušení mozku (jedná se o schválenou metodu usmrcení – tzv. pithing) a byly odebrány vzorky krve z očního žilního splavu. Následně byly usmrcené ovce přemístěny do kafilerního boxu, odkud byly jejich kadávery následující den (11. 6. 2025) neškodně odstraněny v AP Medlov.

Časová osa:

8:48 hod. – příjezd pokusných zvířat

8:50 hod. – příjezd plynu (dodavatel LINDE, a.s.)

9:09 – 9:13 hod. – nahnání pokusných zvířat do kontejneru

9:13 – 9:57 hod. – plynování kontejneru

9:57 – 10:13 hod. – čekací doba

10:13 – 10:15 hod. – odvětrání kontejneru

10:15 – 10:30 hod. – odzkoušení pithingu a odběrů vzorků krve z očního sinu

10:30 hod. – přemístění kadáverů do kafilerního boxu

Fotodokumentace

Obr. č. 11: Přívod dusíku do kontejneru pokusu

Obr. č. 12: Ovce v kontejneru před zahájením pokusu

Obr. č. 13: Utracené ovce v kontejneru

Obr. č. 14 : Měření koncentrace kyslíku

Obr. č. 15: Měření teploty vzduchu v kontejneru

Obr. č. 16: Zásobník s N₂

4.2 Pohotovostní plány pro případ výskytu nebezpečných nálezů a mimořádných událostí

Pohotovostní plány byly aktualizovány a doplňovány tak, aby reagovaly na stávající nálezovou situaci i na možný výskyt mimořádných událostí (povodně, havárie vozidel přepravujících zvířata).

Pohotovostní plány jsou zpracovány a aktualizovány v souladu s novou legislativou EU (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/429 o nálezách zvířat – Animal Health Law).

Pohotovostní plány SVS pro případ výskytu nálezů:

- Slintavka a kulhavka
- Klasický mor prasat
- Newcastleská choroba drůbeže
- Africký mor prasat
- Vezikulární choroba prasat
- Mor koní
- Katarální horečka ovcí
- Aviární influenza
- Mor skotu
- Epizootické hemoragické onemocnění (jelenovitých)
- Nodulární dermatitida
- Horečka údolí RIFT
- Vezikulární stomatitida
- Infekční anémie lososovitých
- Bovinní spongiformní encefalopatie
- Vzteklna

Pohotovostní plány SVS pro případ výskytu mimořádné události:

- Zásady pro vypracování vnějšího havarijního plánu pro radiační havárie
- Ochrana proti účinkům bakteriologických (biologických) prostředků
- Zásady pro veterinární činnost v případě chemické havárie
- Zásady pro veterinární činnost v případě havárie při přepravě zvířat
- Zásady pro veterinární činnost v průběhu záplav

5 Činnost pohotovostních středisek pro řešení mimořádných situací (PSMS) v roce 2025

5.1 Depopulace ohnisek nebezpečných nákaz

V roce 2025 bylo v ČR potvrzeno 39 ohnisek HPAI, z toho 11 ohnisek u drůbeže v komerčních hospodářstvích, 1 ohnisko na jatkách a 27 ohnisek u ptáků chovaných v zajetí (malochovy drůbeže a 1 uzavřené zařízení - ZOO). Ve všech ohniscích byl diagnostikován subtyp H5N1 (vysocepatogenní).

Z nákaz ryb bylo potvrzeno 1 ohnisko virové hemoragické septikémie (VHS) v komerčním chovu pstruha duhového v hospodářství Mostiště v kraji Vysočina. V tomto chovu byla současně potvrzena i nákaza infekční hematopoetickou nekrózou (IHN).

Tabulka č. 65: Přehled utrácení zvířat za použití PSMS Brno a Hradec Králové v období 2025

Nákaza/MS	Druh zvířat	Počet ohnisek	Počet utrácených
Salmonelóza (S. typhimurium)	drůbež	1	495 ks (cca 500 kg)
VHS/IHN	pstruh duhový	1/1	58 227 ks (609,5 kg)
HPAI	drůbež (slepice, krůty, perličky, kachny, husy, bažanti, orebice, holubi, pávi)	38 ohnisek (26 ohnisek v nekomerčních hospodářstvích, 11 ohnisek v komerčních hospodářstvích, 1 ohnisko v ZOO)	672 ks (cca 2 t) v nekomerčních hospodářstvích; 163 501 ks (cca 572 t) v komerčních hospodářstvích; 47 ks v ZOO)

V roce 2025 bylo provedeno celkem 15 zásahů PSMS Brno a Hradec Králové v ohniscích spojených s depopulací vnímavých druhů zvířat, ve 43 případech byla provedena depopulace ohniska silami a prostředky záložních týmů KVS, v jednom případě byla depopulace provedena SVL.

Fotodokumentace

Obr. č. 17: Utrácení drůbeže v ohnisku cholery

Obr. č. 18: Utrácení bažantů v ohnisku HPAI

6 Laboratorní diagnostika

Laboratorní vyšetřování vzorků odebíraných v rámci státního veterinárního dozoru jsou prováděna ve Státních veterinárních ústavech (SVÚ).

V roce 2025 tuto činnost zabezpečovala následující pracoviště:

- SVÚ Praha, včetně pracoviště Hradec Králové;
- SVÚ Jihlava, včetně pracoviště České Budějovice;
- SVÚ Olomouc.

SVÚ jsou moderními pracovišti veterinární laboratorní diagnostiky v oblasti nálezů zvířat, hygieny potravin, hygieny krmiv a ekologie. K provádění diagnostiky mají k dispozici velmi kvalitní odborné laboratorní zázemí, které využívá nejnovější vědecké poznatky a technologie.

Diagnostické služby jsou poskytovány jak pro účely státního veterinárního dozoru, tak zákazníkům z řad chovatelů, zpracovatelů živočišných produktů, výrobců, obchodníků a občanů.

SVÚ mají dlouhodobě zavedeny a akreditovány systémy jakosti podle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018. Jednotlivá pracoviště jsou vedena jako zkušební laboratoře akreditované Českým institutem pro akreditaci, o.p.s. (ČIA). Převážná část vykonávaných zkoušek je prováděna v akreditovaném režimu.

Akreditací zkušební laboratoře se rozumí posouzení shody managementu jakosti laboratoře s kritérii mezinárodní normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018. Akreditace znamená uznání způsobilosti zkušební laboratoře vnitrostátním akreditačním orgánem, tj. ČIA, k provádění zkoušek a vzorkování vymezených v dokumentu Osvědčení o akreditaci.

SVÚ zajišťují:

- laboratorní diagnostiku infekčních a neinfekčních chorob zvířat všech druhů a kategorií,
- kompletní laboratorní vyšetření zaměřená na zdravotní nezávadnost a jakost potravin, krmiv, vody a jiných biologických materiálů,
- monitoring cizorodých látek v potravinovém řetězci člověka, zvířat a prostředí,
- na vyžádání odběr vzorků kvalifikovanými pracovníky,
- měření některých zoohygienických parametrů,
- soz vzorků k vyšetření prostřednictvím pravidelných sozových linek,
- odbornou poradenskou činnost v oblasti související platné legislativy.

Výsledky vyšetřování vzorků a hodnocení nálezů se uvádí na protokolu o laboratorní zkoušce, který je po ukončení všech nezbytných procesů předáván jako výstupní dokument zadavateli vyšetření. Způsoby jejich doručení lze předem dohodnout s konkrétní laboratoří.

V rámci diagnostických pracovišť působí celkem 32 národních referenčních laboratoří (NRL) a 7 referenčních laboratoří (RL). Národní referenční laboratoře jmenuje Ministerstvo zemědělství. Referenční laboratoře pro danou nákazu nebo problematiku vyhlašuje podle potřeby ÚVS.

NRL jsou odborně napojeny na příslušné Referenční laboratoře EU (EU RL) a každoročně se zúčastňují společných jednání zaměřených na danou oblast. Jsou rovněž podrobovány kontrolním testům, které zajišťuje EU RL. Testy jsou zaměřené na prověření kvality vyšetřování vzorků. NRL koordinují činnost ostatních laboratoří v ČR, které se zabývají stejnou problematikou.

Aktuální seznam NRL a RL je dostupný na webových stránkách SVS <https://www.svscr.cz/> v oddílu *Laboratorní diagnostika*.

**Státní
veterinární
správa**